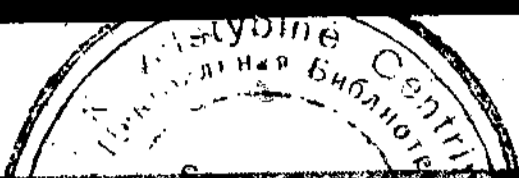

KARYS

Kaina 30 ct.

Nr. 8

Estijos kariuomenė mūsų kariškoje spaudoje

Pačiame pirmajame „Kario“ pirmtakūno — „Kariškių Žodžio“ numeryje, kuris buvo išleistas 1919 m. gegužės 22 d., jau randame straipsnį apie estų kariuomenę. Tais laikais estus vadino dar iganiais. Apie estų kariuomenę laikė paskaitą karininkas Gedgaudas. Straipsnyje atpasakotos paskaitos mintys. Autoriaus manymu, iš estų kariuomenės „ir mums lietuviams pasimokyti yra daug ko: pasiryžimo, darbštumo ir sumaniningumo“.

Nuo to laiko mūsų kariškoje spaudoje nuolat randame žinių apie Estiją ir jos kariuomenę, kuri, karininko Gedgaudo teigimu, 1919 metais „taip gerai susiorganizavo, kad jokios priešų pinklės negalėjo jų nuveikti ne vien todėl, kad jie karštai mylėjo savo tėvynę ir jos laimę bei žmonių gerovę, bet ir todėl dar, kad iganių kariuomenėje, nuo pat pirmos jos gyvavimo dienos, buvo smarki drausmė“.

Iš žemiau dedamos bibliografijos matyti, kad paskelbti mūsų spaudoje straipsniai ir stambesnės žinėlės apie estų kariuomenę atskirais metais suskirstomi šitaip: 1919 m. paskelbti 2 straipsniai, 1920 m. — nebūvo, 1921 m. — 1, 1922 m. — 3, 1923 m. — 1, 1924 m. — 4, 1925 m. — 9, 1926 m. — 8, 1927 m. — 9, 1928 m. — 1, 1929 m. — 12, 1930 V. D. m. — 4, 1931 m. — 10, 1932 m. — 8, 1933 m. — 6, 1934 m. — 6, 1935 m. — 33, ir per pirmąjį šių 1936 m. mėnesį — jau 3 straipsniai. Jei imti penkmečiais, tai aiškiai matyti informacijų apie Estiją augimas: 19 — 34 — 66 straipsniai ir žinutės. Čia daug padėjo pagyvėjęs paskutiniame penkmetyje Lietuvos ir Estijos kariuomenių susiartinimas, karininkų lankymasis Taline ir Kaune, karo spaudos redaktorių pažintis, pasimainymas karininkais vasarą (siunčiami į sanatorijas: estai į mūsų, lietuviai — į estų). Užsimezgę glaudūs ryšiai, kurie kasmet stiprėja.

Ypač paminėtinas „Mūsų Žinyno“ ir estų kariuomenės savaitraščio „Sôdur“ susitarimas. Juose skelbiamas žurnalo turinys gana platus. Žurnaluose, kaip veidrodyje, atsispindi lietuvių ir estų kariuomenių gyvenimas, karo doktrina, taktika, technika ir t.t. Tenka pastebėti, kad šių „Sôdur“ apžvalgų, kurios dedamos pradėdant nuo 1932 metų bemaž kiekviename „Mūsų Žinyno“ numeryje, bibliografijoje nepažymėjome.

Sutrumpinimai:

K. — Karys,
KLR. — Karo Literatūros Rodyklė
Krd. — Kardas
KŽ. — Kariškių Žodis
MŽ. — Mūsų Žinynas.

KARYBA

Gen. Laidonerio pranešimas apie Estijos apsaugą. MŽ. 1935, XXVIII t. 81 p.

Grabbi, H. plk. ltn. Pagrindiniai brigados vadovavimo reikalai puolamosiose kautynėse. MŽ. 1933, XXVI t. 412—418 p.

Istatymo projektas krašto apsaugos vadovybės reikalui. Krd. 1926, 351—352 p.

KARIUOMENĖS ORGANIZACIJA, BENDRYBĖS

Albė. Estų karininkai. K. 1923, 567—568 p.

Atsargos karininkai. MŽ. 1936, XXX t. 89—90 p.

Bandomoji mobilizacija. K. 1935, 1117 p.

Bandomoji mobilizacija Valge. MŽ. 1935, XXIX t. 560 p.

Civilė spauda kelia atsargos karininkų klausimą. MŽ. 1929, XVI t. 189 p.

Dilys, A. Apie estų kariuomenę. MŽ. 1924, VI t. 642—644 p.

Eesti Vabariik (Estijos Valstybė). K. 1935, 194—196 p.

Estai stiprina vidaus apsaugą. K. 1925, 58 p.

Estijos atsargos karininkai. K. 1935, 1117 p.

Estijos karo prievolės įstatymas. (Sutrumpintas vertimas). M. Ž. 1932, XXIII t. 453—461 p.

Estų karo tarnybos laipsnių pakeitimas. K. 1922, 601 p. Jonuška, vyr ltn. Kelionės įspūdžiai Estijoje ir Latvijoje. Krd. 1926, 4—6 p.

Kaip valdoma Estija. Laisvai išvertė mjr. Žukauskas. K. 1935, 195—196 p.

Kariškosios prievolės atlikimas. MŽ. 1930, XVIII t. 375—376 p.

Kariuomenės reorganizavimo klausimas. MŽ. 1929, XVI t. 62 p.

Kemežys, V. Estai ir mes. K. 1935, 184—185 p.

Lango T. mjr. Dabartinė estų kariuomenės organizacija. K. 1935, 200—202 p.

Lenkų kariuomenės viršininkų atsilankymo Estijoje progą. K. 1935, 264 p.

Naujas karių atestavimo įstatymas. MŽ. 1935, XXIX t. 500 p.

Pabaltės valstybių karininkai Lietuvoje. MŽ. 1924, VII t. 126—128 p.

P., B. Estijos „Laisvės Kryžiaus“ ordenas. Krd. 1925, Nr. 19, 14 p.

P., B. Estų kariuomenė. Krd. 1926, 140—141 p.

P., B. Iš estų kariuomenės gyvenimo. Krd. 1927, 130—131 p.

Permainos estų kariuomenėje. K. 1922, 582 p.

Psichotechniški kareivių tyrinėjimai estų kariuomenėje. Krd. 1931, 38 p.

Raibikis, K. Estijos nepriklausomybės 14 metų sukakties progą. K. 1932, 153—154 p.

Raibikis mjr. Estijos nepriklausomybės šventė. K. 1933, 149—151 p.

Rass, Voldemar. Estų kariuomenės puskarininkiai. K. 1935, 205—206 p.

R-is. Naujas karininkų tarnybos įstatymas. MŽ. 1932, XXII t. 311 p.

Sambrintas, A. Estija. MŽ. 1925, VIII t. 544—548 p.

S-tis, V. Iš estų karininkų gyvenimo. Krd. 1934, 32—33 p.

Tautinis pasitikėjimas ir rasinė vertybė krašto apsaugos atžvilgiu. MŽ. 1935, XXVIII t., 292 p.

Tomson, J. mjr. Estija ir josios ginkluotos jėgos. MŽ. 1933, XXIV t. 397—402 p.

KARIŠKASIS PĀRENGIMAS, ŠAULIAI

Apsaugos lygos finansavimas. MŽ. 1929, XVI t. 257 p.

Balder, A. plk. ltn. Estijos saugumo korpas — „Eesti Kaitseliit“. K. 1935, 207—209 p.

Haber, M. mjr. Estijos mokyklų kariškasis rengimas. K. 1935, 217—218 p.

„Jauni ereliai“. Krd. 1930, 126—127 p.

Kaitseliit. Krd. 1931, 135 p.

Kariškasis mokymas mokyklose. MŽ. 1929, XVI t. 62 p.

Kariškas parengimas mokyklose. Krd. 1931, 64 p.

Lukas, J. Kariškasis jaunuomenės rengimas Estijoje. MŽ. 1932, XXII t. 39—44 p.

Moterų apsaugos sąjunga. Krd. 1931, 134 p.

P., B. Iš estų šaulių gyvenimo. MŽ. 1927, XII t. 81 p.

P., B. Prieššaukiamasis jaunuomenės parengimas. MŽ. 1927, XIII t. 86—87 p.

Prieššaukiamasis moksleivių parengimas. Krd. 1931, 134 p.

Sambrintas, A. Nauja estų ginkluota jėga. Krd. 1925, Nr. 8, 17—18 p.

Šaulių sąjungos dešimtmetis. Krd. 1935, 395 p.

Ž. „Kaitseliit“. MŽ. 1929, XVII t. 367 p.

(Tęsinys viršelio 3 pusl.)

Leidžia Kar. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius

Redaktorius kpt. Jakštas

SKELBIMŲ KAINA pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Miško, 10, „Karys“. Telef.: per Kar. Štabą 56 nr.
KAINA: puskarininkiams ir kareiviams (tik sau) metams — 5 lt., 6 mėn. 3 lt. ir 3 mėn. — 2 lt. Viesiems kitiems metams — 6 lt., 6 mėn. — 4 lt. ir 3 mėn. — 2 lt. Užsieny, be Latvijos ir Estijos, dvigubai.

LIETUVOS KARIUOMENES SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

Nepriklausomos buities pagrindan Lietuva deda teisingumą ir teisės pagarbą

Valstybės Prezidento Antano Smetonos žalba, pasakyta II. 16. Valst. Teatre

„Didi yra šiandien lietuvių šventė: ji primena jų tėvynės laisvės atgavimo pradžią. Lietuva, kaip ir jos santarvininkės — Latvija ir Estija, apsisprendė nepriklausoma valstybe besibaigiant didžiajam karui. Tai, palyginti, maži kraštai, bet jų kultūros pažanga pasirodė itin sparti ir žymi, kai atsipalaidavo iš svetimo jungo. Tuo gali kiekvienas įsitikinti, sulyginęs Pabaltijo prieškarinę buitį, kai buvo svetimoje valdžioje, su dabartine buitimi. Taigi Pabaltijys vertas buvo to dėmesio, kurs jam suteiktas priimant nepriklausomų valstybių šeimon. Juk jis, nevaržomai ugdydamas savo tautišką kultūrą, didina ir visos žmonijos kultūrinį lobį. Įveikdamas visokias laiko negeroves, jis drąsiai žygiuoja pro įvairias nerimo audras. Rimtį ir taiką palaikyti, bendrai dirbti geroje kitų tautų talkoje yra Pabaltijo mažųjų tautų didžiausias noras.

Šiandien lietuviai šventiškai nusiteikę, minėdami tą dieną, kurią buvo jų tėvynės laisvė paskelbta, atsimindami ir savo didingą praeitį, kada Lietuva siekė nuo Baltijos ir Juodųjų jūrų. Toji praeitis nūdien tik gražus atsiminimas, įrašytas istorijos lapuosin. Da-

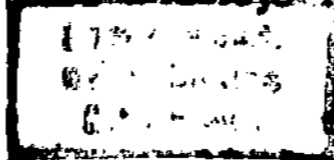
bartinė Lietuva su Klaipėdos uostu tik labai maža dalis buvusios, prie Nemuno ir Neries upių.

Tautos šventė nėra vien tik džiaugsmingas įvykis: tai kartu diena, kurią Tauta gali ir net privalo padaryti savo ateities planus. Tai ypatingai tinka Lietuvai, kuri, **ŠVEDAMA SAVO NEPRIKLAUSOMYBĖS ATGAVIMO AŠTUONIOLIKTĄJĄ SUKAKTĮ, NEGALI NEPAGALVOTI APIE TAM TIKRĄ 1920 METŲ ĮVYKĮ, KURIUO BUVO SULAUŽYTA TARPTAUTINĖ TEISĖ IR LIETUVAI PADARYTA DIDELĖ SKRIAUDA, IR KURIO PASEKOS IKI ŠIAI DIENAI DAR NĖRA ATITAIŠYTOS, KAIP TO TEISINGUMAS REIKALAUJA.**

PADEJUSI Į SAVO ATGIMIMO IR NEPRIKLAUSOMOS BUITIES PAGRINDĄ TEISINGUMĄ IR TEISĖS PAGARBĄ, LIETUVA YRA PASIRYZUSI IR TOLIAU LAIKYTIŠ TOS KRYPTIES IR TVIRTAI TIKI, KAD JI GALŲ GALE PADEŠ JAI LAIMĖTI TARPTAUTINIAME GYVENIME. Toks plėtojimas yra lygiai būtinas visuotinei taikai sutvirtinti tautų savitarpio santykiuose“.

Vasario 16 d. vakare prie Vytauto Didžiojo Muziejaus

Mes likome apvilti tik ten, kur buvo pavartota prieš mus klasta

Valstybės kontrolieriaus, inž. K. Sakenio, kalba, pasakyta vyriausybės vardu prie Lietuvos Nežinomojo Kareivio kapo vasario 16 d.

„Aštuonioliktą kartą mes jau renkamės paminėti tą taip svarbų mums įvykį, kada lietuvių tauta Valstybės Tarybos narių lūpomis 1918 metų vasario mėn. 16 d. paskelbė pasauliui, jog nuo to laiko Lietuva vėl tampa nepriklausoma, savarankiška valstybė, pasiryžusia tą savo atstatytąją nepriklausomybę visomis išgalėmis ginti. Ji pasiryžusi ginti nuo visų, kas kėsintusi tą nepriklausomybę atimti, ginti taip, kaip savo laikų ją gynė nuo priešų mūsų didieji Lietuvos kunigaikščiai, kaip tą savarankiškumą gynė Lietuvos bajorai ir po to, kai buvo sudaryta unija su Lenkais. Tik galutinis Lenkijos žlugimas ir padalijimas įtraukė į vergiją ir Lietuvą.

Aštuoniolika metų, kad ir nedidelis yra laikotarpis tautų ir valstybių gyvenime, vis dėlto pas mus Lietuvoje per tą laiką daug kas pasikeitė: senesni veikėjai, jų tarpe ir dalis nepriklausomybės aktą pasirašiusių Valstybės Tarybos narių, jau pasitraukė iš gyvųjų tarpo, anų laikų buvusi jaunuomenė šiandien bus jau gerokai paartėjusi į senatvės slenkstį, josios gi vietą bus užėmusi naujoji karta, kuri per tą laiką yra išaugusi, kurios daugumai taip dar netolimos praeities laikai bus žinomi tik iš pasakojimų bei knygų. Ir kai sulygini šių dienų būklę su anų laikų gyvenimo sąlygomis, tai pradedi abejoti, ar bebus visai suprantami praeities laikai tiems, kurie tada žengė tik pirmuosius žingsnius į gyvenimą, ir ar begali jie tinkamai įvertinti visa tai, ką mes šiandien turime.

Kada anais laikais lietuvis, atvykęs į įstaigą, verčiamas būdavo kreiptis ir savo reikalą dėstyti svetima kalba, kada lietuvis inteligentas, norėdamas gauti valstybinę tarnybą, turėdavo važiuoti į Rusijos gilumą, o 20 metų jaunuoliui tekdavo tarnauti svetimoje kariuomenėje ir kartais kovoti dėl visai mums svetimų ir mūsų siekimams priešingų reikalų, kada Lietuvos mokyklose lietuvių kalbai durys buvo uždarytos, šiandien mes ne tik turime žemesniąsias, bet ir pačias aukštąsias mokyklas lietuviškas su lietuviais mokytojais, šiandien mes turime savo įstaigas ir savo kariuomenę, kuri gina mūsų bendrus reikalus, šiandien mes jau nebeprivalome dangintis svetur, bet esame namie lyg ir po vienu stogu, sudarydami vieną bendrą šeimą. Tai yra didžiausias skirtumas, kurį visai supranta pagyvenusi ir senesnioji karta ir kurį turi įvertinti ir jaunesnioji karta.

Kokiu būdu mes tai esame pasiekę? Kada, patrankoms gaudžiant karo nuniokotoje Lietuvoje, Valstybės Taryba skelbė pasauliui nepriklausomybės aktą, ji jautė ir žinojo, kad šalia draugingų ir pritariančių tam aktui valstybių, tautų ir pavienių žymesnių politikų, atsiras ir priešų, kuriems tai nepatiks, kurie stengsis tą aktą nuvertinti, kurie panorės laikyti Lietuvą ir toliau pavergtą. Bet Taryba taip pat žinojo, kad Lietuvos sūnūs ir dukros tiek yra jau

įsisąmonėję, kad jei tik bus kieno nors kėsinamasi į paskelbtąją Lietuvos nepriklausomybę, tai visomis išgalėmis, net ir su ginklu rankose, stos tą atstatytąją nepriklausomybę ginti, stos ginti visi vieningai, be skirtumo pažiūrų, tikybos ir luomo. *O ten, kur yra vienybė, susiklausymas ir darnumas, kur pats ginamasai reikalas yra pribrendęs, visiems suprantamas ir brangus, ten ir silpnesnis ginklas nugali stipresnįjį.* Bandė mūsų nepriklausomybę sugriauti raudonarmiečiai iš Rusijos, bet jie po visos eilės mūsų buvo nustumti už Dauguvos; bandė įsibrauti į Lietuvą bermontininkai, bet gavo tinkamą smūgį Radviliškyje; bandė mus užgrobti lenkai, bet, sumušti Širvintose ir Giedraičiuose, turėjo trauktis. Ir vis tai atrėmė tuos pačius priešus tie savanoriai, kurie geru noru pasišovė ginti atstatytąją nepriklausomybę, ir toji negausi ir silpnai apginkluota kariuomenė, kuri skubiai buvo susiorganizavusi.

Silpni buvo ginklai, bet stiprios širdys ir mūsų jėgos nugalėjo priešus. *Mes likome apvilti tik ten, kur buvo pavartota prieš mus klasta.* Mes pasitikėjome lenkais, pasirašiusiais su mumis sutartį Suvalkuose ir pasižadėjusiais ta sutartimi palikti mūsų senąją sostinę Vilnių mūsų pusėje. Bet pasirodė, kad jie buvo nusistatę tą sutartį sulaužyti, ir jie, mums visai to nelaukiant, tučtuojau po dviejų dienų užėmė mūsų Vilnių, atrėžė visą trečdalį Nepriklausomos Lietuvos žemių ir iki šios dienos dar ją tebelaiiko.

Priversti esame laikyti nutrauktą susisiekimą su Vilnium. Už tai turime išėjimą į platuji pasaulį per Klaipėdos uostą. Klaipėdos kraštas po visos eilės šimtmečių tapo vėl sujungtas su likusiaja Lietuva, nuo kurios jis buvo atskirtas. Tai teigiamai paveikė visą kraštą. Būvęs prieš didįjį karą Vokietijos antraeilis, daugiausia miško medžiagai išvežti skirtas uostas, dabar metai po metų vis auga, auga atsilankančių į uostą laivų skaičius ir žymiai prašoko prieškarinį; auga ir pats Klaipėdos miestas, žadąs greit pasiekti dvigubą gyventojų skaičių, negu kad buvo prieš didįjį karą.

Minėdami šiuos aštuoniolikos metų mūsų atstatytosios nepriklausomybės sukaktuves, mes lenkiame galvą prieš šio Nežinomojo Kareivio kapą ir laikykime šviesioje pagarboje visus tuos, kurie dėl mūsų nepriklausomybės paaukojo savo gyvybę. Žuvusiųjų atminimas tesujungia mus į vienybę ir suteikia mums jėgų atsispirti visiems, kurie kėsintusi į mūsų nepriklausomybę, tepadedą mums atgauti tuos mūsų kraštus, kurie dar tebėra okupuoti. *Vieningai dirbkime toliau kiekvienas savo darbą, turėdami galvoje, kad visi tie darbai padės kilti mūsų tėvynės gerovei ir partarnaus mūsų tautos ir mūsų valstybės labui.*

Ir šviesa, ir tiesa, ir vienybė mumyse težydi!

Kovoje mūsų tautai energijos, jėgos ir pasiryžimo nestinga

Kariuomenės vado kalba, pasakyta stud. ats. karininkų korpl „Ramovėi“ vasario 15 d.

Ponai karininkai, Vytauto Didžiojo Universiteto studentų atsargos karininkų korporacija „Ramovė“ turi gražią tradiciją kiekvienais metais Lietuvos nepriklausomybės šventės išvakarėse, t. y. vasario mėn. 15 dieną, daryti savo didžiąją sueigą, kuri skiriasi nuo jūsų korporacijos metinės šventės tuo, kad į šią sueigą jūs kviečiate tik savo korporacijos narius ir savo artimiausius kolegas iš tikrosios tarnybos ir atsargos karininkų tarpo. Pasinaudodamas proga, kad ir šiandien jūsų didžioje sueigoje dalyvauja vieni karininkai, aš pirmiausia noriu trumpai pareikšti Tamstoms, kaip savo jaunesniesiems kolegoms, kelias savo atskiras mintis, taikomas Tamstoms ir jūsų santykiams su kitais inteligentais. Šias savo mintis noriu pirmiausia taikinti ne tikrosios tarnybos, bet atsargos karininkams, ir tai ne visiems atsargos karininkams, bet pirmiausia atsargos leitenantams, baigusiems aspirantų kursus mūsų karo mokykloje, t. y., tiems, kurie sudaro Tamstų korporacijos daugumą.

Visi jūs esate baigę vieną ir tą pačią karo mokyklą, beveik visi esate baigę tą patį karo mokslo kursą, jums neteko tarnauti jokiame svetimame kariuomenėje, jums kaip karininkams, neteko pergyventi didžiojo karo ir po jo kilusių revoliucijų baisenybių, todėl jūsų kariškas pasirengimas yra vienodas, ir jūsų kariškas išsiauklėjimas yra visai laisvas nuo nesveikų ir mums svetimų kitų kariuomenių neigiamų tradicijų pėdsakų (apie teigiamą čia nekalbu) ir nuo revoliucijų metu buvusių kariškių dorybių demoralizacijos reiškinių. Iš to seka, kad pirmiausia Tamstoms negali būti taikomi jokie priekaištai, kilę iš aukščiau nurodytų mums svetimų šaltinių, nes su tais šaltiniais Tamstoms savo gyvenime betarpiškai visai neteko susidurti.

Jei vienas antras inteligentas, gal ir jūsų kolega, būna abejiingas toms idėjoms, kurias jūs ypatingai vertinate, tai tas dažniausiai atsitinka ne dėl blogos valios, bet dėl kariškų reikalų nežinojimo arba dėl kitų ne taip jau baisių priežasčių. Juk buvo pas mus laikai, kada norinčių stoti į karo mokyklą jaunuolių buvo labai nedaug. Dabar matome visai ką kita: šimtai studentų ir abiturientų labai norėtų stoti į karo mokyklą arba į aspirantų kursus, bet dėl vietos stokos arba dėl sveikatingumo žemesnio laipsnio visi negali į ten patekti ir atlieka būtinąją tarnybą pulkuose eiliniams kareiviams. Šiandien kariuomenėje turime būtinąją tarnybą pulkuose atliekančių 58 baigusius aukštąjį mokslą, 150 buvusių aukštose mokyklose, t. y. studentų, ir 252 abiturientus. Šių jaunuolių dalis kitą kartą gal ir su pavudu žiūri į savo laimingesnius draugus, patekusius į aspirantų kursus ir gavusius arba dar gausiančius atsargos jaunesniojo leitenanto laipsnį, bet dėl to ypatingai kaltinti nieko negalima. Šioje vietoje turiu pažymėti, kad iš krašto apsaugos ministerijos į Ministrų Kabinatą greit bus pasiūstas naujas kareiviavimo prievolės įstatymo projektas, kuris numato privilegijų būtinąją karo tarnybą atliekantiems inteligentams: numatoma juos siųsti į mokomas kuopas ir jas baigus, trumpinti jiems būtinos karo tarnybos laiką.

Jei anksčiau paminėtų inteligentų kareivių pavydo, jei, galima taip pavadinti, jausmas iš dalies gal ir

galėtų būti kiek pateisintas, tai iš antros pusės, jokių būdu negali būti pateisintas aspirantų kursų baigusio jaunuolio išdidumas santykiuose su kitais jo draugais, tuose kursuose nebuvusiais. Šiuo atžvilgiu aš nedarau jokio priekaišto atsargos jaunesniesiems leitenantams, nes neturiu pagrindo ir davinių, bet noriu tik griežtai pabrėžti, kad kiekvieno atsargos karininko pareiga jo santykiuose su kitais inteligentais neduoti nė mažiausios priežasties panašiam priekaištui kilti.

Kiekvienas karininkas, ar jis būtų tikroje karo tarnyboje ar atsargoje, turi aiškiausiai suprasti, kad kario laipsnis yra tik kariškos ierarchijos ir patyrimo, bet jokių būdu ne tuštaus išdidumo ženklas. Tvirtai savo pareigas žinaš ir jas sąžiningai einas eilinis, grandinis ar puskarininkis visada bus daugiau pagarbos vertas ir naudingesnis, negu leitenantas, jei šis be savo laipsnio daugiau nieko neatsimintų. Atsiminkime, kad kautynių lauke vienodai gina savo Tėvynę ir karininkas ir kareivis, abudu vienodai miršta, abudu vienodai lieja savo kraują ir vienodai kenčia žaizdų skausmus; prieš svediniai ir kulipkos nedaro jokio skirtumo tarp karininko ir kareivio. Skiriasi tik jų pareigos, atsakomybė ir drausmės bei tarnybos santykiai. Bet jų tarpusaviuose privačiuose santykiuose, o ypatingai taikos metu būnant kariuomenės atsargoje, negali būti vietos nei pavydui nei išdidumui. Taip pat, kaip šiems jausmams nėra vietos ir karių tarnyboje.

Kiti inteligentai taikos metu turi žiūrėti į atsargos karininką, kaip į žmogų, kuris per karą ves gal ir juos pačius, kaip jų vadas, į kautynių lauką. Šis supratimas, kad jums per karą bus patikėtos kitų, jūsų draugų gyvybės, turi iššaukti jų pasitikėjimą jumis, jų tinkamą pagarbos jausmą jums ir jų susirūpinimą padėti jums geriausiai būsimoms atsakingoms pareigoms pasiręgti.

O jūs patys, kaip ir visi karininkai, turite giliausiai įsisąmoninti tą be galo svarbią ir didelę atsakomybę, kuri teks jums, kaip kareivių vadams, per karą kautynių lauke. Karo mokykla yra nurodžiusi jums jūsų būsimąjį darbą ir davusi jums pagrindinių žinių iš karininko specialybės. Geras atsargos karininkas turėtų stengtis, nekieno neraginamas, tų žinių neužmiršti, jas papildyti, o dalį tų žinių skleisti ir kitų piliečių tarpe. Šiuo atžvilgiu santykiuose tarp atsargos karininkų ir kitų visuomenės narių gali būti tik darnus abiejų grupių bendradarbiavimas.

Visos kariuomenės, taigi ir karininkų auklėjime pagrindas imami bendri visos valstybės ir tautos reikalai. Karininkas, kaip ir kiekvienas kitas pilnateisis pilietis, yra laisvas žmogus, ir jo sąžinei bei pažiūroms jokių varžtų neuždedama. Bet karininkui, kaip aktin gam savo valstybės nepriklausomybės saugotojui ir gynėjui, nevalia sustingti siauruose vienos kurios politinės grupės pažiūrų rėmuose, nes tada jis galėtų nutolti nuo savo tiesioginio paskyrimo, t. y. būti aukščiau bet kurių politinių partijų ir grupių. Tai liečia pirmiausia tikrosios karo tarnybos karininkus, bet to neturėtų užmiršti ir mūsų atsargos kolegos. Šis dėsnyš nekarių dažnai būna nesuprastas ir todėl iššaukia neteislingus komentarus. Bet Tamstos, kaip atsargos karininkai,

manau, labai gerai suprantate, kad jei kariuomenė šventai nori pildyti savo tiesiogines pareigas, ji nuo to dėsnio jokia būdu negali atsisakyti.

Apie visa tai aš Tamstoms sakau todėl, kad noriu pabrėžti, jog jaunosios atsargos karininkų kartos dalis, einanti aukštuosius mokslus mūsų universitete ir susibūrusi į studentų atsargos karininkų korporaciją „Ramovė“, mano įsitikinimu, gerai suprato savo, kaip atsargos karininkų, santykius su visuomene ir palaikydama artimesnius santykius su kariuomenės vadovybės asmenimis, pradėjo organizuotai plėsti visuomenėje savo krašto saugumo stiprinimo reikalą ne bauginant gyventojus karo baisenybėmis, bet stiprinant jų dvasią ir konkrečiai nurodant ne ko reikia bijotis, bet pirmiausia kas reikia daryti. Tas darbas yra platus ir didelis, tuo tarpu padaryta tik tiek, kiek sąlygos leido padaryti, bet padaryta gan daug: atgaivinta ginklų fondo idėja, korporacijos iniciatyva 1935 metų gegužės mėn. 26 dieną visoje Lietuvoje surengta graži ir naudinga visuomenės ir kariuomenės susiartinimo šventė, propaguojami krašto saugumo reikalai per spaudą ir radio. Tai buvo ir yra dirbama be atlyginimo, ne dėl karjeros, bet iš įsitikinimo ir reikalo. Tą darbą energingai dirbant toliau, manau, ateityje galima bus pasiekti dar gražesnių rezultatų. O darbo yra daug. Viena kariuomenės vadovybė viso ko negali padaryti, jai turi padėti visuomenė, rodydama daugiau susirūpinimo ir iniciatyvos. Kieno ir kas yra ir turės būti daroma, ypatingai lėktuvinio ir cheminio pavojaus srity, dujokaukių įsigijime ir jų pasirodyme rinkoje ir t. t., apie tai teks painformuoti visuomenę kita kartą ir kitu būdu.

Turiu pabrėžti, kad mūsų visuomenėje gerų norų nestinga, ir ten, kur yra reikalas ir geresnis darbo organizavimas, visuomenė rodo daug gražios iniciatyvos, ir pasiekiami dar gražesni rezultatai. Pavyzdžiu gali būti ramovėnų iškelta ginklų fondo idėja, kuriai populiariau ir vykdyti vėliau išsikūrė ginkluotoms pa-

jėgoms remti organizacijų sąjungos centruose. Ir štai rezultatai: praėjo ne keliolika, bet tik keli mėnesiai, o ginklų fonde jau turime pusę su viršum milijonų litų. Mano pareiga yra kiekviena proga, taigi ir dabar, už šias aukas ir gerus norus kariuomenės vardu visiems aukotojams reikšti nuoširdžią padėką.

Vasario 16 dienos išvakarėse atsiminus mūsų Tėvynės atgijusios nepriklausomybės aštuoniolikos metų laiką, kuriame esame pergyvenę daug džiaugsmingų, bet nemažai ir liūdnų įvykių, su malonumu tenka pažymėti, kad mūsų tautai nestinga energijos, jėgos ir pasiryžimo kovoje su mūsų gyvenimo išoriniais ir vidaus sunkumais. Tai duoda pagrindo su šviežia viltimi žiūrėti į geresnę ateitį ir toje ateityje matyti Lietuvos nepriklausomybės saugumo tvirtovės pamatus, t. y. nors ir nedidelę, bet ginklais ir dvasia stiprią kariuomenę, tvirtą šaulių sąjungą ir savo ginkluotų pajėgų aktingą rėmėją ir jų talkininkę — morališkai, kultūriškai ir ekonomiškai stiprią, vieningą ir patriotišką lietuvių tautą. Tik taip susitvarkiusi Lietuva galės drąsiai išlaikyti jai skirtą vietą kitų tautų tarpe ir susilaukti visų savo teisėtų aspiracijų patenkinimo.

Sveikindamas jus, ramovėnai, jūsų šios didžiosios sueigos proga aš dėkoju jums už padėtus kariuomenės vadovybei krašto saugumui stiprinti darbus, ir kviečiu jus nenuilstant dirbti toje pačioje srityje ir toliau, dirbti ne sau, ne man, bet mūsų kariuomenei, o tuo pačiu ir visai Lietuvai. Taikos metu dirbkite tai, ką iki šiol esate darę, o kada Tėvynė pavojaus valandą pašauks jus iš atsargos į tikrąją karo tarnybą, tai krašto saugumo stiprinimo darbe užsigrūdinę tokie pat pilni energijos ir pasiryžimo ateisite pas mus, vyresnius karininkus, ir visi sykiu su mūsų jaunesniais broliais kareiviais eisime net prieš didžiausią mūsų Tėvynės pavojų ir, jei reikės, tai už Lietuvos nepriklausomybę pirmieji mirsime ir būsime tikri, kad mūsų apginti tautiečiai mus už tai pagerbs, nes tokie kariai yra gerbiami ir gerbiami ne už tai, kad jie kitus žudo, bet už tai, kad patys eina už kitus žūti.

Mūsų Nepriklausomybės sukaktuvių paminėjimas

Šiomet mūsų Nepriklausomybės sukaktuvės buvo itin plačiai minimos visoje Lietuvoje, užsienio lietuvių kolonijose ir daugelyje užsienių valstybių. Tik Vilniaus krašto lietuviams iškilnių rengimą lenkai uždraudė.

Jau šventės išvakarėse minių minios, būrių būriai žmonių rinkosi kapinėse ir prie Laisvės paminklų pagerbti žuvusiųjų nepriklausomybės kovose. Vasario 16 d. ryta mūsų miestai miesteliai ir kaimai iškėlė tautines vėliavas. Bažnyčiose ir kitų tikybų maldų namuose, Lietuvos laisvės intencija, įvyko iškilmingos pamaldos, dalyvaujant gausiems būriams organizuotos ir neorganizuotos visuomenės. Po pamaldų, įvyko didžiulės eisenos, paradai visuomenės susirinkimai su paskaitomis bei prakalbomis, o vakare — iškilmingi koncertai ir vaidinimai.

Kaune jau iš pat ryto plėvėsavo tautinės vėliavos, namų languose, balkonuose ir vitrinose buvo išstatyti gėlėmis papuošti Vvčio ženklo, Respublikos Prezidento, Vytauto Didžiojo ir tautiškojo atgijimo Vadų portretai.

10,30 val. Archikatedros - Bazilikoje, pats Arkivyskupas - Metropolitas Skvireckas celebravo iškil-

mingas pamaldas, į kurias atsilankė Vyriausias ginkluotų pajėgų Viršininkas Respublikos Prezidentas Antanas Smetona, Vyriausybės nariai, diplomatinis ir konsularinis korpusai, aukštoji kariuomenės vadovybė, svetimų valstybių karo atstovai, Kauno įgulos daliai vadai ir kariškų įstaigų viršininkai, visuomenės veikėjai, mokslo, meno ir kultūros darbuotojai. Pamaldose dar dalyvavo Kauno įgulos kariuomenės dalys ir kai kurios organizacijos. Tuo pačiu laiku iškilmingos pamaldos buvo laikomos ir kitose Kauno bažnyčiose. Pavakare didžiulės minios žmonių susirinko ties Vytauto Didžiojo muziejaus sodeliu. Gretimoje Duonelaičio gatvėje išsirikiavo kariuomenės daliniai, šaulių garbės kuopa, įvairios visuomeninės organizacijos ir studentų korporacijos. Organizacijų vėliavos apsupo Nežinomojo Kareivio kapą. Tuo laiku į muziejaus sodelį atvyko vyriausybės nariai, svetimų valstybių atstovai kariuomenės vadovybė, organizacijų vadovai, Kauno įgulos karininkai. Į susirinkusius gražią kalbą pasakė valstybės kontrolierius inž. K. Šakenis. Prie Nežinomojo Kareivio kapo padėti kariuomenės, karininkų ramovės, karininkų šeimų moterų, šaulių, tautiškosios talkos ir studentų vainikai. Nuleidžiant mu-

ziejaus vėliavas, galingai suskambo Laisvės varpas, o orkestrai sugrojo Tautos himną. Kariuomenės daliniai, šaulių garbės kuopa ir organizacijos pražygiavo pro Nežinomojo Kareivio kapą ir didžiulė eisena išsitiesė Kauno gatvėmis.

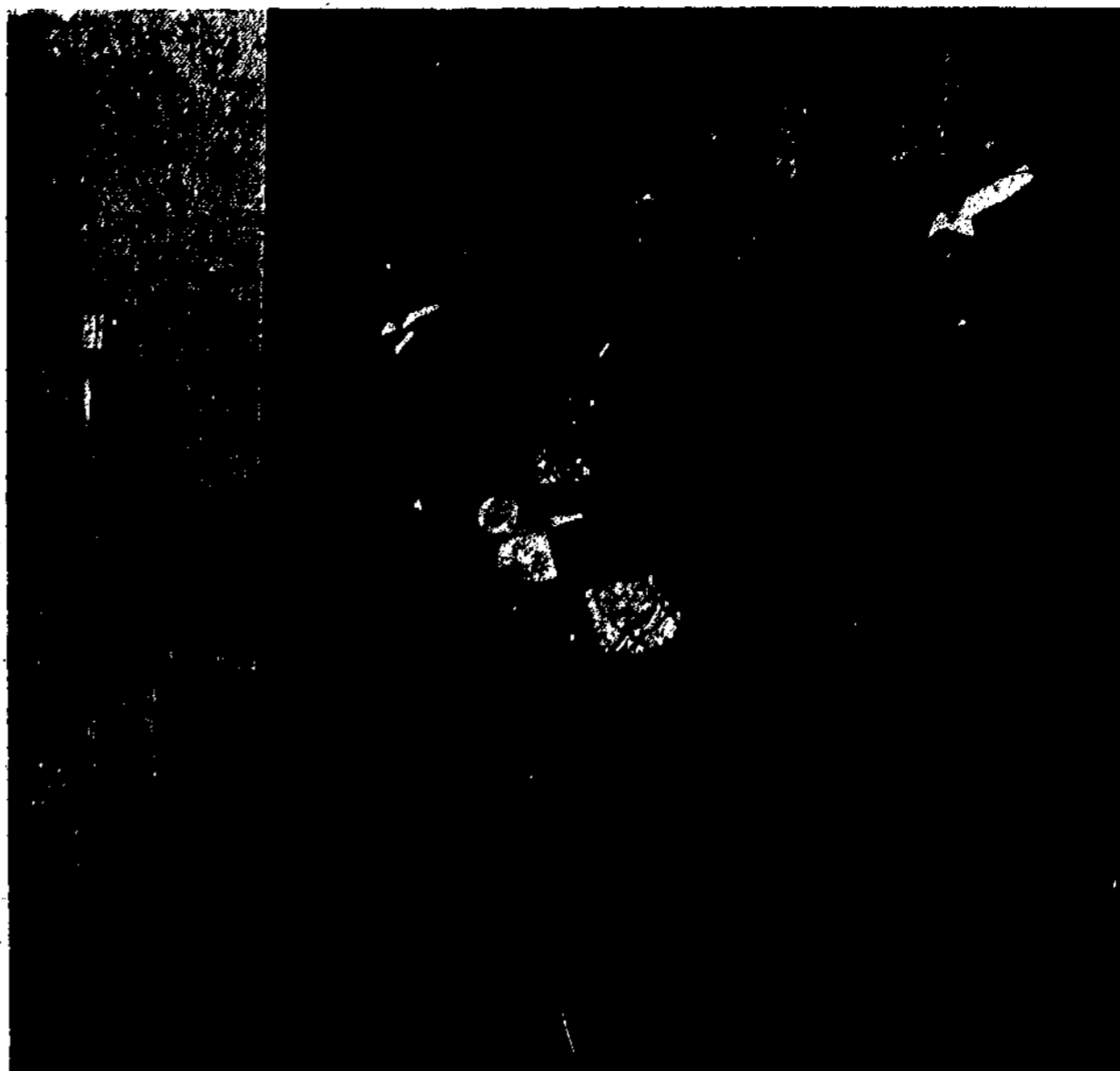
Netrukus įvyko Karo muziejaus naujojo būsto atidarymas. Čia į iškilmės atvyko Respublikos Prezidentas Antanas Smetona, Arkivyskupas - Metropolitai Juozapas Skvireckas, ministrai, kariuomenės vadovybė ir keli šimtai rinktinės visuomenės atstovų. Iškilmingu maršu sutikus Respublikos Prezidentą, Karo muziejaus viršininkas gen. ltn. Nagevičius, trumpai nušviesdamas Karo muziejaus istoriją, pradėjo iškilmės. Generalvikaras prelat. K. Šaulys muziejų pašventino. Į susirinkusius kalbą pasakė Respublikos Prezidentas. Šia proga, įvertindamas gen. ltn. Nagevičiaus nuopelnus kuriant ir tvarkant Karo muziejų, jį apdovanojo Vytauto Didžiojo II l. ordinu. Pareikšdamas savo dėkingumą Respublikos Prezidentui už tokį aukštą pagerbimą, gen. ltn. Nagevičius savo kalboje pabrėžė, kad šis jam tekęs ordinas turįs būti simbolišku įvertinimu ir atlyginimu visiems, kurie padėjo organizuoti ir tvarkyti Karo muziejų.

Čia pat iškilmių dalyviai apžiūrėjo naujo Karo muziejaus būstines. Ir iš tiesų, jei prieš kiek laiko mūsų nepriklausomybės kovų ir karo istorijos eksponatai buvo sukimšti, tai šiandien žmogus iš karto atsikvepi, lėjęs į erdvas, gražias Karo muziejaus naujas būstines. Su džiaugsmu ir pasididžiavimu čia sekami tie brangūs mūsų nepriklausomybės liudininkai, kurie dar taip neseniai buvo prisiglaudę prie drėgnų buvusios pasiūrės sienų. Čia liekniau ir reikšmingiau į žūrovą prabyla visi tie eksponatai, nuotraukos, ginklai, biustai ir daugybė kitų išstatytųjų daiktų, kurie mūsų nepriklausomybės kovotojų rankose laisvės kovų metu virto ne tik mūsų kariuomenės, bet ir visos tautos brangenybėmis. Štai kodėl Karo muziejaus pašventinimas, įvykęs vasario 16 d. dar labiau tą muziejų sujungė su visos mūsų tautos didžiaisiais troškimais.

Vakare valstybės teatre įvyko tautinis koncertas, transliuojams Latvijos, Estijos, Čekoslovakijos, Prancūzijos ir Šiaurės Amerikos radio stočių. Pradžioje prancūziškai kalbą pasakė Respublikos Prezidentas Antanas Smetona. Toliau, mūsų kompozitorių kūrinis išpildė valstybės radiofono ir operos sujungti orkestrai, operos choras ir solistai. Tai pirmas įvykis, kada mūsų broliai Amerikoje galėjo pasiklausyti Nepriklausomybės šventės iškilmių iš laikinosios sostinės.

Užsienių lietuviai savo kolonijose šiomet Nepriklausomybės šventę minėjo labai plačiai. Kai kurių kolonijų lietuviai buvo suruošę net lietuviškas eisenas didžiųjų miestų gatvėmis. Šiaurės Amerikos lietuviai Nepriklausomybės šventei panaudojo net Amerikos radio stotis, o Čikagos lietuviai sugebėjo savo suruoštų didžiulių iškilmių dalį perduoti į senąją tėvynę Lietuvą. Karo muziejaus pašventinimo iškilmių metu, pasigirdo Čikagos radio stoties pranešimas: „Alio, alio! Kalba Amerikos lietuviai!“ Pirmiausia, gražią kalbą pasakė mūsų ministeris Jungtinėms Amerikos Valstybėms ats. plk. Žadeikis. Toliau, gražiai skambėjo Lietuvos ir Amerikos himnai, lietuviškos dainos ir plačiai aplink žemę nuskriejo Vilniaus vadavimo himnas: „Ei, pasauli, mes be Vilniaus nenurimsim!“

Vasario 16 diena šiomet gana plačiai buvo minima ir užsieniuose. Daugelio valstybių sostinėse ir radiofonuose buvo surengtos paskaitos ir mūsų tautinės muzikos koncertai, o laikraščiai įdėjo ilgus straipsnius

Karo muziejaus atidarymas vasario 16 d.: Respublikos Prezidentas Antanas Smetona sako kalbą

apie Lietuvą, jos laimėjimus ir ateities siekimus, visa tai pailustruodami mūsų gyvenimo vaizdais.

Ypač įspūdingai Lietuvos Nepriklausomybės metines sukaktuves minėjo Ryga ir Talinas. Rygoje suruoštose iškilmėse dalyvavo Latvijos Respublikos Prezidentas Albertas Kviesis, vyriausybės nariai ir specialiai iškilmėms nuvykęs mūsų krašto apsaugos ministeris plk. inž. Dirmantas. O Taline suruoštose iškilmėse dalyvavo mūsų vyriausybės atstovas vidaus reikalų ministeris gen. ltn. Čaplikas. Nepriklausomybės šventės proga, Respublikos Prezidentas ir vyriausybė atitinkamomis sveikinimo telegramomis pasikeitė su kitų Valstybių Galvomis ir vyriausybėmis. J. S.

ESTŲ SPAUDA SKIRIA ILGUS STRAIPSNIUS LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTEI

„Paewaleht“ antrašte „Lietuva ir mes“, tarp kitko, rašo apie estų ir lietuvių likimo panašumą. Laikraštis pabrėžia 1934 metų gruodžio 12 d. sudarytos draugingumo ir bendradarbiavimo tarp trijų Baltijos valstybių sutarties svarbumą, pažymėdamas, kad ta sutartis prisidėjo prie tų valstybių susiartinimo ir vieningumo. Svarbiau už diplomatinį aktą, kurį ta sutartis vaizduoja, yra faktiškas bendradarbiavimas, kuris pastebimas kultūrinėje srityje. Estų lietuvių susiartinimas praėjusiais metais tiek muzikos, tiek literatūros ir meno srityse pagilėjo. Nors Lietuva turinti įvairių interesų, kurie skiriasi nuo estų ir latvių interesų, vis dėlto, Estija nori visais klausimais, kuriais jos parama ben kiek reiškia, eiti išvien su Lietuva. Laikraštis baigia straipsnį širdingais sveikinimais iš Lietuvos atvykusiems svečiams.

„Uus Eesti“ įdėjo Lietuvos Valstybės Prezidento, p. A. Smetonos, atvaizdą ir trumpą Lietuvos nepriklausomojo gyvenimo ir santykių tarp Estijos ir Lietuvos apžvalgą. Ir šis laikraštis pabrėžia 1934 metų gruodžio 12 d. sudarytos sutarties reikšmę, nurodydamas tą aplinkybę, kad per tą trumpą laiką Estija ir Lietuva susiartinė daug labiau tiek politinėje, tiek kultūrinėje srityse. Laikraštis linki Lietuvos vyriausybei ir lietuvių tautai laimės ir pasisekimo ateičiai.

Ir „Waba Maa“ dėl Lietuvos nepriklausomybės šventės rašo, kad Rytų Europos valstybių orientacija yra reikšminga bendrai Europos politikai. Lietuvos prisijungimas prie abiejų likusių Baltijos valstybių dar padidino Baltijos valstybių reikšmę tarptautinei politikai, ypač Rytų Europos politikai. Artimiausias žingsnis, pasak laikraščio, turėtų būti prisijungimas Lenkijos ir Suomijos prie kalbėto bendradarbiavimo. Tuo būdu Europos taikai ir saugumui būtų suteiktas tikras laidas.

Vasario 24 d. — Estijos nepriklausomybės šventė

Kai 1917 m. kovo mėn. 3 d. sugriuvė rusų caro valdžia, kurios režimą pakeitė respublikos santvarka, ir kai buvo paskelbta tautų apsisprendimo teisė, estų visuomenėje, o ypač rusų kariuomenėje tarnavusių karininkų tarpe, kilo mintis ta teise pasinaudoti ir susikurti tautinę kariuomenę. Taline ir Petrograde susiorganizavo estų karių komitetai ir balandžio mėn.

Estijos Valstybės Prezidentas Konstantinas Päts

7 d. gavo rusų vyriausiojo štabo leidimą sukurti Talino tvirtovės pulką, o gegužės mėn. 8 d. Kerenskis leido įsteigti atskirą estų pėstininkų pulką ir vieną atsarginį batalioną.

Balandžio mėn. 17—18 d. Taline įvyko estų karininkų kongresas, kuris nutarė ir toliau organizuoti estų tautines dalis, išrinko „Vyriausiąjį estų karių komitetą“, kuris ir buvo gyviausia politinė instancija ir atstovavo Estijos tautinės kariuomenės dalims. Buvo suorganizuotas 1-sis pėstininkų pulkas, 1-sis atsarginis batalionas ir 3-sis pėstininkų pulkas. Norėta suorganizuoti 1-ai pėstininkų divizijai rusų žemių fronto vadas įsakymo nepasirašė, tačiau divizija buvo suformuota be formalaus leidimo. Divizijos vadu buvo paskirtas gen. št. plk. Laidoner'is (dabartinis kariuomenės vadas). Divizijos štabo būstinė buvo Taline.

Naujų kariuomenės dalių organizavimas ėjo sparčiu tempu ir iki 1918 m. vasario mėn. buvo suorganizuoti 1, 2, 3, 4 pėstininkų pulkai ir kavalerijos pulkas, bet pastarasis, negaudamas maisto iš bolševikų,

turėjo išsiformuoti. Tuo būdu buvo jau suorganizuota graži jėga, kuri galėjo padėti atstatyti nepriklausomybę. Bet bolševikai, be abejo, tą estų gyvą ir energingą organizavimosi darbą, kurį gausiai rėmė estų visuomenė, gerai suprato. Todėl tautinės kariuomenės visą diviziją paėmė į savo rankas ir visai pašalino buvusius vadus. Bet estai, suprasdami valandos svarbumą, pasiskubino ir 1918 m. vasario mėn. 24 d. Estiją paskelbė nepriklausoma respublika.

Estijos tautinės kariuomenės dalys kovo mėn. gale buvo sulikviduotos. Bet nors estų tautinės kariuomenės dalys ir buvo bolševikų sulikviduotos, bet Estijos nepriklausomybės atstatymo darbui tų dalių organizavimas davė didelės naudos, nes didesnė dalis estų karių galėjo sugrįžti į savo tėvynę ir vėliau įstoti į besiorganizuojančias Estijos valstybės kariuomenės dalis. Jų tarnybinis patyrimas buvusiose tautinėse dalyse žymiai palengvino naują organizacinę kariuomenės darbą.

Kovo mėn. 25 d. vokiečių kariuomenė užėmė Taliną ir paėmė Estijos valdymą į savo rankas. Tik lapkričio mėn. 11 d. vokiečių okupacinė valdžia pradėjo perdavinėti krašto valdymą estų vyriausybei. Estų vyriausybė tuoj pradėjo organizuoti valstybės apsaugą, kuri turėjo būti sudaryta iš savanorių, kaip kariška organizacija, kurios tikslas turėjo būti perimti iš vokiečių valdžią ir palaikyti vidaus tvarką, iki susiorganizuos policija ir kariuomenė. Tuo tikslu lapkričio mėn. 16 d. buvo paskelbtas savanorių šaukimas. (Ministeris pirmininkas ir Krašto Apsaugos Ministeris buvo paskirtas dabartinis Prezidentas Päts).

Bet pasirodė, kad savanorių šaukimas nedavė teigiamų rezultatų, nes jų susirinko tik keli šimtai žmonių. Taip maža stoji į organizuojamą valstybinę kariuomenę, suprantamas dalykas, dėl to, kad neigiamai atsiliepė bolševikų likvidavimas tautinės kariuomenės. Visuomenė netikėjo, kad nepriklausoma Estija išsilaikytų ir bijojo įvairių komplikacijų.

Bet, iš antrosios pusės, pašaukti didelio skaičiaus žmonių nebuvo ir reikalo, nes nebuvo pakankamai nei ginklų nei drabužių, nes juos vokiečių kariuomenė traukdama išsivežė su savim ar sumetė į jūrą. Tik pradėjus bolševikams pulti, lapkričio mėn. 27 d. buvo paskelbta mobilizacija ir pačioje kariuomenėje plėtojimosi stadijoje prasidėjo Estijos karas su bolševikais dėl nepriklausomybės.

Vokiečiams pralaimėjus didįjį karą, jų kariuomenė paired ir Versalio sutartimi jie turėjo palikti okupuotas vietas. Tokiomis aplinkybėmis Sovietų Rusijos valdžia manė, kad atėjusi proga prisijungti kraštus į vakarus nuo buvusios Rusijos valstybės, o ypač Estiją, ir pradėjo veržtis į kaimynines valstybes pasukui išeinančias vokiečių kariuomenės dalis, kad nesusipėtų susitvarkyti vietinių besikuriančių valstybių valdžios, pav.: Estijos, Latvijos ir Lietuvos.

Nors Lietuvos Brastoje rusai buvo atsižadėję Estijos, bet to nebudami, kariavo toliau, norėdami nuversti jos vyriausybę su Päts'u priešaky ir įvesti Estijoje komunistinę tvarką.

Dėl Estijos nepriklausomybės svarbiausi karo veiksmai įvyko rytuose, Petrogrado — Ostrovo kryptimi, vakaruose ir žiemų vakaruose Jagala — Raasiki — Poida — Felin — Myisakula — Heinaste kryptimi.

Rusai, įkainodami Estijos politinę ir teritorinę padėtį, karo planą buvo taip sudarę, kad iki nebus susiorganizavusi Estų kariuomenė, pulti ją abiem operacinėm kryptimi, sumušti jos kariuomenę, užimti teritoriją ir likusiąją jos kariuomenės dalį nustumti į jūrą.

Vyr. estų kariuomenės vadas gen. ltn. J. Laidoner'is

Lapkričio 2 d. rusų kariuomenės dalys nuo Jamburgo Narvos kryptimi įsibrovė į Estijos teritoriją, bet buvo išvytos atgal.

Lapkričio mėn. 28 d. rusai vėl pradėjo Narvos puolimą. Čia jau stojo prieš rusų į karo lauką ir estų kariuomenė, nes buvo aišku, kad toliau niekas Estiją negins, kad jau reikia stoti į kovą patiems ir ieškoti paramos iš svetur.

Atremti rusų puolimą estams maža buvo vilties, nes jie dar nebuvo spėję gerai susiorganizuoti, o organizacinis darbas buvo gana sunkus, nes kraštas buvo okupantų nuvargintas, tad daugelis visuomenės veikėjų ir savivaldybių organų netikėjo, kad estai galėtų atsispirti rusų kariuomenės puolimams, o tatau trukdė mobilizaciją ir neigiamai veikė visos tautos nuotaiką. Nors laikinoji valdžia ir didesnė dalis karininkų buvo vienos nuomonės, kad jei bus tinkamai pasipriešinta, galima būti ir laimėti, nes jie gerai buvo įvertinę ir rusų kariuomenės pajėgas, kad prieš Estiją rusai tegalėsia išstatyti tik aprėžtą ir dar silpnai organizuotą kariuomenės skaičių, nes rusai tuo metu kariavo su Santarvės ir baltųjų rusų kariuomenės dalimis: rytuose, Sibire — prieš Kolčaką, pietuose prieš Denikiną, o Ukrainoje prieš Petliūrą.

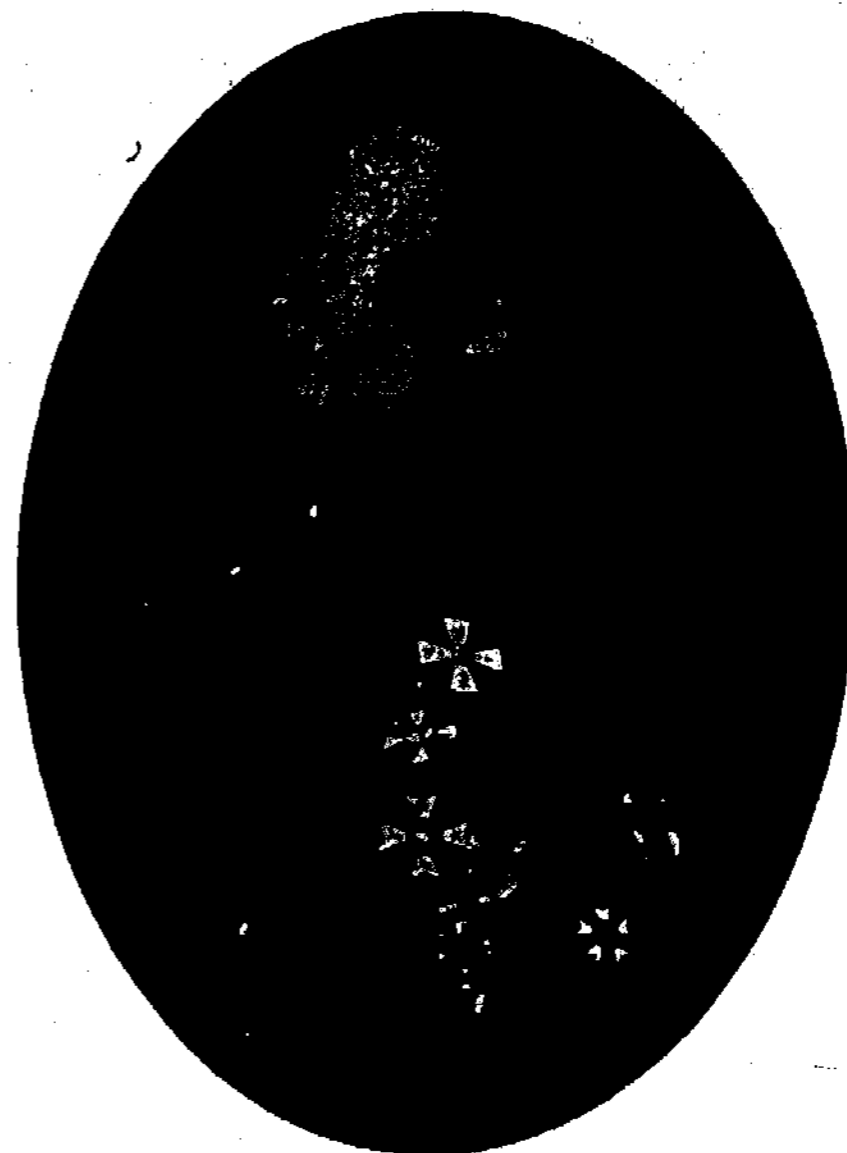
Norėdama geriau paimti į rankas krašto tvarkymą, valdymą ir jo apsaugą, Estijos valdžia buvo sujungta viename asmenyje gruodžio mėn. 23 d., paskyrus kariuomenės vadu gen. Laidoner'į. Su jo įsakymais pradėjo krašte skaityti ir juos vykdyti. Buvusioji netvarka iš lėto pradėjo nykti, nes buvo išleis-

tas griežtas įsakymas, kuriuo smarkiai baudė dezertyrus ir visus tuos, kurie nevykdė mobilizacijos įsakymų.

Ginkluotos jėgos buvo padalintos į du frontus: Virusko ir pietų rytų. Pirmo fronto vadu buvo paskirtas gen. mjr. Tennison, antro fronto — plk. Limberg. Padidintas kariuomenės dalių skaičius, suformuotos techninės dalys ir laivynas. Laikinoji valdžia, matydama gresiantį pavojų iš rusų pusės, kreipėsi į Didžiosios Britanijos vyriausybę, kuri savo laivyno admiralo Sinclair'io vadovaujama gruodžio mėn. 2 d. įsakė ginti Taliną iš jūros, be to, dar iš anglų gavo kulkosvaidžių ir dvi toli šaudančias patrankas.

Be to, Estų vyriausybės prašomi, suomiai surinko 2000 savanorių, kurie bendrai dalyvavo su estais kovose ir išbuvo Estijoje apie 3 mėn.

Švedija ir Danija atsiuntė po kuopą savanorių. Kad galima būtų panaudoti rusų žiemų armijos kareiviai, kurie buvo sukilę Pskov'e prieš bolševikus, ir kurie traukdamiės grobė ir alino šalį, estų laikinoji valdžia gruodžio mėn. 6 d. sudarė sutartį, atitraukė juos į Raplą ir Kapa rajoną, perorganizavo, sudarydama atskirą korpusą ir bolševikams puolant Narvą pasiuntė į frontą. Sudarytajam korpusui vadovavo pats estų kariuomenės vadas gen. Laidoner'is.

Estų krašto aps. ministeris gen. mjr. P. Lill

Bolševikams paėmus Rakvere ir Tartu, jų kariuomenės dalys, pasinaudodamos Estijos silpnumu, pradėjo koncentruotis ir vykdyti puolimą 5 kryptimis. Estų karo vadovybė atsižvelgdama į rusų kariuomenės dalių puolimo kryptis, atitinkamai paskirstė ir savo kariuomenės dalis, kurioms buvo duotas uždavinys gintis.

Estų dalys pradėjo energingiau veikti prieš rusus, kurių energija pradėjo silpnėti.

Nemažai padėjo estams ir anglų laivynas, kuris gruodžio mėn. 26 d. ties Talinu paėmė nelaisvėn torpedinį laivą Spartak, o 27 d. Artroil. Pradžioje estams leido laikinai jais naudotis, o vėliau visai atidavė.

Sausio 2 d. estų kariuomenės dalys smarkiais puolimais sulaukė priešų puolimą, o vietomis pačios

pradėjo pulti, kai kur ir laimėdamos, bet vis dėlto Estijos teritorijos didesnė dalis liko rusų rankose, ir priešas jau buvo per 30 km nuo sostinės Talino. Bet Estijos valdžia ir karo vadovybė nenusiminė ir pasistengė jį sulaikyti: priešas ne tik buvo sulaikytas ties sostine, bet dar sumuštas. Po to laimėjimo rusų nuotaika pradėjo pulti, o estų, priešingai, pakilo dvasia, narsumas ir pasitikėjimas savimi.

Tuose karo veiksmuose nemažai padėjo suomių savanoriai ir anglų laivynas jūroje. Nors estai ir buvo silpnesni už rusus, bet jau turėjo nemažai gerai

Estų kariuomenės štabo viršininkas gen. mjr. N. Reek

organizuotos patriotiškai nusiteikusių kariuomenės, pasiryžimas žūt būt kovoti iki paskutiniųjų, kiekvienam žinoma, kokios milžiniškos jėgos duoda tvirta valia ir didelis pasiryžimas.

Estų karo vadovybė, įvertinusi padėtį, davė bendrą puolimo įsakymą — suduoti pagrindinį smūgį priešui ta pat kryptimi, pirmučiausia nustumti jį nuo Talino. Įsakymas buvo pradėtas vykdyti sausio mėn. 7 d. Estų kariuomenės dalys pralaužė frontą ir nustumė priešą. Sausio mėn. 9 d. atsiėmė Tapą, sausio mėn. 11 d. Rakverę, paimdami kariško grobio, ir puolė toliau Narvos kryptimi.

Vykusiai sudarytu planu sausio mėn. 19 d. estų kariuomenė užėmė Narvą.

Užėmus Narvą, visa žiemų Estijos dalis buvo išvaduota nuo raudonosios kariuomenės.

Užėmus Valką, Vėrą ir Pečiorus, estai turėjo savo valdžioje Estijos pietų geležinkelius, todėl galėjo tinkamai tęsti karo veiksmus į pietus ir atvaduoti likusiąją Estijos dalį ir apie vasario vidurį Estijos žemėje nebuvo priešų.

Buvo laukta, kad 1919 m. pavasarį raudonoji kariuomenė pradės aktyviau veikti, todėl, norėdamas paimti į savo rankas iniciatyvą ir duoti galimumo ūkininkams nekliudomai užsėti laukus, estų kariuomenės vadas nutarė karo veiksmus perkelti į Rusijos teritoriją. Tas sumanymas turėjo didelės reikšmės tiek strateginiu tiek ir politiniu atžvilgiu. Politiniu atžvilgiu toks sumanymas davė galimumo estų kariuomenės priedanga organizuoti kaimyninėms val-

stybėms savo kariuomenės dalis kovai su bolševikais. Tokių dalių užuomazga estų kariuomenėje buvo pirma latvių brigada, rusų žiemų vakarų korpas ir ingrų batalionas. Ingrai gyveno Narvos Petrogrado apylinkėse ir jie norėjo nusikratyti raudonųjų jungų ir gauti kultūrinę autonomiją.

Gen Laidoner'is turėdamas galvoje, kad Pskov'as — grynai rusiškas miestas, kurio apylinkių gyventojai buvo griežtai nusistatę prieš bolševikus, nutarė Pskov'o kryptimi pasiūsti rusų žiemų vakarų korpa, kad tasai korpas veiktų ir ieškotų paramos savo fauliečių tarpe. Žiemų vakarų korpo vadovybė su gen. Laidoner'io samprotavimu nesutiko ir tikėdamosi Santarvės pagalbos, pasirinko veiksmų objektu Petrogradą, prieš kurį buvo manoma veikti Narvos — Jamburgo kryptimi.

Estų kariuomenės dalys gegužės 31 d. paėmė Pskov'ą ir atidavė žiemų vakarų korpo vadui Bulak-Bulachovič'ui.

Žiemų vakarų korpo dalys buvo pažengusios netoli Petrapilio. Galima buvo manyti, kad žiemų va-

Estų kaitseliit (šaulių) viršininkas gen. mjr. J. Roska

karų korpas, turėdamas užpakaly estų kariuomenės dalių apsaugą, galės iš vietos gyventojų organizuoti valdžią, priešingą komunistams, bet tuo metu tarp korpo ir estų kariuomenės dalių susidarė tokie santykiai, kad estams toliau bendradarbiauti liko beveik pavojinga ir estų kariuomenės vadas to korpo vadovybei pranešė, kad atsisako nuo savo globos ir už jo veiksmus neatsako.

Nuo to laiko žiemų vakarų korpas su nepasisekimais pradėjo trauktis vėl atgal.

Estų kariuomenės vadas iš dalies pasiekė savo užsibrėžto tikslo, karo veiksmus perkeldamas į Rusijos teritoriją, tuo duodamas progos ūkininkams užsisėti laukus, be to, Petrogrado operacijos leido estų vadovybei permesti savo jėgas į pietų frontą, kur jos su dideliu pasisekimu kovėsi dėl Latvijos pietų atvadavimo.

1919 m. rugsėjo mėn. gale rusai pasiūlė estams taikos derybas, estai sutikimą priėmė ir po to jau

stengėsi tik apginti savo sienas ir užimti tinkamesnes gynimosi linijas. Lapkričio mėn. 16 d. žiemų vakarų armijoje įvyko keli nepasisekimai, ir ji pradėjo trauktis, ir buvo aišku jos žlugimas, tad estų karo vadovybė pradėjo ruoštis ginti Vyruskų frontą savo jėgomis.

Rusų raudonoji armija sutraukė apie 40.000 durtuvų prie Narvos, estų tebuvo tik apie 12.000. Kadangi turėjo prasidėti taikos derybos, tai abi pusės norėjo užimti karo atžvilgiu geresnes pozicijas, turėti palankesnius sąlygas deryboms. Tuo tikslu raudonoji armija norėjo paimti Narvą, o estams reikalinga buvo žūt būt Narvą išlaikyti, tokiu būdu Narvos rajone įvyko skaudžių kovų, kuriose tiek viena tiek antra pusė turėjo didelių nuostolių. Didesnė Narvos miesto dalis buvo išdeginta ir sunaikinta, ypatingai smarkių susirėmimų buvo gruodžio mėn. 14 d., Dubrovkos — Anenskaja rajone, kurias estai vadina estiškėmis „Verdeno“ kautynėmis ir kurios vyko Narvos rajone iki gruodžio mėn. 30 d., kur priešas buvo ne tik atstumtas, bet ir sunaikintas.

Po tų laimėjimų gruodžio mėn. 31 d. Sovietų Respublikų Sąjunga su estais pasirašė taikos sutartį, kuri 1920 m. vasario mėn. 2 d. įsigaliojo.

Estai buvo pašaukę 18-os šaukimo metų vyrus. Be karininkų, buvo pašaukti 74.500 vyrai. Nukauta ir mirė nuo žaizdų 2.062 žmonės, nuo ligų mirė 1.388 žmonės, sužeistų buvo 10.105 žmonės.

Baigusi nepriklausomybės karus, vyriausybė ėmėsi visų reikalingų žygių atstatyti nualintam krašto ūkiui, sugriautai pramonei, išdegtiems ir sugriautiems kaimams ir miestams. Pradėta žemės reforma, aprūpinti žeme savanoriai, bežemiai, mažžemiai ir dvarų samdininkai, pagerintas žemės ūkis, pieno ir kitų ūkio gaminių, ne tik atstatyti sugriauti ūkiai, miestuose namai, bėt žymiai visur praplėsti, įvestas privalomas pradžios mokslas, praplėsta krašte kultūra ir žymiai pagerėjo viso krašto piliečių gerovė.

Tuo būdu tautos sūnų dėl laisvės ir nepriklausomybės pralietas kraujas nenuėjo niekais ir laidavo tautai šviesesnę ateitį — geresnį rytojū.

Mjr. S. Narušis

Estijos nepriklausomybės dieną

Ilgai užsitęsęs didysis karas savo žiaurumu ir stebuklinga technika pralenkė visus seniau buvusius karus.

Karas sugriovė žmonijos gerbūvį, palaužė žmogaus prigimtį, užnuodijo jo sielą, pagimdė pavargimą ir nusiminimą.

Nustoje tikėti tiesa ir teisingumu, nustoje tikėti žmogum ir ateitim, negalvodami apie rytdieną, žmonės pradėjo linksmintis, šokti, girtauti, paleistuvauti. Vieni išėjo iš proto, kiti virto nusikaltėliais, daugelis nusižudė. Taip buvo visur, tą patį pergyveno ir estai.

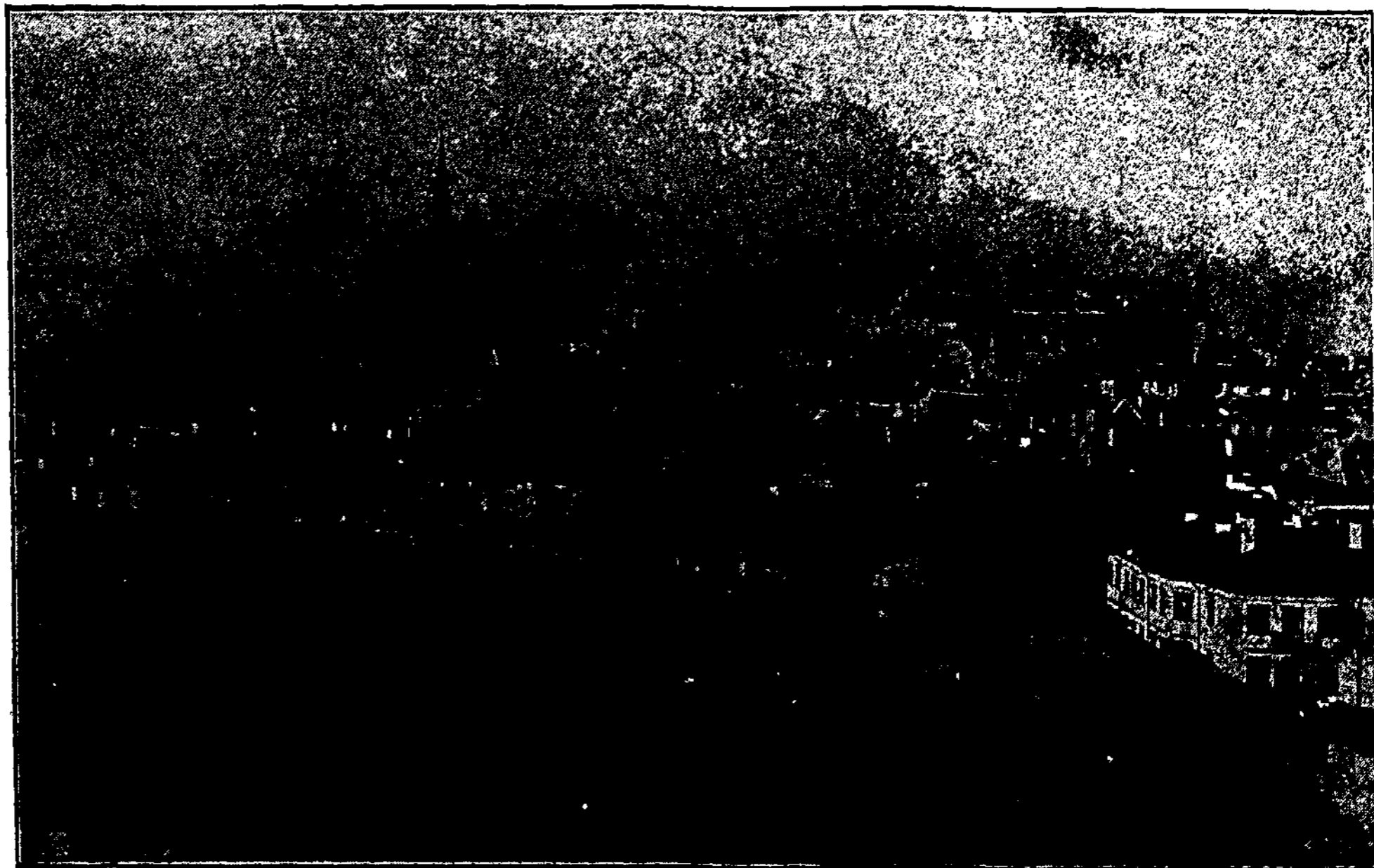
Bet geriausiai tautos sūnūs stiprino savo nervus ir jėgas. Jiems buvo tolimi tiek beprotiškas nusiminimas, tiek neribotas linksmumas. Jie aukštai iškėlė savo tautos nepriklausomybės vėliavą. Ir prisi-kėlė iš numirusių mažosios Baltijos tautos, jų tarpe ir Estija.

Laikai buvo sunkūs: okupacija, karas dėl nepriklausomybės. Tačiau didelis tautos patriotizmas ir atsistoje priešakyje jos vadai — Valstybės Galva Püts ir vyriausias kariuomenės vadas generolas Laidoner padėjo tėvynei laimėti karą ir atgauti nepriklausomybę.

Kai paskutiniosios priešų jėgos buvo nugalėtos ir pasirašyta taika, teko imtis kuriamojo darbo. Reikėjo atstatyti visą, kas buvo sunaikinta. Svarbiausia — atstatyti Estijos žemės ūkį ir ekonominę pusiausvyrą visose tautiškos pramonės ir kultūrinio gyvenimo srityse...

Praėjo 17 metų. Ir dabar išžiūrėję į darbo vaisius, mes matom, kad Estijoje laimingai bendradarbiauja ūkininkas, darbininkas, fabrikantas ir amatininkas. Visi jie žino, kad savo darbu kiekvienas palai-ko valstybę. Kiekvienas estas kovoja dėl savo valstybės ir tautos gerovės.

B. M.

Talinas (Estijos sostinė)

APIE ESTŲ KULTŪRINĮ GYVENIMĄ

Šiandien sunku pavaizduoti kurios nors tautos gyvenimą, paliekant nuošaly jos dvasinės bei medžiaginės kultūros siekimus ir laimėjimus. Tai ypatingai kyla aikštėn, kai kalbame apie mūsų santarvininę Estiją. O estų tautos kultūra yra gana įdomi, gili ir jau pasiekusi gražių laimėjimų. Estijos nepriklausomybės šventės proga mes čia nors labai suglaustai pabrėšime kai kurias estų kultūrinio gyvenimo šakas ir pasistengsime duoti estų tautos kultūrinių atsiekimų vaizdelį.

Estų tautinės kultūros pradžios reikia ieškoti maždaug tais pačiais laikais, kaip ir mūsų kultūros gimimo. Jie patys skaito 1535 metus. Pernai Estija iškilmingai minėjo savo tautinės kultūros 400 metų gimimo sukaktuves. Tai jų pirmosios knygos atsiradimo sukaktuvės. Mes tokį jubiliejų švęsime 1947 metais. Per tuos 400 metų estų kultūra, nors iš visų pusių atėjusių tramdoma, vis laužė ledus į savo žydėjimo laikotarpį. Lygiai kaip ir mūsų kultūra, estų tautinė kultūra buvo likusi gyva tik samanotoje lūšnoje. Toje lūšnoje visais laikais buvo kuriama jų tautosaka, lyg vaidilutės ugnis kurščiusi estų tautinę sąmonę ir jai neleidusi užgesti. Šiandien estai didžiuojasi savo tautosakos gausumu, jos gajumu ir platumu, nes žmonių kūryba pilnai vaizduoja estų tautos džiaugsmus, vargus ir laimėjimus visose gyvenimo srityse.

Estų tautos darbštumas, tvarkingumas ir sistematingumas yra nuostabiai žymus jų kultūriniame gyvenime. Imkime kad ir medžiaginės kultūros laimėjimus. Per nepriklausomo gyvenimo 18 metų pelkių nusausinimo srityje Estijoje padaryta milžiniška pažanga. Estai, tiesa, nusausintuose pelkynuose nepastatė naujų miestų, bet tūkstančius hektarų, kuriuose pirmiau buvo tik klampūs liūnai, pavertė ariama žeme ir įkūrė daug naujų ūkių. Tik prieš trejus metus pradėję kultivuoti vištų ūkį, estai 1934 ir 1935 metais buvo mus pralenkę. Pagaliau, ir tvarkydami miestus, jie rusų laikais buvusius sąšlavynus pavertė puikiais skverais, gražiais gazonais.

Nors estai yra realistai, praktikai, konkrečių darbų bei sumanymų vykdytojai, tačiau ir į kultūros, literatūros, savo knygos kėlimo darbą žiūri lygiai rimtu

atsidėjimu. Aiškiu, tikrų praktikų protu jie tuoju suprato, kad savąją nepriklausomybę jie yra atgavę ne kuriuo kitu tikslu, tik savajai tautybei išlaikyti, savajai kultūrai iškelti ir, kad tautinė kultūra jiems geriausiai padės savo nepriklausomybę išlaikyti. „Juo aukščiau kils mūsų dvasinis plėtojimas, juo tvirtesni darysis ir estų valstybės bei jos nepriklausomybės pagrindai“, — yra įsakmiai pabrėžęs dabartinis Estijos valstybės galva Konstantinas Päts.

Žinoma, estai už mus buvo daug laimingesni, nes jiems niekas nedraudė gimtojo žodžio ir estiškojo rašto plėtotės. Mes 40 metų negalėjome laisvai naudotis lietuvišku spausdintu žodžiu. Jie tuo tarpu ugdė savo tautos švietimą ir jį sėkmingai, galima sakyti, netrukdomai privedė prie šiandieninio lygio. Jau toli prieš didįjį karą estai turėjo savo aukštąsias, aukštesniasias ir pradžios mokyklas, kurios jiems išaugino didelį būrį šviesuomenės, taip reikalingos valstybės kūrimo darbe. Estų mokyklas lankė ir lietuviai. Tik dėl tokio gausaus estų mokyklų tinklo krašte smarkiai kilo švietimas ir tautinė sąmonė. Jau prieš karą Estijoje dauguma žmonių mokėjo skaityti ir rašyti. O tai yra kultūros kėlimo pagrindas. Tad nestebėtina, kad dabar metinė estų spaudos produkcija siekia apie 60 milijonų egzempliorių.

Jau prieš 50 metų estai gyvai susidomėjo savo tautosakos rinkimu. Jie 1888 metais jau buvo surinkę 45.000 dainų, 10.000 pasakų, 92.000 patarlių ir mįslių ir 60.000 burtų su paaiškinimais. Ir tas tautosakos rinkimo darbas nenutrūko ligšiol. Tad, suprantama, koks didelis čia estų tautinės kultūros turtas, iš kurios jie sėmėsi stiprybės atgijimo metais.

Estų tautinis teatras savo šaknis jau buvo taip pat prieš karą pradėjęs leisti. Pirmiausia Tartu mieste įsikūrė vaidybos draugija „Vanemuine“, o kiek vėliau Taline atsirado garsioji „Estonia“, kadaisė buvusi tik dainos draugija. Dabar estų tautinis teatras jau pasiekė gana aukšto lygio. Jis turi savo operą, dramą, turi turtingą muziką. Taline yra moderniškai, neseniai pastatyti meno rūmai (Kunstihoone), kuriuose ruošia-

Estijos valstybės galvos vasaros rezidencija Oru apylinkėj (pajūry)

mos įvairiausios parodos ir iš kurių diriguojamas visas šalies meno gyvenimas.

Estų tautos dvasios lobiai, dalinai jau priklausantieji istorijai, glūdi puošniuose muziejuose: Estų tautiniame muziejuje, etnografiniame muziejuje ir Talino miesto muziejuje. Tai tikrai įspūdingi, gražiai sutvarkyti ir eksponatais turtingi muziejai, kasmet sutraukiantieji tūkstančius lankytojų iš viso krašto ir iš užsienių.

Bet veltui jūs stengtumėtės pažinti ir suprasti estų kultūrinį gyvenimą, nepabuvoję jų kultūros centre Tartu mieste. Kaip žinoma, estai turi du vyriausiu savo krašto ir tautos gyvenimo centru: Taliną ir Tartus. Talinas — valstybiniai administracinio gyvenimo centras, rodantis natūralinių siekimų vadovauti ir visoms kitoms estų tautos gyvenimo sritims. Tačiau Tartai, prieš 70 metų ėmę vadovauti tautiniam estų darbui, kultūriniame gyvenime ir ligšiol tebegroja pirmuoju smuiku.

Tartu yra universitetas su savo garsiąja biblioteka, didžiausia visame Pabaltijyje; Tartu yra didžiulis estų tautinis muziejus; Tartu yra visa eilė kultūrinių estų organizacijų, kurių veikėjai, daugumoje, yra aukštai susiję su žymiuoju Tartu universitetu ir kitomis aplink jį susibūrusiomis mokyklomis. Štai dėl ko estai Taliną apibūdina kaip Estijos smegenis, o Tartu — kaip estų tautos širdį. Ir iš tiesų, iš Talino sklinda estų tautai valstybinės kūrybos valia, o iš Tartu — visai šaliai mokslas, kultūra, literatūros leidiniai. Tačiau

šiedu estų gyvenimo centrai vienas kitą tik papildo, gražina ir derina.

Estų periodinės spaudos centras, aišku, yra Talinas — sostinė. Čia eina didžiausi estų dienraščiai: „Päevaleht“ (Laikraštis), „Vaba Maa“ (Laisvoji Žemė) ir „Uus Eesti“ (Naujoji Estija). Tartai turi tik vieną dienraštį „Postimees“ (Paštininkas). Visi tie estų dienraščiai turi mums sunkiai įtikimą tiražą, didesnę, negu mūsų gerai išsivystę, žinomi savaitraščiai. Tai rodo, kaip estai gauda spausdintą žodį, nes žino, kad jis yra tautos dvasinės ir materialinės kultūros skatintojas.

Tartuose yra ir žymiausios estų knygos leidyklos. Garsiausia jų — „Loodus“ (Gamta). Ji leidžia beveik visus didžiuosius veikalus: estų enciklopediją, estų žemės monografiją, estų tautos istoriją, pasaulio šalių ir tautų monografiją ir estų liaudies dainų rinkinius. Tartuose taip pat yra ir didžiausi estų literatūros — knygų ir rankraščių — rinkimai. Didžiausia estų knygų biblioteka yra prie tautinio muziejaus, kurioje yra 90% visų ligšiol išleistų estų knygų (apie 30.000 tomy); prie to paties muziejaus yra ir turtingiausias estų rašytojų rankraščių archyvas; be to, dar yra turtingas folkloro archyvas; pagaliau, čia yra ir estų mokslo draugijos biblioteka.

Aišku, kad tokiuose siauruose rėmuose neatvaizduosi tautos kultūrinio gyvenimo. Tačiau jau ir šių suregistruotų davinų mums nors menka dalele aiškėja estų tautos kultūrinio gyvenimo lygmuo.

Haapsalu

Baltijos pajūryje, tarp Rygos ir Suomų įlankų, guli Haapsalu miestas ir uostas — gražus Baltijos kurortas, į kurį vasarą suvažiuoja apie 2500 vasarotojų iš Estijos ir kitų Baltijos kraštų.

Kada buvo įsteigtas šis miestas — tikrų duomenų neužsiliko. Tačiau žinoma, kad XIII amžiuje jis jau buvęs toje pačioje vietoje, kur ir dabar.

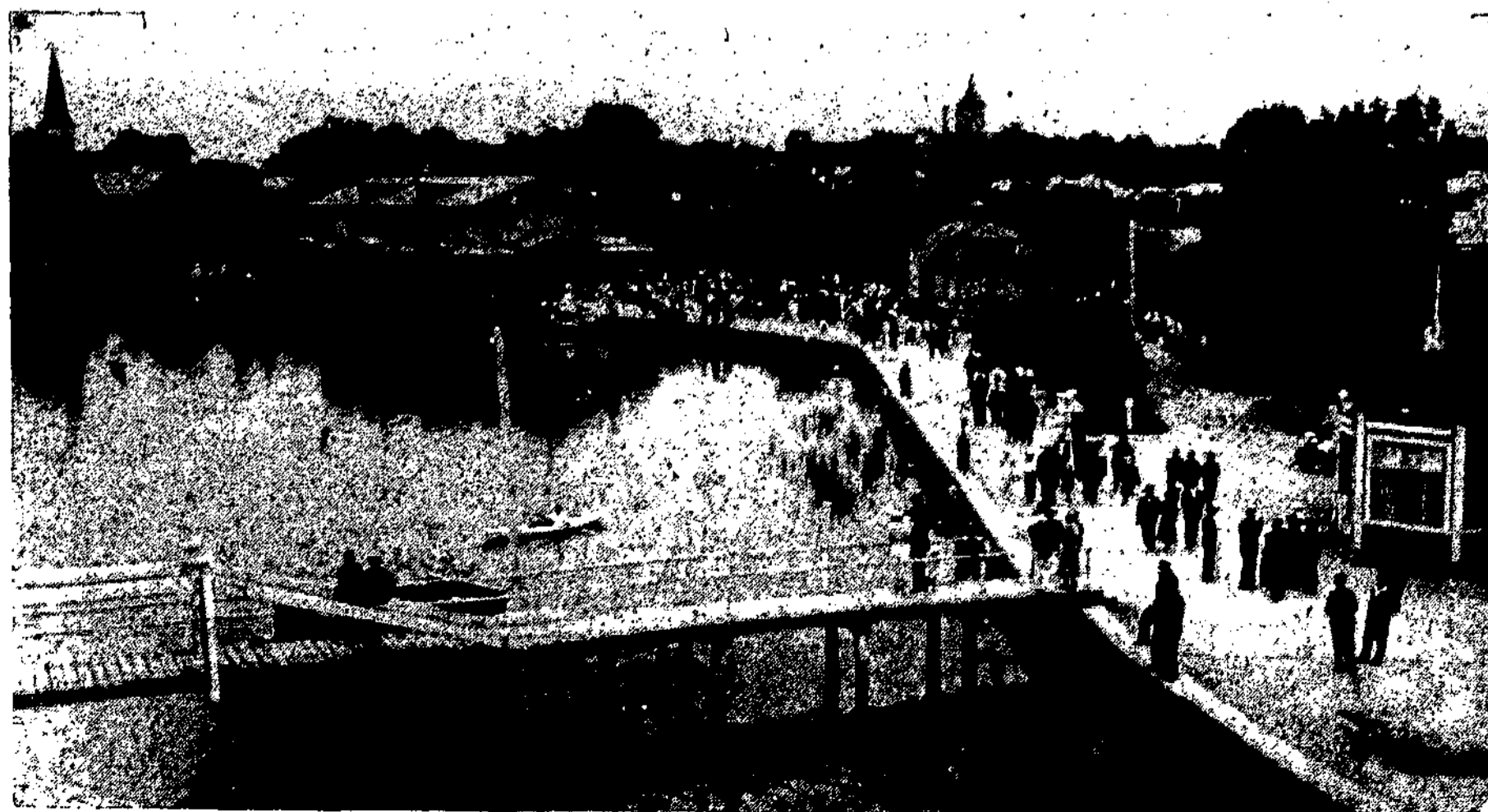
Kai 1263 metais Lietuvos kariuomenė apgulė ir sunaikino Pärnu (Pernavos) pilį, kur gyveno Saarema'os (Ezelio) vyskupas, jo rezidencija 1265 metais buvo perkelta į Hapsalį, kur buvo pastatyta pilis ir bažnyčia.

1279 metais aplink pilį buvo jau miestas, kuris

gavo panašias į Rygos miesto teises. Šios teisės buvo dar kartą patvirtintos 1294 metais.

XIV amžiaus viduryje vyskupas persikėlė iš Hapsalio į Ezelio salą. Mieste liko bažnyčia ir vyskupo rūmai, kur jis kasmet vasarą atvažiuodavo. 1559 metais J. v. Münchhausenas Hapsalio miestą su apylinkėmis pardavė Danijos karaliui Fridrikui II, o pastarasis jį padovanojo savo broliui, Šlezvig-Holšteino gercogui Magnui. Ir taip miestas ėjo iš rankų į rankas, kol 1581 metais pakliuvo švedų valdžion.

1710 metais Hapsalį užėmė Rusijos caro kariuomenė, ir nuo to laiko per 208 metus miestas buvo valdomas rusų, kurie 1784 metais pripažino Hapsaliui

Pajūrio kampelis prie Haapsalu miesto (Estijoje)

Mūsų Krašto Apsaugos Ministerio plk. inž. Dirmanto viešėjimas Latvijoje

Trijų Baltijos tautų šėlmos saitai kas metai vis tvirtėja. Be kultūrinio įvairių sričių bendradarbiavimo, šiuos saitus dar labiau sutvirtina Baltijos kraštų vyriausybės narių, didžiųjų politikos vyrų bei karo vadovybių susitikimas, vienu pas kitus viešėjimas.

Šiais metais, mūsų Nepriklausomybės šventės proga, krašto apsaugos ministeris plk. inž. Dirmantas, viešėjo broliškiosios latvių tautos sostinėje, Rygos mieste.

Mūsų krašto apsaugos ministeris, latvių karo attaché Kaune, plk. Kocins, ir savo adjutanto, mjr. Zibavičiaus, lydimas, kartu su lietuvių — latvių vienybės draugijos pirmininku, Kauno miesto burmistru p. Merkiu, į Rygą atvyko vasario 14 d. vakare. Lietuvos svečių pasitikti dar prie sienos buvo atvažiavęs mūsų karo attaché Rygoje, plk. Jakutis. Rygos stotyje svečius pasitiko latvių karo ministeris, gen. Balodis, vyriausias kariuomenės vadas, gen. Berkis, kariuomenės štabo viršininkas, gen. Hartmanis, ir kiti aukštieji latvių karininkai, o taip pat Lietuvos pasiuntinybės nariai su ministriu Vileišiu priešakyje, ir Rygos miesto savivaldybės bei latvių — lietuvių vienybės draugijos atstovai. Latvių vyriausybės vardu svečius pasveikino karo ministeris, gen. Balodis, o Latvijos sostinės vardu — Rygos miesto savivaldybės atstovai. Rygos geležinkelio stotis išpūdingai plevėsavo broliškųjų tautų vėliavomis, o mūsų krašto apsaugos ministriui pagerbti buvo pastatyta Latvijos karo mokyklos garbės sargyba. Taip gražiai sutikti, iš stoties svečiai nuvyko į Lietuvos pasiuntinybę.

Krašto apsaugos ministeris, plk. inž. Dirmantas, spaudos atstovams pareiškė, kad jam tenka garbė įteikti Latvijos Valstybės Prezidentui Lietuvos Valstybės Prezidento laišką. Be to, ministeris pažymėjo, kad šia proga jam malonu buvo susitikti ir susipažinti su Latvijos karo ministriu, gen. Balodžiu.

Minint Lietuvos Nepriklausomybės šventės dieną, krašto apsaugos ministeris, plk. inž. Dirmantas, Rygoje pasakė kalbą. Paminėjęs garbingą Lietuvos praeitį, pulk. Dirmantas, tarp kitko pareiškė: „Amžiais išgyventas garbingas laikas lietuvių tautos dvasiai bu-

vo nuolatinis akstinas kovoti su daug galingesniu priešū už smurtą išplėstas teises. Ir nors toji kova neapsakomai buvo sunki, nors lietuvių kovotojų už tautos laisvę kaulais nukloti visi Rusijos vieškeliai iki tolimojo Sibiro taigų, nors lietuviams per 40 metų buvo uždrausta net naudotis viešai savo gimtąja kalba, bet mūsų kovų už tautos laisvę pirmtakūnai, „iš praeities stiprybę“ sėdami, tikėjo į šviesiąją Lietuvos ateitį ir nenusivylė“.

Kiek toliau Krašto Apsaugos Ministeris pažymėjo: „Padauguvio laukuose abiejų mūsų tautų sūnūs savo brangiu krauju patvirtino giminybę ir tai amžiams turės priminti mūsų broliškųjų tautų sandorą. Tokiu būdu įgyta sandora šiandien grindžiami abiejų tautų, lietuvių ir latvių, ateities rūmai. Abiejų tautų savitarpio susipratimas ir mokėjimas išvengti pasitaikomų kartais kasdienišku nelygumų gyvybinių abiejų valstybių interesų vardan, tikėkime, mūsų tautas išves į laimingą kelią“.

Kalbėdamas apie Baltijos santarvę, pulk. Dirmantas pareiškė: „Budėdami su drauginga mums estų tauta Baltijos pajūryje mūsų tautinių reikalų sargyboje, sugebėjome bendromis jėgomis sudaryti Baltijos santarvę, kuri mus visas tris jungia bendrame kultūros ir saugumo darbe. Tam darbui derinti reimai ir planas jau nustatyti. To uždavinio turinys mums visiems žinomas, gyvybiniai trijų tautų reikalai mums nuolat primena darbo pareigą, kurią belieka visu nuoširdumu ir meile kilniajai idėjai vykdyti. Concordia res parvae crescunt“.

Vasario 17 d. Latvijos karo ministeris, gen. Balodis, surengė ekskursiją, per kurią Lietuvos krašto apsaugos ministeris, plk. inž. Dirmantas, turėjo progos apžiūrėti latvių kariuomenės dalis Rygoje ir Kėsyje. Šioje ekskursijoje dalyvavo taip pat Latvijos vyriausias kariuomenės vadas, gen. Berkis, kariuomenės štabo viršininkas, gen. Hartmanis, vidaus reikalų ministeris Gulbis ir finansų ministeris Ekis.

Svečiai iš Rygos išvažiavo į Lietuvą vasario 18 d. rytą.

apskrities miesto teises.

Sena vyskupų pilis užsiliko iki šios dienos. Ja domisi įvairūs turistai ir keliautojai. Iki šiol vasarą senojoje liuteronų bažnyčioje, kuri buvo pastatyta dar katalikų vyskupų, laikomos pamaldos.

Bet ne garbinga istoriška praeitis išgarsino šį miestą. Čia 1825 metais buvo įsteigta garsi purvų gydymo klinika. Štai ką sako apie Hapsalio gydomojo purvo galią estų padavimas.

Senais laikais Hapsalyje laimingai gyveno estai, apsupti karklynų. Bet kažkodėl supyko dievai. Ar tai estai jiems mažai aukodavo, ar ne dievobaimingai gyveno; staigiai pakilo jūra, prasidėjo nepaprastai smarki audra. Išsiutusios jūros bangos sunaikino ir užliejo gražius karklynų miškus, namus ir visa kita. Gyventojai pabėgo nuo jūros kranto į krašto vidurį.

Tik senas vadas Manatarka ilgėjosi tėviškės ir senų vietų. Vieną kartą jis atėjo į pajūrį ir įleido savo kojas į jūrą, kad pajustų seną šventąją žemę. Ir štai kažkokia nematoma jėga pradėjo veržtis iš jūros dug-

no į jo kūną. Jo širdis pajaunėjo, jo sąnariai sutvirtėjo. Atsijauninęs vadas džiaugdamašis pasiskubino pas savo giminaičius. Ir vėl visi grįžo atgal į šventąjį pajūrį. Taip senieji gražūs miškai žuvo, bet liko jų šventoji jėga.

Nuo to laiko ligoniai ir seniai čia randa sveikatą ir įgauna naujų jėgų. Hapsalio gydomąjį purvą laiko šventųjų karklynų liekanomis. Taip sako liaudies padavimas.

Tačiau ir jaunoji Estija didžiuojasi senuoju Hapsalio miestu, nes čia 1918 metais buvo paskelbtas Estijos nepriklausomybės manifestas. Čia pat buvo įkurtas bei ilgesnį laiką stovėjo ir pirmasis estų pėstininkų pulkas. Taigi, Hapsalyje gimė ir naujoji estų tautinė kariuomenė.

Dabar kasmet į Hapsalį atvyksta daug karių. Puikiame kurorte kariai gydos, ilsisi ir kaupia jėgas darbui. Šis darbas skiriamas savo nepriklausomos tėvynės laimei ir jos klestėjimui.

B. Melts

Pakeltieji ir apdovanotieji

Respublikos Prezidento vasario 16 d. aktu Nr. 419, pakelti į aukštesnį laipsnį.

PĖSTININKŲ KARININKŲ KORPO — iš kapitono į majoro: Vladas Strimavičius, pėst. insp., Vincas Sakalauskas, 7 p. p.

KAVALERIJOS KARININKŲ KORPO — iš majoro į pulkininko leitenanto: Juozas Prūsaitis, 3 kav. p., Kazys Gudelis, 2 ulonų p., Izidorius Kraunaitis, 2 ulonų p. vadas.

INŽINERIJOS KARININKŲ KORPO — iš kapitono į majoro: Vytautas Kociela, karo techn. vald., Kazys Aperavičius, 2 inž. bat.

INTENDANTŲ KARININKŲ KORPO — iš majoro į pulkininko leitenanto: Alfonsas Vileniškis, kar. int., Vaclovas Šliogeris, einąs Respublikos Prezidento asmens adjutanto pareigas.

SANITARIJOS (A) KARININKŲ KORPO — iš majoro į pulkininko leitenanto: Kazys Gudelis, I pėst. div. št.

ADMINISTRACIJOS (A) KARININKŲ KORPO — iš leitenanto į kapitono: Vincas Gogelis, kar. int., Juozas Bubeelis, kar. int.

ADMINISTRACIJOS (B) KARININKŲ KORPO — iš majoro į pulkininko leitenanto: Jonas Švedas, kar. int.

TOPOGRAFIJOS KARININKŲ KORPO — iš majoro į pulkininko leitenanto: Stasys Krūvelis, kar. štabo.

GINKLAVIMO KARININKŲ KORPO — iš majoro į pulkininko leitenanto: Kazys Ambraziejus, ginkl. vald.

APDOVANOTIEJI D. L. K. GEDIMINO ORDINU

Respublikos Prezidento vasario 16 d. aktu Nr. 401 už nuopelnus Lietuvai apdovanoti D. L. K. Gedimino ordinu šie asmens:

III-ju LAIPSNIU: plk. Jonas Juodišius, 4 art. p. vadas, plk. Pranas Kabaila, kar. int., gen. št. plk. ltn. Antanas Breimelis, karo mok., plk. ltn. Zigmąs Talevičius, Kauno komendantas, plk. ltn. Julius Matulevičius, kariuom. teismo, gyd. plk. ltn. Kazys Domarkas, III pėst. div. št., veter. gyd. plk. ltn. Juozas Užupis, II pėst. div. št., civil. tarn. Jurgis Dargis, K.A.M. juriskonsultas, civ. tarn. gyd. Matas Mickus, karo lig.

IV-ju LAIPSNIU: gen. št. mjr. Kazys Pranckevičius, kar. št., mj. Ildefonsas Stanelis, 3 p. p., mj. Juozas Vitkus, 1 inž. bat., mj. Vladas Vaičius, karo butų vald., adm. mj. Jonas Kondratas, šarv. rinkt., gen. št. kpt. Juozas Ivašauskas, kar. št. Kapitonai: Lionginas Leknickas, kar. št., Juozas Vilkaitis, III p. div. št., Arsenijus Borchertas, 2 p. p., Alfonsas Šimulynas, 3 p. p., Antanas Racka, 5 p. p., Eduardas Kazanskis, 7 p. p., Kazys Vygontas, 7 p. p., Andrius Stukelis, 9 p. p., Antanas Raugalė, 3 art. p., Antanas Golšteinas, ryš. bat., Pranas Velutis, 2 inž. bat., Adomas Augustinas, karo av., Juozas Vaičius, karo av., Petras Jaruševičius, karo mok., Vytautas Pupeika, kar. tiek. vald., Vladas Tarasonis, Vilkaiviškio k-ros. Adm. kapitonai: Petras Karpus, 3 kav. p., Mykolas Juozapavičius, 1 art. p., Vincas Sikorskis, karo vet. vald., Jokūbas Kulbis, Mažeikių k-ros, Kun. Jonas Vaišnoras, 3 p. p.

V-ju LAIPSNIU: Leitenantai: Albinas Šležas, 6 p. p., Stasys Zablockis, 2 art. p., Aleksandras Kazakevičius, 1 gusarų p., Antanas Mikelevičius, 1 gusarų p., Grigorius Heidrikas, karo av., adm. ltn. Bonaventūras Lappo, I p. div. št., adm. ltn. Kazys Žebrauskas, 2 ul. p., civ. tarn. Stasys Kulikauskas, 1 p. p.

Respublikos Prezidento vasario 16 d. aktu Nr. 402 už nuopelnus Lietuvai apdovanoti D. L. K. Gedimino ordinu šie atšargos karininkai: III-ju laipsniu — plk. ltn. Petras Gužas; V-ju laipsniu — jaun. ltn. Stasys Gudas ir jaun. ltn. Jeronimas Ignatavičius.

APDOVANOTIEJI D. L. K. GEDIMINO ORDINO MEDALIAIS

Respublikos Prezidento vasario 16 d. aktu Nr. 403 už nuopelnus Lietuvai apdovanoti D. L. K. Gedimino ordino medaliais šie asmens.

II-ju LAIPSNIU. Viršilos: Zigmąs Arlauskas, 1 gus. p., Raimundas Vaitkevičius, 3 kav. p., Juozas Pesys, 3 kav. p.,

san. virš. Juozas Micuta, karo san. vald., vet. virš. Adolfas Preibis, 3 kav. p., vyr. pusk. Juozas Dargis, 1 gus. p., civ. tarn. Stasys Civinskas, karo san. val., civ. tarn. Karolis Makavitaitis, 1 gus. p.

III-ju LAIPSNIU. Viršilos: Jonas Motiejūnas, II p. div. št., Vytautas Navickas, II pėst. div. št., Albertas Lukčas, III p. div. št., Pranas Kličius, 1 p. p., Antanas Jacikevičius, 3 p. p., Povilas Leipus, 4 p. p., Jurgis Belkevičius, 5 p. p., Jonas Karčiauskas, 1 art. p., Aleksandras Matkevičius, 2 art. p., Juozas Andriukaitis, 2 art. p., Juozas Živulskas, 4 art. p., Petras Stukonis, 1 gus. p., Vladas Jakas, 2 ul. p., Vladas Jackūnas, ryš. bat., Juozas Adomonis, 2 inž. bat., Jurgis Šneideraitis, 2 inž. bat., Petras Kreivys, karo av., Juozas Petruitis, Kauno k-ros, Jurgis Pacevičius, Kauno k-ros, Antanas Laukys, Kauno k-ros. Vyr. puskarininkiai: Rapolas Švalkauskas, I p. div. št., Alfonsas Pliauskys, I p. div. št., Feliksas Mažeika, I p. div. št., Stasys Zubrickas, III p. div. št., Jurgis Rimkūnas, III p. div. št., Vaclovas Girnius, 1 p. p., Petras Asminavičius, 2 p. p., Antanas Vaitkaitis, 2 p. p., Jonas Žalpyš, 2 p. p., Antanas Čibirka, 3 p. p., Viktoras Lukoševičius, 3 p. p., Petras Aidukas, 3 p. p., Pranas Kanapė, 4 p. p., Petras Malinauskas, 4 p. p., Juozas Butkevičius, 4 p. p., Stasys Mickevičius, 5 p. p., Jonas Bernotas, 5 p. p., Jokūbas Saukontas, 6 p. p., Antanas Vilimavičius, 6 p. p., Antanas Tupikas, 6 p. p., Jonas Diglys, 7 p. p., Jonas Pečkauskas, 7 p. p., Jonas Zumeris, 7 p. p., Adolfas Dovydaitis, 8 p. p., Jonas Sauspreikšaitis, 9 p. p., Antanas Barčas, 9 p. p., Pranas Storpirtis, 9 p. p., Juozas Vogonis, 9 p. p., Nikodimas Prišmontas, 9 p. p., Romualdas Tribulas, 1 art. p., Jonas Klimavičius, 4 art. p., Vytautas Savickas, 4 art. p., Juozas Rūta, 4 art. p., Vytautas Petkevičius, kav. št., Jonas Galminas, 1 gus. p., Pranas Mosteika, 1 gus. p., Povilas Kėtvirtis, 1 gus. p., Albinas Dargis, 1 gus. p., Antanas Janukaitis, 1 gus. p., Alfredas Petrulis, 1 gus. p., Liudas Tikušis, 1 gus. p., Petras Gaidamavičius, 1 gus. p., Leonas Jurevičius, 2 ul. p., Pranas Minalga, 2 ul. p., Vladas Urbonas, 3 kav. p., Mečys Klimavičius, 3 kav. p., Jurgis Jakubonis, 3 kav. p., Stasys Mileris, 3 kav. p., Vincas Kvaraciejus, 3 kav. p., Juozas Gorovičius, 3 kav. p., Juozas Majauskas, 3 kav. p., Petras Šernius, 3 kav. p., Juozas Kukarskas, 3 kav. p., Liudas Navickas, rem. esk., Marijonas Narkevičius, 2 inž. bat., Juozas Grigutis, 2 inž. bat., Anatolijus Tarasevičius, 2 inž. bat., Vladas Burneika, 2 inž. bat., Jonas Vacbergas, karo av., Juozas Pračkauskas, karo av., Antanas Juozaponis, karo av., Povilas Mickūnas, karo mok., Antanas Baukus, Kauno k-ros. San. vyr. puskarininkiai: Vladas Jaškevičius, II p. div. št., Jalisiejus Darandovas, 3 p. p., Antanas Alesius, 2 ul. p., Kazys Paškevičius, 3 kav. p., Richardas Radveikis, rem. esk., Antanas Liutkus, 2 inž. bat., Jonas Girdvainis, karo mok., Petras Bliuvas, karo san. vald. Vet. vyr. puskarininkiai: Karionas Lukašovas, I p. div. št., Julius Račkauskas, 1 gus. p., Justinas Dabrila, 2 ul. p., Petras Maruškevičius, rem. esk., Jonas Puikys, karo vet. vald. Kariūn. jaun. pusk. Bronius Kiaulėnas. Kariūn. grandiniai: Bronius Velykis, Antanas Petrulis, Valentinas Milašius, Antanas Špokevičius, Stasys Bakšys. Gr. Zigmąs Černiauskas. Aspirantai: Pranas Dimavičius, Mikas Jaroševičius, Vladas Ramanauskas, Leonas Kinaitis, Vaclovas Kuzmickas, Kazys Preikštas. Kr. aps. min. civil. tarnautojai: Anelė Statkevičienė, I p. div. št., Juozas Narkevičius, I p. div. št., Aleksas Gaverdauskas, 3 p. p., Ignas Garnys, 8 p. p., Aleksandra Sikorskienė, kav. št., Juozas Liaugminas, 1 gus. p., Brunonas Kontromavičius, ryš. bat., Antanas Gruodis, 2 inž. bat., Antanas Staškevičius, 2 inž. bat., Juozas Kontautas, 2 inž. bat., Jonas Pocius, karo av., Petras Veselis, karo av., Veronika Luinienė, karo av., Julius Nitas, karo av., Elena Snarskienė, Vytauto Did. karin. kursų, Jonas Kebežinskas, Vytauto Did. karin. kurs., Juozas Žvirblis, karo mok., Petras Kalvinas, karo mok., Armonas Pričkaitis, kar. teismo, Aldona Matulevičiūtė, kar. int., Leonas Skačkauskas, kar. teismo, Julius Butkus, karo vet. vald., Pranas Kunca, Kauno k-ros, Augustina Jonkūtė, Kauno k-ros, Pranas Limba, Kauno k-ros, Vacys Peleckas, Šiaulių k-ros, Petras Gatavyna, Raseinių k-ros, Šaulė Izabelė Zaleskienė, šaulių s-gos. Karo invalidai: Jonas Barčius, karo muziejaus, Antanas Dabašinskas, karo muz., Jonas Sarda, karo muz.

Be to, 52 asmens apdovanoti Lietuvos nepriklausomybės medaliais.

„Latvijas Kareivis“ ir Lietuvos Nepriklausomybės šventė

Lietuvos Nepriklausomybės šventės proga latvių kariuomenės dienraštis „Latvijas Kareivis“ išleido vasario 15 d. padidintą numerį, kuriame yra įdėti straipsniai „Vasario 16 d. reikšmė Lietuvos istorijoje“, „Lietuvos valstybės prezidentas Antanas Smetona“, „Lietuvos ministeris pirmininkas Juozas Tūbelis“, „Lietuvos karo ministeris plk. inž. Stanislovas Dirmantas“, „Lietuvos kariuomenės vadas plk. Stasys Raštikis“, „Lietuvos kariuomenės štabo viršininkas plk. Jonas Černius“, „Lietuvos ginkluotųjų jėgų organizacija“, „Lietuvos karo mokslo įstaigos“, „Lietuvos šaulių organizacijos veikimas pagal naująjį įstatymą“, „Lietuvos karo muziejus“, „Naujoji Lietuva (trumpa istorinė apžvalga)“ ir Raimundo Bebrio eilėraštis „Lietuvos karo invalido malda prie Nežinomojo Didvyrio kapo“. Be to, yra įdėta 11 paveikslų.

To paties numerio vedamajame straipsnyje, be kitko, rašoma: „Su simpatijomis sekdami Lietuvos valstybės tobulėjimo eigą ir brolių tautos laimėjimus, mes tuo pat metu galime reikšti pasitenkinimą, kad mūsų bendradarbiavime stiprėja vienybės jausmas, kuris kyla iš mūsų istorinių uždavinių ir prievolių, gyvenant visų kitų tautų šeimoje. Dar gyvi atminimai iš tų sunkių kovų, kurias abiem tautom teko kovoti, norint laisvai ir nepriklausomai tvarkytis ir rūpintis savo ateities likimu. Šiuose atsiminimuose yra atsiradęs ir įsitikinimas, kad bendrai einamas kelias greičiau ir saugiau veda prie užsibrėžtojo tikslo — saugoti ir laiduoti visiems laikams iškovotą laisvę ir nepriklausomybę. Remdamiesi istorinės praeities patyrimais, mes dabar dedame tuos pamatus, ant kurių taikiai ir saugiai galėtų augti abiejų tautų ir valstybių palaiminga ateitis. Tiek mūsų nepriklausomybės kovos, tiek valstybių nepriklausomybės laikas mus pamokė, kad tik pasitikėdami savimi ir savo jėgomis mes galime drąsiai žvelgti į ateitį. Ir šis įsitikinimas bus dar stipresnis, jei mes dar pajusime, kad nesame savo valstybės gyvenime vieni pasaulyje, o turime savo artimus šiuose kaimynuose draugų ir paramos sunkioje valandoje. Plėsti šį įsitikinimą yra Baltijos valstybių bendradarbiavimo uždavinys, ir mes šiandien tik galime džiaugtis, kad Lietuva yra parodžiusi gerų norų šiuo bendradarbiavimo keliu eiti. Sveikindami šiandien mūsų sostinėje Lietuvos karo ministerį, šio bendradarbiavimo liudytoją, ir Lietuvos valstybės šventės proga linkėdami jai šviesios ir laimingos ateities, norime būti įsitikinę, kad vienybės ir santalkos dvasia tarp abiejų valstybių ir tautų klestės ir tvirtės“.

Atnaujinti „Žygių garsai“ per radio

Vasario 16 d. radio klausytojai, po trumpos plk. Šarauskos įžanginės kalbos, vėl maloniai klausėsi Kariuomenės Štabo Spaudos ir švietimo Skyriaus rūpesčiu atnaujinto radio vaizdo „Žygių garsai“. Šis vaizdas, kaip prisimename, pirmą kartą ėjo 1935 m. lapkričio 23 d. per kariuomenės šventę.

Koks gražus suderinimas! Karo muziejaus naujuose rūmuose atidarymas ir „Žygių garsų“ vaizdas radiofone reikšmingi ir vienas kitą papildą šventės efektai.

Vienur kruopščiai surinktos žygių liekanos veikia mūsų akį, kalbėdamos apie istorijos tiesą, kitur aidi žygiai, atkurti meniškam priemonėm.

„Žygių garsai“ — mūsų tautos istorijos kelias kovoje už būvį. Vaizdas trumpais paveikslais duoda mūsų istorijos didžiųjų etapų charakteringus kondensuotus momentus. Per tris dalis Lietuva iškyla iš padavimų ir sulaukia paskutinių savo kovų laimėjimo. Mūsų jaunuomenei net ir atgijimo kovos tik iš gyvų dalyvių atminimų žinomos. Todėl šis vaizdas ištiesai tų klausytojų vaizduotėj kūrė gyvą jiems nežinomą tikrovę. Gal ne vienas jų, pagautas tų žygių dvasios, pasižadėjo: „Naujų žygių dalyviu būsiu ir aš!“

Palyginus dabartinį atnaujintą ir pirmąjį, matyt pažanga. Kai kurios vietos dabar išleistos. Papildyta nepriklausomybės šventei tinkamomis aktualijomis: Mažosios Lietuvos priespaudos, ir „Aušros“ įsteigimo, to pirmojo politinės ir kultūrinės kovos etapo vaizdais.

Viskas eina ta naturalia srove, sultingai. Tai reikia tinkamai įvertinti, nes vaizdo kompozicija nepalanki toms meniškoms ypatybėms. Vaizdai be išsistinio siužeto, be pastovios veikėjų sudėties, vien tik vieningos idėjos rišami dabar nors ir madoj, bet retai kam tepavyksta juos taip sukompnuoti, kad jie būtų gyvi, darnūs ir meniški. Jei „Žygių garsai“ prasmušė pro tas kliūtis, tai čia nemažas autoriaus ir režisūros sugebėjimas.

Vaidyba, dainų bei garsų efektai ėjo nuotaikingai, darniai, nes buvo sutelkta didžiulės jėgos, iš viso apie 120 asmenų. Reikia suprasti, kad nelengva tokiai miniai „diriguoti“. Nelengva ir jai pačiai organiškai suaugti. Bet bendru pasiryžimu tai buvo pasiekta.

Į tą didelę vaidybos talką ėjo vaizdo autorius ir režisierius Valstybės Teatro dramos artistas K. Jurašūnas, teatralas ats. plk. lt. Kukinas, šaulių Sąjungos eksperimentinio teatro artistai: Balinskaitė, Keželytė, Kripaitytė, Lauciškaitė, Narbutaitė, Petravičiūtė, Radavičiūtė, Vitvickaitė, Duoba, Borchertas, Jasutis, Kerutis, Kevalaitis, Kesiūnas, Rinkevičius ir Smolenskas.

Muzikos dalykus atliko šančių būrio choras (iš 62 choristų), p. Liuberskio vedamas ir 1 gusarų pulko orkestras, kapelmeisterio p. Lechavičiaus vedamas. Kankliavo p-lė Stabačinskaitė. Vargonavo p. Liuberskis. Fortepiono dalykus atliko p. Kuprevičius. Visą vaizdą vedė V. T. dramos art. S. Čaikauskas.

Kad vaizdo turinys būtų sudėtingesnis ir kad jo vykdymas turėtų daugiau tempo, žiūrėjo plk. lt. Laurinaitis.

Ši graži talka, tenka manyti, bus paskleidusi kariuomenėje ir visuomenėje nemaža dvasinės jėgos ir energijos.

T. A.

Estų kavalerija

ATSARGOS KARIYS

Ar reikalinga nauja atsargos karių sąjunga

Paskiausiai pasigirdo balsų (taip pat ir spaudoj), raginančių steigti bendrą, visus atsargos karius glaudžiančią, sąjungą. Pats šios minties pasireiškimas džiuginantis, nes parodo, jog atsarginiai nelinkę rankas sudėję rymoti, bet nori aktyviau krašto karinimo darbe dalyvauti. Tačiau dėl minties įgyvendinimo reikia neigiamai atsakyti. Ir štai kodėl.

Organizacijų, savo siekimais artimų kariuomenei, o kartu ir atsargos kariams, yra. Tuščias būtų darbas joms lygiagrečiai steigti. Kita vertus, mūsų tikslas — stiprinti ginkluotą krašto pajėgą — gali būti atsiektas tik glaudžiai su visais bendradarbiaujant, o ne kokioj vienoj organizacijoj užsidarius. Visas gal blogumas, tai daugelio atsarginių pamėgimas tolti nuo organizacinio gyvenimo. Per daug dar ryškūs mūmyste svetimybės raugas: nesidomėjimas, neryžtumas, abejingumas ar per didelis drovumas. Pavyzdžiui, žinau tokių atsarginių, kurie jau keletas metų, kai atliko karinę prievolę, ir nuo to laiko nėra dar „Kario“ matę, nekalbant apie kokią nors karišką mankštą. Be to, nemaža yra atsarginių, kurie norėtų organizuotai dirbti, bet gerai nežino tų organizacijų siekimų, o pasiteirauti nedrįsta. Jei iš trečiųjų rankų ir sugauname kokia žinia, tai ji kartais per daug pakeista ir dažnai baidanti. Užtat veiklesniems atsarginiams reikalinga nepamiršti ir savo apsnūdusiais draugais pasirūpinti.

Atsarginiai vieni kitiems nelygūs. Vieni geresnio išauklėjimo, kiti blogesnio. Vieni stiprios valios, kiti silpnės. Stipresnieji turėtų kitus auklėti, jiems partarti. Kariuomenėje turėjome viršininkus, kurie mumis rūpinosi. Čia jų nėra. Taip pat „Kary“ įvestas mūsų skyrius negali pakankamai tą auklėjimą tęsti, nes nevisi „Kari“ skaito. O mums juk ne vištieki kokie mūsų draugai. Jau didysis karas parodė, jog laimi toji kariuomenė, kurios visi kariai lygiai gerai kariškai parengti, tiek rezervas, tiek kadro kariuomenė.

Žinoma, geriausia vieta karo mokslui pagilinti yra šaulių sąjunga, nes jos svarbiausias tikslas parengti savo narius karui. Tai lyg tiltas, jungiąs visuomenę su kariuomene. Ji geriausiai gali atstoti ir pageidaujama atsargos karių sąjungą.

Yra ir daugiau tautiškai valstybiško nusistatymo organizacijų, kuriose dalyvauti atsarginiams naudinga. Vien išsilaikyti toje aukštumoje, kurioje mus kariuomenė išleido, maža. Mes privalome ir kariuomenėje netarnavusiems kai ką duoti: teisingai supažindinti su kariuomenės gyvenimu, su drausmės reikalingumu, o kai kurių pilietinių pareigų ir iš jų sužinoti.

Taigi, atsarginių veikimo dirva plati. Galvoti apie naujos atsargos karių sąjungos reikalingumą bent tuo tarpu netikslu. Pagaliau, kur dirbti, yra antracilis dalykas. Svarbu, kad vieni kitų raginami atsižadėtume bent kartą svetimųjų primesto neryžtumo raugo ir valingo noro vedami pradėtume bendrą tautos labui darbą. To reikalauja atsarginio — piliečio ir kario — pareiga.

Vyt. Buivydas

ATSARGINIAI DŽŪKAI NESNAUDŽIA

Merkinė. Alytaus apskr. Šio valsčiaus atarginiai daug dirba šaulių eilėse ir kitose organizacijose, kur skleidžia karo mokslą ir karingumo mintis. Be to, atsarginiai yra uoliausi spaudos platintojai ir kitų ragintojai, kad visi skaitytų laikraščius. Jų pastangomis šioj apylinkėj spauda pusėtinai priėjusi, o ir patys atsarginiai, žinodami, kad pavyzdys geriausiai paveikia, daug skaito. Pažįstu daug atsarginių, kurie išsirašo net po kelis laikraščius. Tik gaila, kad, palyginus su atsarginiais, dar mažas procentas išsirašo „Kari“. Šiaip atsarginiai veiklūs, nes gyvendami arti okupuotos Lietuvos geriau jaučia tą skriaudą, kurią padarė lenkai, pagrobdami Vilniaus kraštą.

V. Gėlūtis

ATSARGINIAI ĮGYJA KARO TARNYBOS ATSIMINIMO PAVEIKSLUS

Kiduliai. Šakių apskr. Kariuomenės štabo spaudos ir švietimo skyriui išleidus labai gražius karo tarnybos atsiminimo paveikslus, juos įsigijo ne tik pereitą rudenį į atsargą vykstantieji atsarginiai, bet ir jau kelis metus esą atsargoje. Daugelis atsarginių įsigijo šiuos paveikslus, išsirūpino — kariuomenės dalies, kurioje tarnavo, vado parašus ir dabar šis paveikslas puošia jų kambarius.

Šis pavyzdys vaizdžiai parodo, kad atsargos kariai brangina ir nori išsaugoti garbingą karo tarnybos atminimą.

ATSARGOS KARIAI DIRBA

Kelmės valsčiaus atsargos kariai smarkiai dirba: skaito knygas ir laikraščius, sportuoja ir t. t. Be to, nepamiršta ir krašto gynimo reikalų — aukoja kiek išgali ginklų fondui: vieni pinigais, o kiti — ūkininkai - ats. kariai javais.

VI. Sturya

DIDŽIOJI STUDENTŲ ATSARGOS KARININKŲ SUEIGA

Vasario 15 d. Karininkų ramovėje įvyko stud. atsargos karininkų korpl „Ramovės“ sueiga. Į šią tradicinę didelę sueigą atsilankė korp. garbės narys — kariuomenės vadas, gen. št. plk. Raštikis, korp. garbės narys, vidaus reik. m-jos generalinis sekretorius, pulk. Giedraitis, kar. štabo viršininkas gen. št. plk. Černius ir kita aukštoji karo vadovybė.

Kariuomenės vadas gen. št. plk. Raštikis įdomia kalba charakterizavo korpl „Ramovės“ organizacinį pajėgumą, iškeldamas didelius korp. nuopelnus. Ginklų fondo įsteigimas, pagyvėjusi periodinės spaudos informacija krašto saugumo reikalais, saugumo valandėlės per radio — tai didieji kariškojo darbo žygiai trumpame korp. gyvenime.

Ta proga kariuom. vadas plk. Raštikis dekoravo Valstybės Prezidento apdovanotuosius L. D. K. Gedimino ordino V laipsniu: korp. p-ką ats. j. ltn. Gudą ir korp. meno vedėją ats. j. ltn. J. Ignatavičių.

Didelis korporacijos rėmėjas k. štabo II skyriaus v-kas gen. št. plk. ltn. Dulksnys išrinktas korp. mecenatu. Sueigos metu jam buvo įteiktas išrinkimo mecenatu gražus iškilmingas aktas. Naujasis mecenatas plk. ltn. Dulksnys ir garbės narys plk. Giedraitis sueigoje pasakė kalbas.

Dar kalbejo p-kas ats. j. ltn. Gudas, pažymėdamas, kad korp. nariai niekada nesiskiria su ginklu. Jaunieji atsargos karininkai ugdę kariškąją dvasią ir tobulėja kitose kariškose srityse.

Sueiga buvo transliuojama per radio.

Moksleiviai kovose dėl nepriklausomybės

Vartydami nepriklausomybės kovų istorijos lapus, negalime praeiti nepastebėję didelio moksleivijos vaidmens. Kai Lietuvos vyriausybė išleido atsišaukimus, ragindama jaunimą stoti į kovą su Lietuvos priešais, vyresnių klasių moksleiviai, palikę gimnazijas, grįžo į kaimus ir ten rengė slaptus susirinkimus (užsilikusios vokiškosios įstaigos viešai veikti dar daug kur trukdė), kuriuose karštai ragino vyrus stoti į gynėjų eiles. Moksleiviai kėlė žmonėse susipratimą ir pasitikėjimą Lietuvos vyriausybe. Kada rytinę ir šiaurinę Lietuvos dalį užplūdo bolševikai, aktyvesnieji moksleiviai, nespėję pabėgti į Lietuvos kariuomenę, pateko į kalėjimus, o kai kurie buvo sušaudyti (panėvėžietis Vaitiekūnas).

Susiorganizavus Lietuvos kariuomenei, moksleiviai dideliu entuziazmu stojo į pirmųjų savanorių eiles. Iš Biržų, Šiaulių, Panevėžio, Ukmergės ir kitų gimnazijų, slapstydami nuo šeimininkaujančių bolševikų gaujų, keliavo, nežiūrėdami gresiančio pavojaus į Kauną. Čia, pramokę vartoti ginklą, stoja į kariuomenę tėvynės gelbėti. Moksleiviai pasižymėjo dideliu patriotizmu: kai kurių gimnazijų aukštesnės klasės tiek ištuštėjo, kad liko po 4—5 mokinius. Išėjusieji buvo savanoriai.

Netrukus moksleiviai kariais dalyvavo pirmutinėse kovose su tėvynės priešais, kuriose, nežiūrint jų jauno amžiaus, pasižymėjo didele ištverme ir kantrumu.

Šiaulietis Leonas Vachergas yra viena iš pirmųjų aukų iš moksleivių tarpo. Buvo nukautas ties Žasliais, garbingai einant tėvynės gynėjo pareigas.

Atsidarius karo mokyklai, moksleiviai ir čia noriai stoja, kad vėliau galėtų dar geriau tarnauti Lietuvos laisvę ginant. Jauni karininkai tik per trumpą laiką įgiję kariškų žinių, fronte jau parodydavo didelį karzygiškumą. Tai buvo didieji vyrai, kaip: Sidaravičius, Oželis, Šaldukas, Stapulionis, Tiška, Matulaitis, Kumpis ir kiti, žuvę karo lauke.

1920 metais, kada didelis pavojus tėvynei grėšė iš pietų kaimyno pusės, moksleiviai stoja į šaulių eiles ir aktyviai dalyvauja fronto kautynėse. Dovydaitis, Klimas, Ambrazas didvyriškai čia žūva gindami gimtąją žemę.

Klaipėdos atvadavime taip pat svarbus moksleivių vaidmuo. Išgirdę apie rengiamą sukilimą, dauguma metų knygas, slaptomis traukė į vakarus. Baltijos krantas tapo aplaistytas moksleivių karzygišku krauju.

Matome, kad moksleivija parodė daug jautrumo ir meilės tėvynei laisvės kovų metu. Į kariuomenę ėjo ne tik iš aukštesnių klasių, bet ir paaugesni iš antrųjų, trečiųjų. O šakių gimnazijoje, kur 1919 metais buvo tik dvi klasės, irgi du mokiniai išėjo savanoriais — Kaunas ir Staugaitis. Tik — negrižo.

Baigiant šią trumpą apžvalgėlę, pravartu bus iškelti vieną mintį: tinkamų anų karzygių paminėjimą.

Yra mokyklų, kuriose anie, tėvynei paaukoję gyvybę, moksleiviai — savanoriai yra mokėsi. Tai turėtų būti kiekvienos mokyklos pasididžiavimu. Reiktų, kad mokyklos įvairių progų metu ruoštų savo karzygių minėjimus. Pavasarį turėtų būti paskirta diena, kada visi mokiniai dalyvautų karių kapų aptaisyme. Mokyklų sienas reiktų papuošti žuvusių kovose moksleivių atvaizdais ir trumpomis biografijos žiniomis. Didvyrių atminimas tegul ragina jaunąsias kartas ateities žygiams.

J. Ramūnas

Mūsų skyriaus reikalai

„Karys“ — vienintelis laikraštis, skiriamas periodiškai net po du puslapiu vietos mūsų jaunuomenės karinio rengimo darbui. Čia telpa visos jaunimo karininkų sritis. Dėl tos priežasties „Mūsų mokyklos ir būsimieji tėvynės gynėjai“ turi labai sunkų uždavinį: patenkinti ir kaimo jaunuolį, ir moksleivį, ir, pagaliau, mokytoją. Į šio klausimo sprendimą ir norime atkreipti bendradarbių dėmesį: kaip padaryti savo skyrių viliojančiu, žaviu, maloniu visiems.

1. Rašiniai privalo pagauti aktualius jaunimo kariško darbo momentus. Tai vienintelis matas. Ar kalbėsime apie mūsų, ar apie užsienio valstybes, ar leisimės į istorijos sritį — visur turi vyrauti kariškasis motyvas: svarbus, nuotaikingas.

2. Kiekvienu atveju rašinys turi duoti vis ką nors nauja, ypatinga, įdomu. Atsiunčiamuose bendradarbių rašiniuose pastebimas šabloniškumas: kariškojo darbo nesupratimas, senų minčių kartojimas. (Žinoma, ir tie straipsniai laikraščio skilčių nepasiekia). Turi būti priešingai: kiekviena kariškojo jaunuomenės gyvenimo sritis gal būti nagrinėjama naujomis formomis, kiekvienas klausimas gali būti duodamas naujoje šviesoje. Trumpai tariant, daugiau įvairumo kariškosios nuotikos reiškime.

3. Galime pastebėti, kad mūsų skyriuje maža tėra kariškųjų iliustracijų iš jaunuomenės kariško darbo. Kieno kaltė? — Bendradarbių. Šis trūkumas yra svarbi kliūtis skyriaus patraukiamumui. Todėl prašome gerbiamų bendradarbių šalia rašytos kariško darbo informacijos duoti kiek galima ir foto vaizdų, piešinių ir t. t.

4. Didžiausias monotoniškumas, galime sakyti, yra išsigalėjęs korespondencijose. Ši informacijos sritis dar senu šablonu tebeina. Mokyklų korespondentų pranešimų turinys veik visada būna toks: „mėgstame karinį rengimą, kalame statutus, be to, skaitome „Kari““. Šios mintys išplečiamos — ir pagaminama žinutė. Iš kelti to karinio rengimo charakteringus momentus, darbą, nuotaiką — štai reikalavimai mokyklų korespondentams. Įsisteigus kariškiems būreliams, prisideda ir jų veikimo informavimas. Be to, kiekvienas korespondentas privalo ir kitose mokyklos darbo srityse kariškąją motyvą rasti.

Ta proga pažymėtina, kad mokyklų informacija

nera gausi. Ne visos mokyklos skelbia savo kariškojo gyvenimo ypatingumus. Taigi, čia tenka kviesti visų mokyklų rašančiuosius: rašykime iš savo mokyklos kariškojo darbo.

5. Pastebėjome, kad mūsų skyriuje gana dažnai aptariami ir išsiaiškinami svarbūs mūsų jaunuomenės karinio rengimo klausimai. Tai — mokytojų, auklėtojų, vadų sritis. Čia tenka pageidauti, kad prie šio dalyko jaunimo vadai dar gausiau prisidėtų: nagrinėtų karinio rengimo ir auklėjimo darbą pedagogikos bei metodikos atžvilgiais. Jaunimo auklėtojų bendradarbiavimas žymiai pagreitintų ir tautos karinio ugdymo darbą.

6. Visiškai apleista yra nemokyklinio jaunimo kariško darbo sritis. Šios rūšies žinutės iš apylinkių retas reiškinys. O juk svarbu pažinti visi „būsimieji tėvynės gynėjai“. To mūsų skyrius siekia. Tad ir šioje informacijos srityje reikalaujame iš bendradarbių objektyvių žinių apie kaimų, miestelių, miestų kariškąjį gyvenimą, karišką darbą, nuotaiką ir t. t.

Bendros sąlygos visiems bendradarbiams: 1) **Daugiau gyvumo teikiamoje medžiagoje.** Ne sustingimas, monotoniškumas, bet energija, jaunystės jėgos turi kūryboje reikštis. Valia, pasiryžimas ir kitų savybių siekimas privalo būti korespondencijose išžiūrimas. Beletristikos dalykėliuose neįsileisti į paviršutiniškumą, bet nagrinėjamą dalyką imti pagrindinai, plačiai, išsamiai.

2) **Nagrinėti tik įdomiausius kariško jaunimo darbo reiškinys.** Vietinio pobūdžio įvykiai, necharakteringi visam krašto jaunimui, negali būti aprašinėjami mūsų skyriuje, todėl bendradarbiai turi kariškojo gyvenimo momentuose surasti tai, kas reikšminga visam kariškam jaunimo darbui.

3) **Nesivėluoti.** Redakcija ir dabar gauna korespondencijų apie tai, kad Kalėdų švenčių metu tas ir tas įvyko. Juokingas reiškinys, bet tikrenybė.

Taigi, pabrėžiame (jau ne pirmą kartą): **pranešti tuojau pat po įvykio.** Tada žinutė turės daugiau progos patekti laikraštini, būdama geriausia, bet — pavėluota.

Ta proga informuojame, kad „Kary“ korespondencijos apie savaitės įvykius gali tilpti gautos iki pirmadienio 14 val.

4) **Paskutinis reikalavimas — švarus techniško rašto darbo atlikimas.** Ši yda yra visuotinė. Redakcija daugelio straipsnių negali nė įskaityti. Juo labiau — spaustuvė. Dėl tos priežasties toki rašiniai, nors būtų tinkami, nededami. Sulietos bei neaiškiai parašytos raidės, subraukyti žodžiai ir sakiniai labai sunkina redakcijos darbą.

Tai būtų svarbiausieji reikalavimai šio mūsų skyriaus bendradarbiams. Manome, kad čia iškelti klausimai būsią tinkamai suprasti, ir kad netrukus sulauksime mūsų mėgiamojo skyriaus patobulėjimo.

APDOVANOJO SKAUTIŠKAIS ORDINAIS

Nepriklausomybės šventės proga Lietuvos skautų sąjungos Šefas Antanas Smetona už didelius nuopelnus Lietuvos skautijai apdovanojo svastikos ordinu: 1. Jurbarko t. rėmėją pr. mok. insp. A. Giedraitį, 2. Kauno Aušros t. rėmėją A. Alsevičiūtę, 3. Kauno Šančių t. rėmėją 2 p. D. L. K. Algirdo pulko vadą plk. J. Tumą, 4. Kauno m. pr. mok. insp. A. Vokietaitį, 5. Klaipėdos r. vadą 6 p. Pilėnų kun. Margio pulko vadą gen. št. plk. J. Lanskoronskį, 6. Tauragės t. rėmėjų apskr. virš. B. Petrauską ir 7. Trakų t. rėmėją komend. plk. I. V. Žutautą.

Lelijos ordinu apdovanojo šiuos aktyvius skautų va-

dus: 1. sktn. V. Arminaitę, 2. sktn. V. Barnienę, 3. sktn. A. Jurgutį, 4. sktn. J. Mašiotę ir 5. psktn. J. Vainauską.

Vyriausias skautininkas ordinu Už nuopelnus apdovanojo šiuos asmenis: 1. psktn. P. Karalių, 2. psktn. V. Šimkų, 3. sktn. V. Avižonį, 4. sktn. V. Rupšį, 5. v. sktn. A. Stankevičių, 6. psktn. J. Butauską, 7. v. sktn. A. Janulį, 8. v. sktn. M. Vojevodskį, 9. sktn. S. Niemcinavičių, 10. sktn. S. Gorodeckį, 11. psktn. j. ltn. V. Lesniauską, 12. psktn. J. Kiaušą, 13. v. sktn. M. Kirlienę, 14. v. sktn. V. Plaušinitį, 5. psktn. A. Urboną, 16. O. Lichtenšteinaitę, 17. S. Sidabrą, 18. S. Vitkauską, 19. P. Bukį, 20. A. Šatą ir 21. A. Ušerauskaitę.

Vyr. skautų Štabo nariams ir bendradarbiams ordinus įteikė tarybos pirmininkas vyr. sktn. dr. J. Alekna, dalyvaujant tarybos pirmijos nariams dr. D. Zauniui ir sktn. dr. A. Juškai, vyr. sktn. plk. J. Šarauskui ir štabos nariams.

A. Ž.

KARIŠKAS MAŽEIKIŲ BŪRELIS IMASI DARBO

Vasario 12 d. įvyko kariškojo būrelio susirinkimas. Jame svarstyta ir priimta įstatai, kuriuose suformuota aiškiai būrelio tikslas, uždaviniai ir veikimo priemonės. Tikslas: pažinti ir sekti karo mokslo pažangą, skleisti karišką propagandą, stiprinti kūno bei dvasios jėgas ir ugdyti drausmę, klusnumą, ištvermę ir savo krašto meilę. Būrelis tai vykdo šiomis priemonėmis:

1. Kas 2 savaitės šaukia narių susirinkimus.
2. Rengia paskaitas, referatus.
3. Skaito kariškos spaudos straipsnių ištraukas.
4. Rengia atitinkamas ekskursijas.
5. Rengia šaudymo ir kariško sporto rungtynes.
6. Rengia karo lauko pratimus.
7. Mokosi pažinti įvairius ginklus ir kovos priemones.
8. Rūpinasi pažinti priešdūjinės ir priešlėktuvinės apsaugos priemones.

Veikimo planas patogumui suskirstytas į dvi dali: iki birželio 14 d. ir — vasaros atostogų metu. Be aukščiau minėtų, iki mokslo metų galo kiekvienas būrelio narys privalo atlikti bent vieną praktišką ar teoretišką darbą. Vasaros kariško darbo programa bus nustatyta vėliau.

J. Zonyt

PASKAITA APIE DIDIJĮ KARĄ

Prie Jonišio vid. mokyklos įsteigtas dr. J. Basanavičiaus vardo liaudies universitetas numatytame paskaitų cikle turi kelias kariškomis temomis. Viena iš jų — vasario mėn. 9 d. ats. leit. mokyt. Dainiaus skaitytoji — „Didysis Karas“. Prelegentas plačiai ir išsamiai nušvietė didžiojo karo priežastis ir jo eigą.

Tokios paskaitos dabar, kada kariškoji propaganda yra pagyvėjus, yra labai aktualios, todėl visuomenė su kariškąja sritimi mielai susipažįsta.

Kaz. G.

GERAI ATLIEKAME RAŠOMUOSIUS DARBUS

— Karinis rengimas Marijampolės R. J. gimnazijoje yra tapęs svaria pamoka. Be kita ko, tai rodo rašomieji karinio rengimo darbai, labai darbščiai ir rūpestingai mokinių atliekami. Rašomuosius darbus geriausiai rašo penktoji ir septintoji klasės. Kiti — taip pat patenkinamai.

— Penktokai jau moka šautuvą išardyti, šeštokai — patrulių bei žvalgų veiksmus ir statutus. Be to, aštuntokai neseniai atliko šaudymą šrateliais.

Ignis

KARIŠKIEJI SALŲ SKAUTŲ PRATIMAI

Salos žiemos žemės ūkio mokyklos II-ji kun. „Šarūno“ d-ve šiemet gerai veikia. Tai sumanių vadų nuopelnas. Ypatingai pažymėtinos sueigos, kuriose skautai — atsargos kariai moko įvairių kariškų pratimų. Kariškieji pratimai yra įdomūs ir laukiami.

Vyt. Gurklys

IDOMIAI DĖSTO KARINĮ RENGIMĄ

Kelmės vidurinės mokyklos karinio rengimo mokytojas statutų aiškinimą pajavairina įdomiais pasakojimais. Pasikalbama apie Vilniaus ir mūsų pajūrio reikalus. Toks dėstymo būdas mokiniams labai patinka, todėl kiekvieną savaitę karinio rengimo pamokų nekantriai laukiama.

Mėgiamąjį „Kari“ neįstengdami užsiprenumeruoti, perkame pavieniais numeriais.

VI. Stūrys

VASARIO 16 D. ŠVENTĖ KARIUOMENĖS DALYSE

Kareivinių rajonai pasipuošė vėliavomis. Laisvi nuo tarnybos kariai, savo orkestrų lydimi, rikiuotėje nuėjo į igulų bažnyčias pasimelsti ir išklausti pamokslų. Grįžę į kareivines, klausėsi savo vadų pranešimų ir paskaitų apie nepriklausomybės atgavimą ir kovas dėl jos. Tą dieną apdovanotiesiems buvo įteikti garbės ženklai ir vakare arba šventės išvakarėse kariams surengta įvairių pasilinksminimų.

Kauno iguloj vienos dalys surengė savo pasilinksminimus, o kitų dalių kareiviai buvo vedami į Kauno bei Šančių kinus. Kauno viename kine kareiviams nemokamai buvo rodoma filma iš čekoslovakų legijonų gyvenimo Sibiriuj „Plk. Šveco tragedija“. 2 pėst. pulko liktiniai puskarininkiai surengė vakarą — vaidino 4 veiksmų vaizdelį „Laisvės kovotojai“. Vaidino du kartus, nes per vieną kartą visi kareiviai negalėjo sustipti salėj. 3 art. pulke vaidino V. Bičiūno „Trimitai šaukia“, iš pavergtųjų lietuvių gyvenimo ir jų kovų su lenkais. Vasario 23 d. tas pats vaidinimas bus pakartotas svečiams.

Karo aviacijos jaun. kareiviams buvo suvaidinta P. Vaičiūno „Savanoriai“. Vaidino liktiniai puskarininkiai ir jų žmonos. Režisavo Valst. Teatro artistas J. Petrauskas. Vasario 21 d. tas pat veikalas bus vaidinamas karininkams, puskarininkiams, civ. tarnautojams ir jų šeimoms.

5 pėst. pulko kariams vietos šauliai nemokamai vadino pulko salėje 4 v. dramą „Pavergtųjų kalvarijos“. Veikalo pradžioje suvaidinta prologas „Karžygio šauksmas“.

2 ulonų pulko kareiviams vietos jaunlietuviavai vaidino 3 v. komediją „Varnalėšos“. Pademonstruota keli kariški eilėraščiai ir vakare kareiviai buvo nemokamai vedami į kiną.

Marijampolės igulos kareiviams pėstininkų ir artilerijos dalių karininkai su savo žmonomis vaidino vasario 15 ir 16 d. vaizdelį „Leitenantas Antanas“. Tomis pat dienomis Sėdžiaus igulos liktiniai puskarininkiai vaidino kareiviams 5 v. dramą „Savanoriai“. Tas pat veikalas bus pakartotas vasario 23 d.

Prienu iguloj vasario 15 d. artilerijos grupė vaidino visuomenei Lauciaus 3 v. dramą „Ugninis ratas“. Kitą dieną tas pat veikalas du kartus buvo vaidinamas kareiviams.

Pagėgių iguloj vaidino 3 v. komediją „Moderniškoji kaimo moteris“. Koncertinę dalį įvykdė liktinių puskarininkių choras ir iš Tauragės atvykęs pulko orkestras. Vasario 15 d. Tauragės iguloj liktinių puskarininkių choras ir pulko orkestras surengė kareiviams koncertą. Vietos šauliai vaidino „Šaulę“. Taip pat ir 4 pėst. pulke buvo surengti vaidinimai.

Taip pat girdėti, ir kitose igulose bei dalyse buvo rengiami vaidinimai bei koncertai.

TRADICINIS KARO MOKYKLOS SPORTO VAKARAS

Kiekvienais metais vasario 16 d. mokykla rengia sporto vakarus. Kaip kiekvienais, taip ir šiais metais jau iš anksto buvo smarkiai rengiamasi. Programą vykdyti buvo parengta apie 40 kariūnų. Programą sudarė įvairūs numeriai ant

turniko, ypatingai visus žavėjo „saulė“, lygiagretės, įvairūs pavojingi triukai ant arklio ir gražiai atlikti salto mortale. Gardaus juoko kelė džiu-džicu. Daugelį sužavėjo, fechtavimas. Nemažiau įdomios buvo graikų-romėnų imtynės.

Svečius kariūnų pasirodymas sužavėjo ir jie nepagalėjo gausingų katučių.

Vasario 22 d. rengiamas to pat sporto vakaro pakartojimas.
Kar. asp. Ramanauskas

RAMOVĖ TURI ATITIKTI SAVO PASKIRTĮ IR PAVADINIMĄ

Karo aviacijai, gavus rajone daugiau gyvenamų būstinių ir persireformavus, teko ir puskarininkių ramovėi persikelti į kitas būstines. Ramovėi būstinė paskirta labai gražioj vietoj. Ramovės būstinė susideda iš skaityklos, žaidimų kambario, dviejų valgomų kambarių, salės, svečių kambario, virtuvės ir ramovę aptarnaujančio personalo kambarių. Salė puikiai išdažyta aliejiniiais dažais, kambariai išklijuoti tapetais. Aplamai, ramovės vidus daro jaukią išvaizdą.

Vasario 16 d. buvo naujosios ramovės pašventinimas. Kapelionas kun. Juška pašventinimo proga tarp kita ko pasakė: „Žmogus nėra įtemptas lankas ir visą laiką negali dirbti. Po dienos rūpesčių ir darbų žmogui reikalingas tiek dvasinis, tiek fizinis poilsis. Ši vieta ir yra šiam tikslui skirta. Šioj ramovėj galėsite sustiprinti kūną ir prablaivinti protą. Šioj šventovėj neturi būt vietos netinkamiems elgesiams, nepadorioms kalboms, girtuokliavimui. Liktiniai viršilos ir puskarininkiai, tiesioginiai šios ramovės šeimininkai, turi būti pavyzdys tiems, kurie yra pavesti auklėti, mokyti, kurių kasmet pamainomis prisipildo naujos krašto gynėjų eilės. Rusų laikais ramovės buvo virtusišs vien girtuokliavimo namais. Ir rusų šventikai nebenorėjo jų šventinti, nes šventint paprastą karčiamą būtų nonsensas. Norėčiau, kad ši ramovė pilnai atitektų savo paskirtį ir pavadinimą“.

Taip pat atatinamą įžodį pasakė karo aviacijos štabo viršininkas. Po to liktinių puskarininkių choras įvykdė koncertinę dalį, padainuodamas „Aviacijos maršą“ ir kelias kariškas dainas.
Virš. St. Čepulis

ĮDOMI PROFESORIAUS PASKAITA PUSKARININKIAMS

Karo aviacijos vadovybės dėka vasario 8 d. prof. Vabalas-Gudaitis skaitė puskarininkiams paskaitą „Pastabumas ir jo tobulinimas“. Į paskaitą atsilankė karo aviacijos viršininkas plk. inž. Gustaitis, puskarininkių ramovės pirmininkas mjr. Adomaitis ir gyd. kpt. Tupčiauskas.

Paskaitoje profesorius gan. vaizdžiai apibrėžė pastabumo esmę, pažymėdamas skirtumą tarp akylumo ir pastabumo ir metodus, kaip palyginti paskirų žmonių pastabumą. Be to, pademonstravo savo konstrukcijos aparatą — tachistoskopą, kuriu tiriamas pastabumas ir nustatomas pastabumo tipas.

Kariūnai sportininkai, dalyvavę tradiciniame Karo Mokyklos sporto vakare vasario 16 d.

A. Šulco foto

Kiek laikas leido, profesorius puskarininkių tarpe darė kai kuriuos eksperimentus ir čia pat palygino vienoki pastabumo tipą su kitoku.

V. s. p. D. Snieška.

IR MAŽAS ALGAS GERAM NAUDOJAM

1 pėst. plko 6 kuopos kareiviai, sudėję pinigų, patys įsigijo radio. Atliekamu laiku klauso paskaitų, koncertų. Mėgstamiausi dalykai: kariuomenės pusvalandžiai ir skautų sueigos.

J. psk. Ant. Umbrasas

1 P. P. SUORGANIZUOTI SLIDININKŲ KURSAI

Susidarius pakankamam sniego sluoksniui, vasario 12 d. pulko vado įsakymu suorganizuoti batalionuose slidininkų kursai.

Instruktoriais paskirti baigę slidininkų kursus karininkai, o jų padėjėjais — toj srity pasirenge puskarininkiai

Norinčių patekti į šiuos kursus atsirado kuopose daug žmonių, bet priimti tik geri sportininkai, to sporto mėgėjai ar bent kiek apie jį nusimaną.

Numatyta programa, kuri gana plati, nustatyta išeiti per 2 savaites. Pratimai vykdomi kasdien, daugiausia praktiškai lauke.

1 P. P. VAIDINO „LIETUVOS DIDVYRIUS“

Vasario 15 ir 16 d. 1 p. pulko teatro meno mėgėjų kuopelė, kuriai vadovauja kpt. Rugys, gražiai suvaidino įgulos kariam 4 veiksmų dramą „Lietuvos Didvyriai“.

Žiūrovų buvo nepaprastai daug. Gražiu vaidinimu visi buvo sužavėti. Vaidinimo metu salėj buvo labai gyva nuotaka.

J. ltn. V. Urbutis

IR MES TURĖSIM SAVO RAMOVĖ

3 pėst. V. D. pulko bataliono ir 2 artilerijos pulko III grupės liktiniai puskarininkiai iki šiol dar neturėjome savo ramovės, kur galėtumėm praleisti atliekamą laiką.

Tuo tikslu vasario 7 d. buvo III bataliono štabo būstinėse visuotinis įgulos liktinių puskarininkių susirinkimas.

Išrinkta valdyba ir nustatytas nario mokestis. Į ramovės valdybą išrinkti nariais: virš. Balanas, virš. Alekna ir vyr. pusk. Darondovas; kandidatais: vyr. pusk. S. Kuodis ir vyr. pusk. Strazdas.

Atidarant susirinkimą įgulos viršininkas plk. ltn. Šlepetys pasakė kalbą, pabrėždamas dabartinę šioje įguloje gyvenančių liktinių būklę.

Vyr. pusk. Kelmelis.

ORKESTRUI GROJANT SEREDŽIAUS APYLINKĖSE

Vasario 8 d. 11 val. įgulos kariai, pulko orkestrui grojant, per miestelį žygiavo iki Belvederio mokyklos ir atgal. Žygiuojančius karius lydėjo vietos gyventojai, o vaikų būriai sekė paskui.

Gyventojai džiaugėsi, matydami gražiai žygiuojančių karių gretas. Prie Belvederio mokyklos išsirikiavę šauliai pasitiko karius, o vėliau prie jų prisijungė ir žygiavo kartu. Grįžtant kariams į kareivines, palydėjo iki miestelio, o žvilgsniu kol visai pranyko. Tą dieną kariai šauliams paliko gražų ispūdį.

V. s. p. Grigoras

GAUSIAI AUKOJO GINKLŲ FONDUI

3 pėst. pulko, 4 kuopos kareiviai vasario 2 d. sudėjo Ginklų Fondui aukų 45 lt. 50 ct. Dauguma kareivių aukojo paskutinius savo centus, kad tik galėtų prisidėti prie garbingo darbo. Be to, daugelis jų pasižadėjo kas mėnuo aukoti po tiek pat, kiek šį mėnesį. Nemaža aukų skiria liktiniai puskarininkiai ir karininkai.

J. Būga

VYTAUTININKŲ VAKARAS GINKLŲ FONDUI

3 p. pulko 4 kuopos kariai, v. p. Čibirkos iniciatyva, vasario 9 d. surengė didelį vakarą. J. k. Būgai režisuojant labai gražiai suvaidinta: „Savanoriai kūrėjai“. Svečių atsilankė gana daug. Gryno pelno gauta apie 70 litų, kurie paskirti Ginklų Fondui.

Be to, programą gerokai pajvairino ir žiūrovus ligi ašarų prijuokino j. k. Petravičius.

Dar prieš tai, vasario 8 d., veikalas buvo suvaidintas įgulos kariams, Kariai buvo labai patenkinti ir net sumetė kelis litus scenos įrengimo išlaidoms padengti.

A. R.

MINĖJO ŠV. TĖVO SUKAKTUVES

Vasario 9 d. Seredžiaus įgulos kariai paminėjo šv. Tėvo Pijaus XI 14 metų popiežiavimo sukaktuves.

Ta proga bažnyčioje buvo atlaikytos iškilmingos pamaldos. Po pamaldų kariai pagiedojo „Te Deum laudamus“. Po to karių kapelionas dr. kun. Šuovys pasakė pamokslą. Po pamokslų kariai pasimeldė už šv. Tėvą.

J. Būga

DAINUOJAM IR KLAUSOMĖS RADIO

Prieny įgulos kulkosvaidininkai atliekamą laiką išnaudoja kultūriniam darbui.

Mokosi dainų, kad galėtų gražiau padainuoti ir be to, palaikyti mūsų tautos tradiciją — dainos meną.

Šventadieniais po pamaldų vienas karininkų skaito laikraščius ir aiškina naujausias politikos ir mokslo naujienas.

Kad kareiviai atliekamą laiką turėtų kur praleisti, buvo įrengtas lempinis radio, kuris dabar visų karių jėgomis virto kuopos turtu ir kasdien linksmina ir informuoja kuopą apie naujausias įvykius.

A. L.

IR MES TURIME SAVO RAMOVĖ

6 p. p. II bataliono liktiniai neturėjo savo ramovės. Bataliono vado iniciatyva tuojau buvo atremontuotas senas vietinio dvaro pastatas, įrengta erdvi žaidimų salė ir skaitykla. Vasario 9 d. buvo ramovės atidarymas.

PLUNGĖS ĮGULA

Įgulos gražiajame parke turime įsirengę čiuožyklą, į kurią už nedidelį atlyginimą leidžiami ir svečiai. Plungės jaunimas labai patenkintas ir gausiai lanko. Vakaraus čiuožykloje griežia bataliono orkestras. Čiuožyklą tvarko ir prižiūri bataliono ugniagesių komanda.

Virš. Urbuševičius

IR MES NEATSILIEKAM

9 p. L. K. Vytenio pulko ryšių kuopos kareiviai, gavę algą už sausio mėnesį, visi, kaip vienas, nusprendė atsisakyti visų malonumų ir kiek kuriam leidžia išgalės aukoti Ginklų Fondui. Susidarė gražus vaizdas, kada senojo šaukimo kareiviai ėmė lenktyniauti su jaunais kareiviais: jei senasis aukoja litą, tai jaunas du. Ir taip bematant sudėjo gražią sumą — 73 litus ir 90 centų.

Be to, pamilę savo draugą „Kari“, 20 kareivių išrašė jį savo namiškiams visiems metams, kad jis ten lankydamasis papasakotų artimiesiems, kaip jie čia kariuomenės eilėse dirba-kruta ir rengiasi rimtam ir atsakingam tėvynės gynimo darbui.

JŠ — KAS

SILPNAVALIO KAREIVIO DEZERTYRO LIKIMAS

4 art. p. j. k. Pranas Bauža, būdamas rudenį sveik. taisyti atostogose, susipažino su slaptai Lietuvoje gyvenančia kažkokia Vokietijos piliete Šindelman, kuri jau buvo policijos ieškoma. Nors ir per trumpą laiką, jų santykiai pasidarė gana geri. Minima mergina numatydama, kad neilgai teks valgyti skanią Lietuvos duoną ir pasitikėdama j. k. Baužos prisirišimu, jį įkalbėjo drauge su ja bėgti į Vokietiją. Ten pažadėjo jam ne tik padėti įsikurti, bet ir tuoktis su juo.

Taigi, vos grįžęs iš atostogų jaunas kareivis Bauža vienas pabėgo į Vokietiją, tikėdamasis ten rasti jo belaukiančią sužadėtinę. Bet labai apsvylė: niekas jo ten nelaukė ir jokios pagalbos nesuteikė. Pirmiausia teko atkalėti už sienos perėjimą, o vėliau ieškotis pačiam darbo, kurio ne taip lengva rasti.

Pagaliau toks gyvenimas jam įkyrėjo. Netekęs vilties sutikti suvedžiotąją, pasiryžo grįžti į Lietuvą. Taigi, sausio 29 d. grįžo vėl į pulką, pasiryžęs atlikti pelnytą bausmę.

VISI BENDRAI DIRBA

Vasario 15 d. šaulių klubo salėje pėstininkų ir artilerijos pulkų liktiniai puskarininkiai surengė visos Šiaulių įgulos liktinių šeimynišką vakarą. Programą įvykdė patys liktiniai. Vaidino vieno veiksmo komediją „Kurčias Žentas“, ponis Šimkevičienė padainavo kelias dainas, o civ. tarnautojas Karpavičius savo kūrybos kupletų iš įgulos liktinių gyvenimo. Visa programa atlikta sklandžiai ir gerai. Visi ja buvo patenkinti.

Šiuo vakaru pradėtas dar vienas žingsnis į Šiaulių įgulos liktinių bendradarbiavimą ne vien kariškoj srity, bet ir kultūrinėj, siekiant labiau suartėti.

Benas Jablonskis

PAŠVENTINTA IR ATIDARYTA NAUJOJI GUSARŲ PULKO KARIŲ SKAITYKLA

Vasario 16 d. yra šventė visų lietuvių. Visų širdys jaučia aukštą pakilusią šventadienišką nuotaiką. Bet ši nuotaika dar daugiau pakilo, kai išsirikiavusiems pulko salėj gusarams pulko vadas pasakė trumpą kalbą, kurioje pabrėžė spaudos reikšmę kariams ir kvietė visus atliekamu nuo tarnybos laiku apsieiti lankyti naujai atidarytą pulko skaityklą, kurioje gražiai galės praleisti laiką ir igrity sau reikalingų žinių. Perkirpęs juostą, sudarytą iš įvairių laikraščių atkarpų, pulko vadas atidarė skaityklą. Skaityklą pašventino pulko kapelionas kun. Juška, pasakęs ta proga pritaikytą trumpą kalbą.

Skaitykloje kariams, be laikraščių ir žurnalų, yra daug įvairių žaidimų, būtent: šachmatai, šaškės, stalo biliardas ir netgi stalo tenisas.

J. ltn. Cininas

GUSARAI IŠRAŠO NAMIŠKIAMS „KARI“

Gusarų pulko visų eskadronų karjai išrašė savo artimiesiems ir pažįstamiems „Kari“. Viso per trumpą laikotarpį išrašė 184 gusarai.

Pasipylė po visą Lietuvą gražūs „Kariai“, adresuoti gusarų artimųjų adresais.

Gražus, drauge ir sektinas pavyzdys. J. ltn. Cininas

GUSARAI MOKOMI NE TIK JODINĖTI, BET IR DVIRAČIAIS VAŽINĖTI

Dabar gusarai turi ir kitokių susisiekimo priemonių, ne vien tik arklį. Pilnas rajonas užia linksmų dviratininkų. Vieni jau moka gerai važinėti, o kiti — „bemoksliai“ dar kol kas daugiau pėsti vaikšto negu važiuoja, bet ir jie nenusimena — ligi pavasario ir jie važinės neblogiau už kitus.

Cas.

1 PRIEŠ 14

Vasario 14 d. šachmatų meistris P. Vaitonis davė simultaną — žaidimo seansą pulko karininkų ramovėj prieš pulko ir miesto 14 geresniųjų žaidėjų.

Šiame žaidime dėl įvairių priežasčių (tarnybos, ligos) negalėjo dalyvauti dar keli pulko ir miesto geresnieji žaidikai.

P. Vaitonis laimėjo 75% partijų. Kl. Rymantas

PAGERBĖME ŽUVUSIUS DEL LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS KARIUS

Vasario 15 d. 15 val. 30 min. 2 ulonų L. D. K. Birutės pulko kariai su orkestru buvo nuvesti į Alytaus II parapijos bažnyčią. Pulko kapelionas pasakė pamokslą ir atlaikė gedulingas pamaldas už žuvusius kovose dėl Lietuvos Nepriklausomybės karius.

Po pamaldų pulkas su visuomenės organizacijomis išsirikiavo ties karininko Juozapavičiaus kapu. Pulko orkestrui grojant gedulo maršą, buvo uždėti ant kapo du vainikai: pulko karininkų žmonių ir Alytaus jaunlietuvių. Prie kapo pasakė kalbą mokytojas Šukys.

Po to visi dalyviai nuvyko prie žuvusio šaulio Bloznelio kapo, ant kurio taip pat buvo uždėti vainikai ir pasakyta kalba. Kalbėjo p. Miškinis. Po iškilnių kapinėse pulkas su visuomenės organizacijomis nuvyko prie karininko Juozapavičiaus žuvimo vietos — ant Nemuno tilto, kur taip pat buvo uždėti vainikai.

J. E.

RADVILIŠKIO ĮGULA TURI CHORĄ IR ORKESTRĄ

Radviliškio įgulos viršininkas paskyrė kpt. Gavelį Radviliškio įgulos ugniagesių vadu.

Įgulos karių choras jau kelintą šventadienį per karių pamaldas bažnyčioje gieda. Į karių pamaldas radviliškietčiai gausingai lankosi pasiklausyti karių choro. Choras gana gerai pasirodė ir reikia tikėtis, kad ateity bus vienas iš geriausių vietos chorų.

Karių bažnytiniam chorui diriguoja ir vargonais groja muzikas-mėgėjas ltn. Ambraziūnas.

Kariams vykstant į pamaldas ir grįžtant su daina, pritraukia tiek daug publikos, kad šaligatviais negalima laisvai prāsilenkti. Vietos gyventojai karių dainomis ir bažnytinėmis giesmėmis labai patenkinti ir laukia progos, kad galėtų dažniau pasiklausyti.

Vasario 16 d. naujai steigiamas įgulos karių dūdų orkestras pirmą kartą viešai pasirodė.

Orkestro prižiūrėtoju paskirtas ltn. Ambraziūnas ir jo padėjėju virš. Narbutas.

Vinculis

ŠARVUOČIŲ RINKTINĖ

Naujas šarvuočių rinktinės švietimo karininkas rūpinasi, kad visi kareiviai galėtų atliekamą laiką tinkamai sunaudoti. Jo rūpesčiu rinktinės kareivių klubas - skaitykla pavyzdingai sutvarkyta. Skaitykloje veikia radio. Skaitykla vakarais, pietų metu ir šventadieniais gausingai kareivių lankoma. Vieni skaito laikraščius, žurnalus, knygas, kiti radio klausosi. Tik reikėtų daugiau įvairių žaidimų, nes dabar turimų nepakanka.

Kariai šaulių namuose vasario 15 d. visuomenei, o 16 d. įgulos kariams vaidino B. Sruogos „Baisioji Naktis“, 6 paveikslų dramą. Be to, buvo deklamuojama.

Vaidinimas ir režisūra atlikta savo jėgomis.

Įgulos kareiviai dažnai turi progos pamatyti vertingų kino filmų. „Lituanicos“ kino savininkė p. Maželienė sutiko duoti kariams atskirus kino seansus. Už įėjimą kareiviai moka po 20 ct., o civ. tarn., likt. pusk. su šeimomis balkone po 50 ct.

Šarvuočių rinktinės ugniagesių komandos viršininku paskirtas j. ltn. Varkalys. Ugniagesių komandą sudarė iš gabesniųjų kareivių.

Šarvuotos auto kuopos jaunas kareivis Juozas Kanapckas, kilęs iš Panevėžio ap., Pumpėnų v., Teberėšiškių km. sausio 20 d. mirė dėl plaučių absceso D-ro Jono Basanavičiaus karo ligoninėje. Palaidotas A. Šančių karių kapinėse.

Vinculis

GIEDAME BAŽNYČIOJE

Ryšių bataliono mokomosios kuopos jaunieji kareiviai atliekamam laikui mokomi giedoti bažnytinių giesmių. Eidami sekmadieniais į bažnyčią, traukia kariškas dainas, o bažnyčioje gieda bažnytines giesmes. Tokiu gražiu pavyzdžiu žmonės labai džiaugiasi.

J. Ž.

NENORIME ATSILIKTI IR MES

Ir ryšių b-no likt. puskarininkiai, šachmatų mėgėjai, sukruto. Smarkiai rengiasi įgulos turnyrui. Dabar eina b-no šachmatų turnyras, per kurį paaškęs stipriausias žaidėjas. Stipriausiam nutarta skirti dovana. Tik gaila, kad mūsų šachmatininkai turi išivaizduojamą baubą — karo aviaciją. Pamatysim.

V. p. Kostečka

SEKTINAS PAVYZDYS

Ryšių b-no likt pusk. Adolfas Levinskas kas mėnesį iš savo algos paskiria keliolika litų naujai pasirodžiusiom vertingom knygom pirkti. Perskaitęs siunčia savo namiškiams, kurie irgi uoliai skaito ir saugo. Kaip pats sako, jau taip sudaręs gražią knygų lentynėlę. Tuo labai patenkinti ir dėkingi namiškiai.

V. p. Kostečka

UGNIAGESIAI VEIKIA

Vasario 12 d. naktį kilo Birštono v., Javoniškių k. gaisras. Pasigirdus sirenų balsams, sukilo ir Prienų įgulos ugniagesiai, kurie greitai atvyko į gaisro vietą ir kiek galėdami padėjo gaisrą likviduoti. Tai jau ne pirmas Prienų įgulos ugniagesių pasirodymas.

A. L.

KLAIPĖDOS ŠAULIAI DOMISI JŪRĄ

Vasario 13 d. buvo iškilmingai atidaryti pirmieji Lietuvos jūros šaulių ir jūros skautų jūrininkystės ir jūrų karo dalykų kursai, kuriuos surengė Klaipėdos jūros šaulių būrys. Į kursų atidarymą atsilankė XX rinktinės vadas plk. Liormonas, uosto direkcijos pirmininkas ir Klaipėdos jachtklubo komandoras inž. Sližys, jūrininkystės inspektorius ir Lietuvos būriuotojų sąjungos pirmininkas dr. Jurkūnas, rinktinės vado padėjėjas ats. mjr. Žemaitis, tarybos narys Vanagaitis, kiti vadovybes nariai ir apie 50 jūros šaulių ir skautų.

Aukštieji svečiai sveikino susirinkusius kursantus ir ragino daugiau domėtis jūra, ją pamilti ir atidžiai klausyti kursuose dėstomų dalykų, nes vėliau teoretiskai išeitais žinias reiks pritaikyti praktikoje. Energingo naujo rinktinės vado plk. Liormono dėka jau anksčiau įsteigtasis jūros šau-

lių būrys atgaivintas ir jam stengiamasi pirkti laivas. Tuo reikalu buvo tartasi Rygoje, bet laivas pasirodė tam reikalui nevisai tinkamas ir dabar jau tariamasi dėl laivo pirkimo Švedijoje.

Kursų vedėju yra jūrų šaulių būrio vado pareigas einas karo laivyno ltn. Labanauskas.

J. A. Misiūnas

ŠAULIAI PAGERBĖ PIRMASIAS AUKAS

Darsūniškis. Vasario 9 d. buvo šaulių būrio susirinkimas, kuriame pagerbti pirmieji žuvę dėl Lietuvos nepriklausomybės — kareivis Povilas Lukšys ir karininkas Antanas Juozapavičius. Būrio vadas Pranas Matulevičius iš „Savario“ knogos paskaitė apie juos, po to paskaitė įsakymus ir aplinkraščius, priminta šauliams, kad šalintusi nuo bet kokių politinių organizacijų ir kaip šauliai jų veikime nedalyvautų.

Griausmas

GREITOSIOS PAGELBOS KURSAI

Vasario 14 d. šaulių teatre šaulių moterų „Mirgos“ būrio vardu atidarvė greitosios pagalbos sanitariniai kursai. Kursų vedėjas dr. Vileišis. Išanginį žodį pasakė kot. Petruškevičius. Lektoriais sutiko būti svdytojai: plk. Gudelis, Čerškus, Šarkis, Zūbinas ir ats. ltn. Kaškāuskas.

Programa buvo pracinama daugiausia praktiškai. Uoliai lankančiams bus išduoti pažymėjimai. P. Š.

KREKENAVOS ŠAULIŲ BŪRYS

Diena iš dienos vis auga ir stiprėja narių skaičiumi ir medžiagiškai. Šaulės nutarė isteigti atskira būrį. Per Užgavėnės rengiamo kaukių baliaus visas pelnas bus skiriamas namų fondui. P. Š.

ŠAULIAI ISTEIGĖ SKAITYKLĄ IR ORKESTRĄ

Vietos šaulių būrys isteigė skaityklą, kuri visuomenė labai palankiai sutikta. Skaityklą randasi valsčiaus savivaldybės būstinėse. Tose pačiose būstinėse šauliai įrengė ping-pong stalą. Be to, būryje suorganizuotas dvylikos žmonių orkestras, kuris pradėjo mokytis ir netrukus pasirodys visuomenei.

PIENINĖ PARĖMĖ GINKLŲ FONDA

Kazliškių pieno perdirbimo bendrovė, narių susirinkimo nutarimu, paaukojo Ginklų Fondui 500 lt. paskolos lakštais. Pieninės tarnautojai paaukojo: V. Streikutė 50 lt. vidaus pask. lakštais, Purtilis ir Kazlauskaitė pinigais 10 lt. Aukos įteiktos Ginklų Fondo Kazliškių skyriui. Juodis

KAS SAVAITĖ NARDOMASIS LAIVAS

Anglų laikraštis „Morning Post“ tvirtina, Londone gautos žinios, kad Vokietija stato žymiai daugiau nardomųjų laivų, negu buvo numaćiusi. Šiuo laiku statoma 20 nardomųjų laivų (250 t. talpos) ir rengiami šiems laivams jūrininkai. Be to, esą, pradėta didesnių nardomųjų laivų statyba: 8 — 500 t. talpos ir 2 — 750 t. talpos.

Laikraštis teigia, kad Vokietija, jei reikėtų, galėtų statydintis savo laivų statyklose kas savaitė po 1 nardomąjį laivą. Laikraštis mato vokiečių laivyno didinime pavojų visoms valstybėms, kurioms rūpi Baltijos jūra. Vokiečių laivynas galės uždaryti išėjimą iš šios jūros, pasinaudodamas savo galingumu.

D. BRITANIJOS GINKLAVIMAS

Anglų laikraščiai praneša, kad D. Britanija rengiasi padidinti savo oro ir jūrų laivynus. Tam reikalui bus paskirta iki 300.000.000 svarų sterlingų. Ginklavimosi planas bus išdėstytas 5—6 metams, bus išleisti vidaus paskolos lakštai. Tačiau paskolos lakštai bus išleisti tik praslinkus 1 arba 2 metams po plano vykdymo pradžios.

Laikraštis „The People“ rašo, kad D. Britanijos aviacija gaus dar 12.000 lėktuvų, o jūrų laivynas — 11 šarvuotųjų, 36 kreiserius, 30 nardom. laivų, 110 kontrtorpedininkų ir 3

lėktuvnešius. Be to, kariuomenei dar bus duota šimtai tankų ir šarvuotųjų automobilių, daug kulkosvaidžių.

Dėl ginklavimosi padidinimo bus paskelbtas ir naujas savanorių šaukimas: į jūrų laivyną bus priimta 12 000 žm., į aviaciją — 20.000 žm., į žemyno kariuomenę — 50.000 žm.

LENKŲ MOTOCIKLAI

„Polska Zbrojna“ dienraščio pranešimu, balandžio mėn. Lenkijos valstvinės inžinerijos įmonės dirbtuvėse bus baigta pirmoji lenkiškos gamybos motociklų serija. Motociklai daromi iš lenkiškos žaliavos. Tik smulkias elektriškojo įrengimo dalis tenka išsirašyti iš užsienio. Naujas motociklas kainuos 2.400 zlotų (auksinų). Jis tinka turizmo ir sporto reikalams, o su priekabe dar ir prekybos, pašto, susisiekimo ir saugumo tarnybos reikalams.

LENKŲ K. O. P. BIUDŽETAS

Lenkijos „sienų apsaugos korpus“ (K. O. P.) gana brangiai kainuoja valstybei. Pav., 1936 m. visai vidaus reikalų ministerijai prašoma išlaidoms paskirti 191.650 000 zlotų. Pasienu apsauga į ta biudžetą neįeina, nes K. O. P. gauna lėšas iš karo reikalų ministerijos sąmatos. Tai 1936 m. sienų apsaugos korpusui prašoma asijnuoti net 19% vidaus reikalų ministerijos biudžeto, t. y. 37.048.920 zl. Palvėtinus su 1935 metais korpo sąmata sumažinta tik 500.000 zlotų.

Korpus turi savo bibliotekas, kurios tarnauja ir pakraščių gyventojų lenkinimo tikslams, teatrus ir kinematografus.

BŪSIMOJI VOKIEČIŲ KARIUOMENĖ

Ateityje Vokietijos kariuomenė, pagal „Militär-Wochenblatt“ žurnalą, susidės iš 3 svarbiausių grupių:

grupė Nr. 1 — mechanizuotos ir šarvuotos dalys, šarvuočiai ir tankai, karo aviacija — puolimo divizijos

grupė Nr. 2 — dalys, vežamos sunkvežimiais, mechanizuota artilerija, lvdima tankų — paslankiosios divizijos

grupė 3 — 1918 metų pavyzdžio dalys, pėstininkai ir raitininkai su artilerija — gynimosi divizijos.

Pirmosios ir antrosios grupės bus sudarvėtos iš tikrosios tarnybos karių. Į trečiąją grupę bus paskirti daugiausia sveiki ir gerai apmokyti atsarėiniai, bendrąją mobilizaciją paskelbus. Šiuo laiku vokiečiai rūpinasi parengti tinkamą skaičių specialistų — šarvuotųjų ir tankų šoferių, lakūnų, mechanikų ir t. t.

Generalinių štabas, esą, reikalauja iš pirmosios grupės kariuomenės nepaprasto ir iki šiol neįirdėto greitumo. Šios grupės kariuomenės dalys turės sugebėti atlikti per para anie 250 km. žygį. Antrosios grupės dalys galės žygiuoti iki 320 km per parą.

Trečios grupės dalys, karui kilus, būtų kuo greičiausiai sumobilizuotos ir pervežtos traukiniais į pirmosios ir antrosios grupių užnugari. Jei priešas pultu anksčiau, negu Vokietijos armijos, pirmoji ir antroji grupės stabdys priešą, trečiosios grupės dalys užims gynimosi pozicijas jų užpakalvie. Trečiosios grupės remiamos pirmoji ir antroji grupė galės pulti priešą.

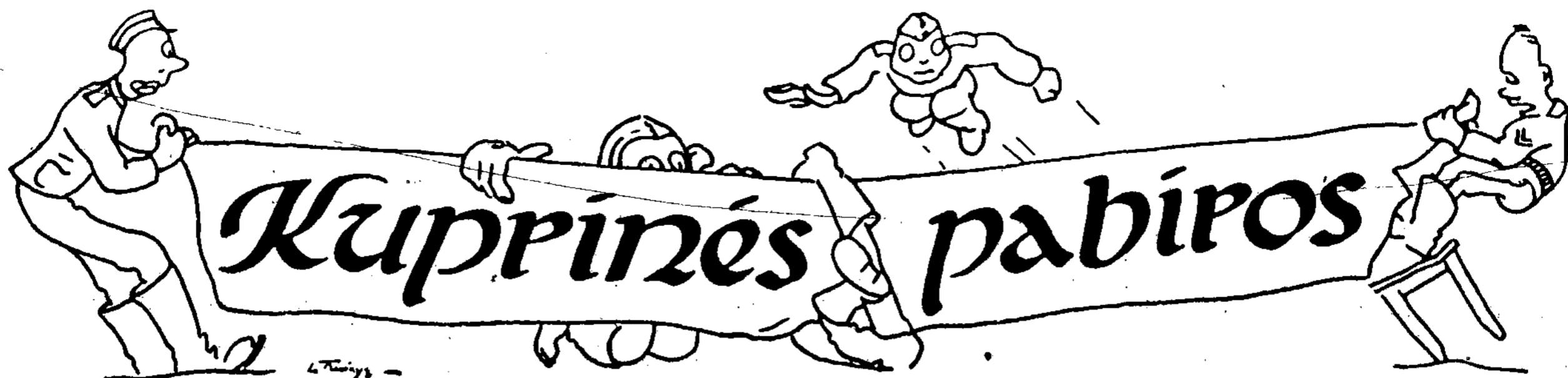
PRIEŠLĒKTUVINĖS APSAUGOS MOKYMAS

Vokiečių žurnale „Dreger-Heft“ nusiskundžiama netinkamu mokymu priešlėktuvinės apsaugos srity. Žurnalas patario mokyti tokia tvarka:

Iš pradžių mokiniai pratinami užsidėti ir nusiimti duokaukes, po to jie vaikščioja su dujokaukėmis, dainuoja ir kalbasi. Besikalbėdamas žmogus lyg ir pamiršta apie dujokaukę, nepastebi nepatogumų. Per 2-ą valandą atliekami lenvi gimnastikos pratimai. Trečioji valanda skiriama vėl pasikalbėjimams, dainoms ir sunkesniems gimnastikos pratimams. Ketvirtąją valandą mokiniai pratinami uždarytoje būstinėje, pav., garaže, kur įleistos dujos, pav., brometiletiketonas. Būstinėje užgesinama šviesa. Paėaliau 5-ji mokymo valanda paskirta sanitariniam parengimui ir greitosios pagalbos pratimams.

GERA UŽDANGA

Jungtinėse Amerikos Valstybėse Sequojos parke (Kalifornijoje) yra didžiausias pasaulio medis, vardu „generolas Shermasa“. Speciali inžinierių komisija, išmatavusi medį, gavo šiuos rezultatus: medis turi 90 metrų aukščio, storiąsioj vietoj jo kamieno skersmuo turi 29 metrus, o storesnės šakos turi per 2 metrus skersmenyje! A. N.

Džiaugsmas! Tik ar ilgam?

Štai vyrukas mūsų Samuolis
Susilaukė jau snieguolės
Čiužu-čiužu-čiužu-čiužu
Nuo kalnelio ant pašliūžų!
Tik prašykim iš dangaus,
Kad nebūtų to lietaus.

Linksmas mūsų Petras Krienas
Išnaudoja tokias dienas
Mūsų Krienas, aiškiai matos,
Tikras ledo akrobatas.
Neduok, Dieve! — Jeigu lietus!
Mūsų Krienui nebėr vietos.

Olia-lia. Tra-lia-lia
Linksmas sportas ir gana!
Reiktų sniego dar trupučio,
Nors dėl vargšo mūsų Urbučio.
Tiktai kartais iš dangaus
Ar nepliūptels jiems lietaus...

V. p. Kostečka

NEAIŠKU

— Kas čia pasidarė mano skustuviui? Užvakar buvo aštrus, o šiandien visiškai nebeima, — klausia eilinis Pempė draugo Gervės.

— Ir man neaišku, kas čia pasidarė. Vakar juo piausčiau skalas ir taip gražiai ėjo, o šiandien nė pieštuko negalėjau nudrožti, — paaiškino eilinis Gervė.

A. N.

GERIAU VĒLIAU, NEGU NIEKAD

— Ei, „Kary“, palauk! Noriu, kad nuo šios dienos ir mane lankytum!

LIKT. PUSKARININKIŲ RAMOVĖJ

— Žinot, vyrai, vyr. pusk. Knabiui atėmė puskarininkio laipsnį.

— Kaip tai įvyko?

— Gi visai paprastai, nuo šios dienos jis jau viršila.

Aloizas

TEISME

Teisėjas: — Tamsta kaltinamas sumindžiojęs mažą vaiką.

Čigonas: — Ne aš sumindžiojau, bet mano vogtas arklys.

M. A. P.

NEPATEISINO

Kuopa išrikiuota. Ateina pavėlavęs jaunas kareivis.

— Tamsta, kapitone! Prašau leist stoti į rikiuotę!

— Kur buvai? Kodėl pasivėlavai?

— Eidamas nuriedėjau nuo laiptų...

— Vadinas, turėjai dar greičiau atvykti!..

PINIGINĖS NEPAVOGS

— Stasy, paskolink 2 litu. Savo piniginę su pinigais namuose palikau.

— Koks tu neatsargus, dar pavogs kas nors.

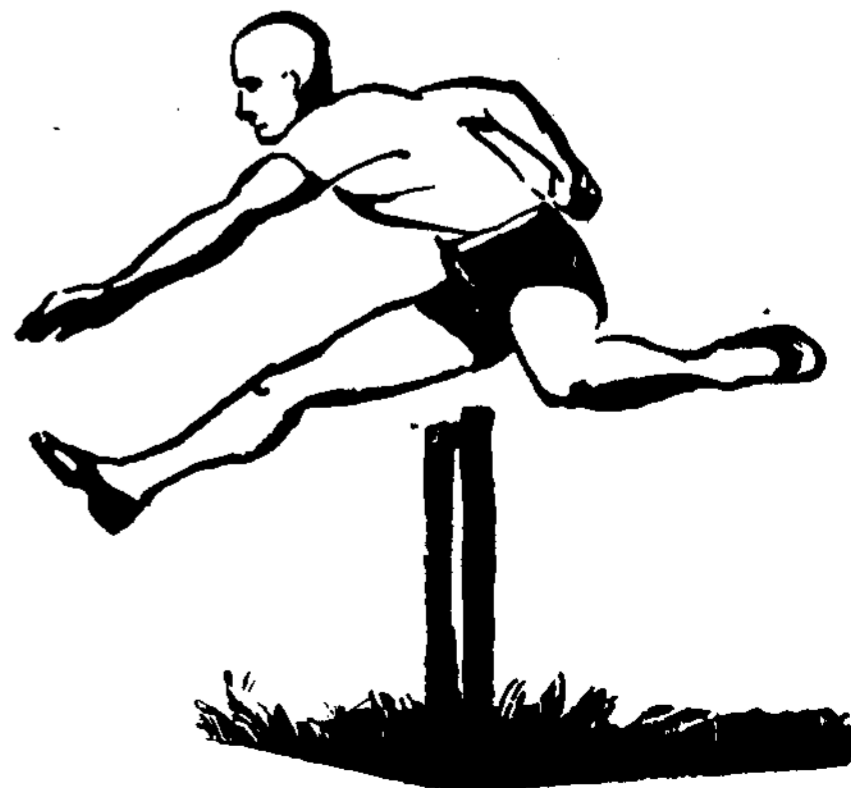
— Kas ten vogs, kad piniginėj tėra 10 centų.

IRGI TEISYBĖ

— Taip, taip, ne viskas auksas kas žiba...

— Aišku, pavyzdžiui, šautuvo vamzdžio skylė.

b.

Politikos apžvalga

NORVEGAI DOMISI LIETUVA

Norvegų laikraštis „Morgenposten“ Lietuvos pasiuntinio Jurgio Savickio Osloje atsilankymo proga idėjo ilgą pasikalbėjimą su juo, daugiausia teiraudamasis apie Lietuvos per nepriklausomo gyvenimo laiką padarytą ekonominę ir kultūrinę pažangą, apie Lietuvos bendro valstybinio gyvenimo sustiprėjimą, atskirų ūkio šakų plėtojimąsi, uosto vystymąsi, pramonės augimą ir t.t.

VOKIEČIAI NEPATENKINTI KITŲ SANTYKIAIS

Žinios iš Paryžiaus, kad prancūzų parlamentas pradėjo tartis dėl Prancūzijos ir SSSR sutarties ratifikavimo, vokiečių spaudos lydimos labai karčių komentarų. „Prakeikta, karą kelianti caristinė politika, rašo „Berliner Tageblatt“, vėl prisikėlė. Sovietų Sąjungos ponai turi žinoti, jog karinės sąjungos kelia karus ir skaldo tautas. Jeigu rytoj parlamente bus ratifikuojamas paktas, šaukia laikraštis, vėlesnioji prancūzų karta galės pasakyti, kad šis svarbus atsitikimas yra įvykęs tik Anglijos dėka. Vokietija nesiima už tai atsakomybės“. „Angriff“ tvirtina, kad prancūzų rusų paktas laiduos glaudų Prancūzijos ir Sovietų Sąjungos kariuomenių bendradarbiavimą. „Tuo būdu į Europos politiką būtų įtrauktas naujas pavojingas momentas“, — pareiškia laikraštis.

VOKIEČIAI DOMISI D. BRITANIJOS POLITIKA

„Berliner Tageblatt“ ilgame straipsnyje rašo, apie naują Didžiosios Britanijos politikos kursą, ryšium su Vokietijos izoliavimu. Maskva, rašo laikraštis, yra įstojusi į vertingiausių Didžiosios Britanijos sąjungininkų eilę. Britų rusų draugystė tapusi realybe ir daugelis faktų kalba už tai, kad ateitis gali tą draugystę dar intymiau sujungti. Linija Londonas — Paryžius — Maskva esanti jau sudaryta, prie ko dar prisideda Flandin su Pietų Rytų Europa. Tokiu būdu izoliacija tampa Vokietijai didele prievarta. Tokiu būdu Ženeva virsta sąjunga, į kurią Vokietija esanti varu verčiama įstoti. Tačiau, esą, šiaip ar taip britai nori vokiečius turėti sąjungininkais.

LIETUVIAI VARŠUVOJE

Šiais metais sukanka lygiai 30 metų, kai Varšuvoje buvo įsteigta Lietuvių Susivienijimo Draugija. Draugija įsikūrė 1906 metais. Seniau draugijai priklausė didelis lietuvių skaičius, nes prieš karą Varšuvoje gyveno daugiau kaip 3.000 lietuvių. Dabar tas skaičius žymiai sumažėjo, bet ir dabar dar draugijai priklauso daugiau kaip pora šimtų narių.

RESP. PREZIDENTO DOVANA PREL. DAMBRAUSKUI

Šių metų vasario mėn. prelato Dambrausko 75 metų sukaktuvių proga J. E. Valstybės Prezidentas, p. A. Smetona, jubilatui pasveikinti, per savo adjutantą, majorą Šliogerį, pasiuntė autografinį laišką ir platono veikalų „Sokrato gynimasis teisme“ ir „Kritonas“ vertimą.

REIKŠMINGA MŪSŲ KULTŪROS IR DVIEJŲ BALTIJOS TAUTŲ LITERATŪROS ŠVENTĖ

Šių metų vasario 17 d. Valstybės teatre įvyko reikšmingos ir svarbios iškilmės. Tai 1935 m. mūsų literatūros premijų įteikimo aktas, laureatų ir estų svečių literatūros šventė, kuri buvo pajvairinama lietuvių ir estų menu. Iškilmės prasidėjo 20 val. šioje šventėje dalyvavo Valstybės Prezidentas, Antanas Smetona, ministeris pirmininkas, J. Tūbelis, Estijos pasiuntinys Lietuvai Leppik, ministrai, karo vadovybės nariai, kultūros ir visuomenės veikėjai, ir pilnas teatras šiaip visuomenės.

Šventė atidarė rašytojų draugijos pirm. Putinas-Mykolaitis. Savo kalboje jis džiaugėsi šia pirma nepaprasta literatūros švente, laureatų laimėjimais, o ypač todėl, kad pirmąją valstybinę literatūros premiją laimėjo Mažosios Lietuvos rašytoja I. Simonaitytė. Toliau buvo pabrėžta vyriausybės ir visuomenės parama ir gyvas domėjimasis mūsų literatūra.

Pasveikinęs laureatus, Putinas-Mykolaitis iškelė estų lietuvių kultūrinius santykius, pabrėždamas, kad estų rašytojų šia reikšminga proga atsilankymas nėra atsitiktinis, o glaudaus Baltijos tautų kultūrinio bendradarbiavimo vaisius.

Švietimo min. prof. J. Tonkūnas savo kalboje pabrėžė didelę šios šventės reikšmę ir pasveikino estų rašytojus svečius. Toliau švietimo ministeris pažymėjo literatūros premijų svarbą, išskeldamas ne tik materialinę, bet ir moralinę jų reikšmę.

Laureatų vardu kalbėjo Ieva Simonaitytė ir A. Miškinis. Rašytoja I. Simonaitytė pareiškė džiaugsmą, kad „Aukštųjų Simonijų likimas“, Aukštųjų pušynai ir smiltys pasidarė visos lietuvių tautos turtas. Atsidėkodama rašytoja pažadėjo sukurti naują, dar tobulesnę veikalą. Poetas A. Miškinis pasidžiaugė, kad literatūra darosi būtinas gyvenimo veiksnys.

Visiems laureatams: I. Simonaitytei, Vyt. Tamulaičiui, M. Šalčiui, P. Vaičiūnui, K. Korsakui, P. Cvirkaui ir A. Miškinui, premijas iškilmingai įteikė švietimo min. J. Tonkūnas. Įteikimo metu publika savo karštais, nuoširdžiais plojimais rodė nepaslepiamą džiaugsmą.

Literatūros vakaras prasidėjo Liet. Rašytojų Draug. vald. nario K. Binkio ir estų jaunųjų rašytojų sambūrio vardu Ago Jöger kalbomis. Toliau buvo skaitomi laureatų veikalų fragmentai, ir specialiai tai dienai sukurti mūsų ir estų rašytojų ir poetų kūriniai. Juos skaitė ir valstybės teatro artistai. Estų poetas Al. Rannit skaitė savo eilėraščius ir lietuviškai. Nemuno vaizdai ir Vilniaus ilgesys mums kelia didelio džiaugsmo. Poetas yra nuoširdus mūsų tautos draugas.

Muzikalinę šventės dalį atliko operos solistai. Šventės proga sveikinimų atsiuntė Eesti Noorus redakcija, Jaunųjų estų rašytojų sambūris ir kiti estų rašytojai.

Ši didžiai reikšminga mūsų kultūros šventė buvo transliuojama per radio ir filmuojama.

KŪNO KULTŪROS KURSŲ BALIUS

Kūno kultūros kursai š. mėn. 15 d. suruošė Kūno Kultūros rūmuose gražų balių, kuriame dalyvavo švietimo ministeris prof. Tonkūnas, teisingumo ministeris Šilingas, kursų vadovybė, lektoriai, kursininkai ir nemaža svečių.

Kursų klausytojos ir klausytojai svečiams parodė kelis gražius gimnastikos ir sporto pratimus. Mergaitės, apsirendžiusios tautiškais drabužiais, pašoko tautinius šokius. Pagaliau kursų choras, p. Griauzdės diriguojamas, padainavo kelias dainas.

PRIIMTAS NAUJAS VANDENS KELIŲ IR UOSTŲ RINKLIAVŲ ĮSTATYMAS

Ministerių Kabinetas vasario 13 d. posėdyje priėmė naują vandens kelių ir uostų rinkliavų įstatymą, kuriuo tiksliau nustatoma, kuriais atvejais turi būti imamos vandens kelių ir uostų rinkliavos ir pavedama Susisiekimo Ministeriui skelbti nustatytuosius rinkliavų tarifus Vyriausybės žiniose. Pagal naują vandens kelių ir uostų rinkliavų įstatymą nustatyti vandens kelių ir uostų tarifai, jeigu juose nėra nurodyta kitaip, pradeda veikti išėjus 14 dienų nuo jų paskelbimo Vyriausybės žiniose. Nesumokėtos vandens kelių ir uostų rinkliavos išieškamos tvarka, nustatyta valstybiniais mokesčiams išieškoti.

V. V. S. A. PANEMUNĖS SKYRIUS UOLIAI PARĖMĖ MUZIEJAUS STATYBĄ

1936 m. vasario 9 d. A. Panemunės pradžios mokyklos būstinėse buvo Vilniui Vaduoti Sąjungos A. Panemunės skyriaus metinis susirinkimas. Šiame susirinkime Vytauto Didžiojo komiteto šančių skyriaus pirmininkas padėkojo skyriui už uolų pasidarbavimą bei paramą Vytauto Didžiojo Muziejaus statybai ir įteikė Vytauto Didžiojo Fondo garbės vardo aukščiausiojo laipsnio liudijimą.

Pažymėtina, kad V. V. S.-gos A. Panemunės skyrius, dirbdamas kontakte su Vytauto Didžiojo Komiteto šančių skyriumi, yra pirmasis iš visų vietos ir šančių organizacijų įsigijęs visus Vytauto Didžiojo Fondo aukotojų garbės vardus, būtent: 1) šelpėjo, 2) rėmėjo ir 3) labdario. Tie garbės vardai igyti pavyzdingu darbu: buvo surengti 3 vakaraispektakliai, be to, 2 dideli baliai-koncertai. Viso iš šių pramogų Vytauto Didžiojo Muziejaus statybai gauta 702 lt. 10 ct.

Taip pat šis skyrius aktyviai dalyvavo visose rinkliavose, rinkdamas aukas, pardavinėdamas Vytauto Didžiojo

Komiteto leidinius, kurių pelnas paskirtas Vytauto Didžiojo Muziejaus statybai.

Pažymėtina, kad šis skyrius, atlikęs savo pareigą remiant Vytauto Didžiojo Muziejaus statybą, šiame metiniame susirinkime nutarė tuojau visas pajėgas skirti Vilniaus Geležinio Fondo ir Ginklų Fondo kapitalams sustiprinti: skyriaus pirmininkui Jurgiui Beidūnui (jis yra ir Vytauto Didžiojo Komiteto šančių skyriaus sekretorius) ir A. Panemunės miškų urėdai-revizoriui Broniui Ruzai pavesta suorganizuoti Vilniaus Gel. Fondo skyrių, į kurį įtrauktų visas vietos organizacijas, įstaigas, valsčiaus savivaldybę ir visus seniūnus, ir pradėti visame valsčiuje planingą ir nuolatinį Vilniaus pasų bei ženklelių platinimą.

VEL NUPIRKTI DU KULKOSVAIDŽIAI

Lietuvių bendrovė „Skuba“ nupirko du kulkosvaidžius ir netrukus juos įteiks mūsų kariuomenei.

KSS SIEMET DAUG TURĖS RUNGTYNIŲ

1936 m. KSS yra numaćiusi surengti daug futbolo rungtynių, nes šiemet, kaip žinome, KSS švenčia savo pirmąjį dešimtmetį. Svarbiausias punktas — rugsėjo 5 ir 6 d. Klaipėdoje bus turnyras, kuriame dalyvaus: Olimpija, Š.Š. Kovas, LFLS ir KSS. Gegužės 17 d. Klaipėdos pavasario žaibo turnyras net keturiose klasėse ap. lygos, A ir B. sen. ir junjorų. Su Olimpija jau numatoma Velykoms žaisti draugiškas rungtynes. Numatoma šiemet būtinai pasikviesti Latvijos meistrų RFK ir Estijos TJK. Datos latviams pasiūlytos gegužės 2 ir 3 d. Klaipėdoje ir liepos 4 ir 5 d. Rygoje. Estai kviečiami per Sekmines Klaipėdoje, o Taline KSS žaistų rugpiūčio 1 ir 2 d. Į Kauną KSS pasisiūlė vykti birželio 6 ir 7 d., kur žaistų su ŠŠ Kovu, o birželio 21 d. su LFLS.

Jonas A. Misiūnas

Naujieji leidiniai

V. Ruzgas. MŪSŲ ŽEMĖ. Vaizdingi kraštotyros, geografijos ir gamtos skaitymai, stebėjimai ir darbai. „Dirvos“ b-vės leidinys. 1936 m. Kaina Lt. 3.

Zinomo pedagogo V. Ruzgo geografijos ir gamtos vadovėlis, parašytas pagal metodininkus Ch. Ferbenksą ir Gorbunovą-Pasadovą, yra pritaikintas Lietuvos mokyklai. Kadangi vadovėly duota daug įvairių klausimų, stebėjimų, tyrimų ir kitų darbų medžiagos — vadovėlis tinkamas vaikų kūrybiskai iniciatyvai žadinti.

Charakteringa, kad prie bendro pobūdžio rašinių, kaip antai: „Žemė, kurioj mes gyvename“, „Metų laikai“, „Trys vandens pavidalai“, „Ežero istorija“, „Šis tas apie uolienas“ ir t.t., autorius sugebejo duoti grynai lietuviškos gamtos vaizdų. Tai bene pirmas toks geografijos vadovėlis.

H. Lofting. DAKTARAS DOLITLIS GRĮŽTA IŠ MĖNULIO. Vertė Pr. Mašiotas. „Dirvos“ b-vės leidinys. Kaunas — Marijampolė.

Ši Hugh'o Lofting'o knyga yra septintoji lietuvių kalba iš to paties autoriaus ciklo apie daktarą Dolitlį. Įdomi ir patraukli, todėl mažųjų skaitytojų bus mėgiama.

Apskritai imant, šiuo veikalėliu susidariusi ištisa eilė pasakojimų apie gyvulių ir augalų kalbos žinovą Dolitlį turi vertingą vietą mūsų verstinėje pedagoginėje beletristikoje.

LIETUVOS MOKYKLA. Tautos ugdymo laikraštis. Nr. 2. XIX m.

Perreformuota „Lietuvos Mokykla“, sutelkusi naujas pedagogines jėgas, tapo vertingu pedagogikos žurnalu. Šiame numery yra svarbių pedagoginių straipsnių, kaip antai: prof. St. Šalkauskio „Protinimo organizacija“, kun. K. Žitkaus „Mūsų abiturientės religinis veidas“, Ant. Šerkšno „Mūsų mokyklos bendruomenės psichologija ir keletas praktinės pedagogikos rašinių, tarp kurių ypatingas dėmesys kreiptinas į lg. Malinausko „Eilėraščių pamokos skaitymo konspektą“. Čia autorius — prityręs pedagogas duoda labai svarbios, šiuo metu labai rūpimos, pamokos vaizdą: ima kariškąją mintį ir labai sėkmingai ją išrutulioja. Pamokos tema: „Tėvynės mylėtojas, — Vytės Nemunėlio eilėraštis, kurį, kaip itin charakteringą kariškos nuotaikos atžvilgiu, duodame ištisai. (Praretinti žodžiai žymi logiškąjį kirtį).

— Tėte, ar kareiviu gali būti mažas vaikas?

— Na, vaikel, dar suspėsi, tik užauk, būk sveikas!

— Tėte, ar pereina tankas per kokią nors tvorą?

— O, išverčia, jei pataiko, ažuolų net porą!

— Tėte, kai nušauna žmogų, ar labai jam skauda?
— Nežinau, kai velnias šaudo, Dievas kuklas gauda.

— O, jei šitaip, mes užkursim priešui gerą pirtį!

— Nesidžiauk, nes pasitaiko daugeliui ir mirti...

— Tėte, o kai imsime Vilnių, ar bus tikras karas?

— Kankini mane, vaikel, klausimas negeras.

Apkabina tėvas sūnų, spaudžia prie krūtinės,

— Vaikė, abu eisim ginti nuskrūstos tėvynės!

Toliau autorius duoda metodišką pamokos planą ir vaizduoja galimą pamokos eigą: vykusiai supažindina su tanko sąvoka, apsistoja ties kitais eilėraščių kariškais posakiais, parodo, kaip vaikai išgyvena eilėraščių nuotaiką. Smulkiai išanalizuojami tėvo ir vaiko žodžiai tėvynės meilės pagrindu. Pamoka baigiama išmokto eilėraščių deklamavimu.

Šis konspektas — graži medžiaga kariškam darbui pradžios mokykloje. Tai pavyzdinga pamoka *kariško auklėjimo* minčiai įgyvendinti.

Mokyt. Bolius Vosylius

Lietuvių literatūra portretuose. JUOZAS TUMAS VAIŽGANTAS. 1860—1933. Pasimokykime iš didžiųjų žmonių. Išleido knygynas „Mokslas“.

Norėdami susidaryti aiškų vaizdą apie mūsų valstybės gyvenimo įvykius, mokyklos ir suinteresuoti asmenys rinkdavo iškarpas iš laikraščių: iliustracijas, žinutes, aprašymus ir t.t. Tai nepatogus darbas.

„Mokslo“ b-vė šiuo Tumo Vaižganto gyvenimo plakatu ir pradeda leisti ištisą seriją, kuri bus, be abejo, ne tik pedagoginė, bet ir propagandinė priemonė.

Šis Tumo Vaižganto gyvenimo plakatas yra didelio formato, gausiai padabintas iliustracijomis ir raštų ištraukomis. Tinka ne tik mokyklai, bet ir kiekvienai įstaigai.

Toks Lietuvos žymių rašytojų populiarinimo būdas yra sveikintinas.

KAS BUVO PIRMASIS ČIUOŽIKAS?

Veik visi mėgstame žiemą čiuožti ant ledo arba bent pažiopsoti į čiuožiančius. Bet, tur būt, nieks nepagalvojame kas pirmasis čiuožikas.

Kad ir nėra tikslų žinių, tačiau, manoma, jog vyrai daug anksčiau pradėjo čiuožti negu moterys. Bet šio fakto niekur nėra užfiksuota, kuris įrodytų kas buvo pirmasis čiuožikas vyras.

Moterys, pasirodo, tuo laimingesnės. Jų pirmoji čiuožikė yra nustatyta. Mat, yra užsilikęs iš 1490 m. paveikslas, kuris įrodo, kad pirmoji čiuožikė moteris buvo šventoji Lydovina. Paveiksle ji atvaizduota bekrentanti ant ledo ir kitų moterų keliama.

Šie duomens rodo, kad moterys jau net 15 amžiuje buvo geros čiuožikės ir turi net savo globėją šventąją.

Benas Jablonskis

AR BUS DUJOKAUKĖS BARZDOČIAMS?

Vienas vokiečių priešcheminės apsaugos žurnalo skaitytojas užklausė žurnalo redakciją, ar bus gaminamos specialios dujokaukės barzdočiams. Redakcija atsakė neigiamai ir nurodė, kad didžiojo karo metu, kai buvo pradėtos vartoti dujos, kariams buvo įsakyta skusti barzdas, nes barzda kliudo dujokaukei prisiglausti prie veido. Kai kurie išradėjai buvo sumanę daryti barzdoms atskirus guminius maišelius, tačiau dėl nepatogumo nuo to sumanymo atsisakyta.

Pažymėtina, kad ir Rusijos kariuomenėje 1915—1917 metais vakarų fronte barzdų mėgėjai kareiviai, daugiausia rusai sentikiai ir žydai, buvo verčiami skusti savo pagražinimą — barzdas, nes dėl barzdų per dujų atakas nukentėjo ne vienas karys.

DUJOS PRIEŠ PLĖŠIKUS

„Chicago Tribune“ dienraštyje aprašytas įdomus atsitikimas. Vieną Čikagos banko skyrių užpuolė revolveriais ginkluoti plėšikai ir pareikalavo atiduoti pinigus. Persigandę tarnautojai pakėlė rankas aukštyn bet drąsi kasininkė nenustojo pusiausvyros ir paspaudė atitinkamą spraktuką. Staiga iš 22 skylių išsiveržė ašarinės dujos ir pripildė visą banko operacijų salę. Supykę plėšikai paleido keletą šūvių, lengvai sužeisdami banko sargą ir 3 lankytojus, ir pasiskubino pabėgti. Jiems nepavyko paimti nė vieno cento.

(Pradžią žiūr. viršelio 2 pusl.)

KARIUOMENĖS TIEKIMAS

- Karių algos. MŽ. 1927, XII t. 243 p.
 P., B. Karių pensijų įstatymas. Krd. 1926, 77 p.
 P., B. Naujos karininkų algos. MŽ. 1927, XIII t. 225 p.
 Visuotinis Estijos karininkų klubų atstovų suvažiavimas. Krd. 1926, 243 p.

KARO SANITARIJA

- Narušis, S. mjr. Įspūdžiai iš Narvos-Joessu kurorto. Krd. 1935, 391—392 p.
 Narušis, S. mjr. Žymiajame estų kurorte Narva-Joesutu. K. 1935, 969 p.
 Šaukiamųjų sveikata. K. 1935, 1117 p.

KARIUOMENĖS TEISMAI

- Karo baudžiamosios teisės pakeitimas. MŽ. 1935, XXVIII t. 525—526 p.

PĖSTININKAI, ŠAUDYBA

- Estų pėstininkų organizacija ir mokymas. MŽ. 1932, XXIII t. 149—151 p.
 Estų šaudyba. MŽ. 1936, XXX t. 90—91 p.
 Laats plk. ltn. Šaudyba estų kariuomenėje. MŽ. 1936, XXX t. 19—22 p.

KAVALERIJA

- P., B. Estų kavalerija. Krd. 1926, 326—327 p.
 Žl. kpt. Talino konkurai. K. 1932, 790 p.

AVIACIJA, PRIEŠLĒKTUVINĖ APSAUGA

- Aviacijai remti draugija. Krd. 1931, 134—135 p.
 Baniulis kpt. Kas daroma priešdujinės apsaugos reikalu Estijoje. K. 1932, 959 p.
 J. kpt. Estijos karo aviacija. MŽ. 1930, XVIII t. 135 p.
 Priešdujinės apsaugos savaitė. Krd. 1931, 148 p.
 Priešlėktuvinė apsauga. Krd. 1933, 26 p.
 Priešlėktuvinės apsaugos lyga. Krd. 1931, 46 p.

ŠARVUOČIAI

- Dabartinis tankas. MŽ. 1935, XXIX t. 162 p.
 Šarvuočių pulkas. MŽ. 1929, XVII t. 233 p.

LAIVYNAS

- Jūrų laivynas. MŽ. 1929, XVII t. 112 p.
 Nepasitenkinimas karo laivynu. MŽ. 1929, XVII t. 47 p.

KARIUOMENĖS MOKYMAS, AUKLĒJIMAS, ŠVIETIMAS IR SPAUDA

- Ahman, Ed. Estų aukštosios karo mokyklos dešimties metų sukaktuvės. Krd. 1931, 162 p.
 Bibliotekoms tvarkyti vadovėlis. KLR. 1929, Nr. 40.
 Brundalas. Latvių ir estų svečiai. K. 1921, 261—262 ir 273—274 p.
 Estų kariuomenės mokymo centras. Krd. 1934, 513 p.
 Garbačiauskas, S. Sportas Estijoje. K. 1924, 161—162 ir 171 p.
 Garbačiauskas, S. Sportas estų kariuomenėje. MŽ. 1924, VI t. 641—642 p.
 J. I. Mokymo centras Estijoje. MŽ. 1934, XXVII t. 582—583 p.
 Kaip Estijoje tvarkomas atsargos karininkų mokymas. Krd. 1933, 76—77 p.
 Karininkų parengimas Estijoje. Krd. 1930, 2 p.
 Kariškoji estų literatūra. MŽ. 1929, XVI t. 399—400 p.
 Kovotojo mokymas Estijoje. Krd. 1929, 115 p.
 Kursai kuopų vadams. MŽ. 1929, XVI t. 257 p.
 Laats, A. plk. ltn. Estų aukštąją karo mokyklą baigusiuoju karininkų draugija. MŽ. 1935, XXVIII t. 211—214 p.
 Lts. Naujokų mokomųjų priemonių paroda Estijoje. K. 1927, 42—43 p.
 Naujokų mokymas. MŽ. 1927, XII t. 242—243 p.
 P., B. Atsargos karininkų ir puskarininkų pratimai. Krd. 1927, 368—369 p.
 P., B. Estų kariuomenės manevrai. Krd. 1925, Nr. 19, 13—14 p.
 P., B. Generalio štabo kursai. MŽ. 1927, XII t., 242 p.
 R., A. Estų karo spauda. K. 1922, 213—214 p.
 R-as, A. Karo bibliotekos. MŽ. 1925, IX t. 532 p.

Remmel, J. plk. ltn. Pagrindiniai estų kariuomenės auklėjimo ir mokymo dėsniai. K. 1935, 202—204 p.

Ružancovas, A. mjr. Estijos bibliotekos. K. 1935, 1023 p.

Ružancovas, A. mjr. Estijos kariuomenės bibliotekos. Krd. 1935, 470 p.

Traksmann, A. plk. Estų kariuomenės kariško auklėjimo ir mokymo pagrindiniai klausimai. Jų raida per 15 metų ir dabartinė būseną. MŽ. 1933, XXIV t. 274—287 p.

KARŲ IR KARIUOMENĖS ISTORIJA

- Elagu iseseisev Eesti. Krd. 1935, 91 p.
 Estų tautos šventė. Krd. 1934, 86—87 p.
 Jakštas kpt. Estijos kariuomenės 1 pėst. pulko sukaktuvės. K. 1932, 359 p.
 Junkur kpt. Įgaunių armijos sudarymas. KŽ. 1919, 87—90 ir 95—98 p.
 Kattai, M. plk. ltn. Estų kovos dėl nepriklausomybės. K. 1935, 197—199 p.
 Kompus, Hanno. Talinas — Tartu — Narva. Laisvai išvertė mjr. Žukauskas. K. 1935, 216.
 P., B. Estai statys savo žuvusiems paminklą. Krd. 1925, Nr. 23—24, 25—26 p.
 Pergalės esmė. K. 1935, 1117 p.
 R. Įgaunių kariuomenė. (Iš karininko Gedgaudo paskaitos). KŽ. 1919, 5—6 ir 13—14 p.
 Radzinis, P. gen. Kaip vokiečių kariuomenė paėmė 1918 m. vasary Latviją ir Estiją. Išvertė mjr. J. M. Laurinaitis. MŽ. 1926, X t. 59—74 p.
 Raštikis, St. mjr. Estų kariuomenės formavimas ir pirmieji jos žygiai. Krd. 1928, 168—169 p.
 Sambrintas, A. Estijos putčas ir kariuomenė. Krd. 1925, Nr. 2, 13 p.
 Sepp dr. prof. Estų kovos už nepriklausomybę. K. 1935, 210—212 p.
 Sidabras, A. mjr. Estijos 16 metų nepriklausomybės sukaktuvės. K. 1934, 139 p.
 Soots, J. Estų nepriklausomybės karai. (iš lenkų kalbos išvertė kpt. Matusaitis) MŽ. 1931, XX t. 270—278 ir 353—368 p.
 1924 m. gruodžio mėn. 1 d. įvykių aprašymas. MŽ. 1925, VIII t. 151—159 p.
 W. F. Broliški Estijos ir Lietuvos santykiai senovėje ir šių dienų Lietuva. Krd. 1926, 235—236 ir 249—250 p.

BIOGRAFIJOS

- Generolo Laidonerio 50 metų jubiliejus. Krd. 1934, 77—78 p.
 Generolas Laidoneris. K. 1935, 188 p.
 Gen. mjr. Paul Lill. K. 1935, 189 p.
 Estijos Valstybės Galvos Konstantino Pāts'o gyvenimo raida. Išvertė mjr. Žukauskas. K. 1935, 186—187 p.
 Gen. mjr. Mikalojus Reek. K. 1935, 189 p.

Majoras A. Ružancovas

Redakcijos atsakymai

- A. Kabliui. Galite.
 Eil. Bačanskiui. Siųskite tokia pat tvarka, kaip iki šiol. Pirmieji laimėję 12 taškų gauna dovaną knygomis.
 Kniukštai. Atsiųsti uždaviniai netiks.
 T. Petraičiui. Atsiųsti piešiniai netiks. Dar reikia gero-kai pasimokyti.
 Tarzanui. Piešiniai netiks. Reikia daugiau įgudimo toj srity ir naujų minčių. Paskiausiai administracija stengiasi kuo greičiausiai „Kari“ išsiųsti, kai tik gauna iš spaustuves.
 J. Stoniui. Jeigu tuojau atsiųsi 3 lt., tai busi laikomas metiniu prenumeratoriu ir gausi priedą — sieninį kalendorių.
 P. Osmolskiui. Atsiųstieji piešiniai netiks.
 Eil. Z. Bačanskiui. Sprendėjų eilė skelbiant laikraštį susstatoma ne pagal greitumą, nes tai neįmanoma, kada kartu gaunama po keli bei daugiau sprendimų. Į tai nereikia kreipti dėmesio. Svarbu tik rato pabaigoj laimėti daugiau taškų, t. y. daugiau išspręsti galvosūkių.
 N. Z. Gausi karių kalendorių.
 J. Marmai. Korespondencijų gauname ir po 5 ct. apmokėtu, už kurias netenka primokėti. Ateity, pasiteiravę tuo reikalu, plačiau pranešime.

Skautui vyčiui. „Kari“ J. Dikiniui išrašysime. Atsiminimų iš kitų kariuomenių, nesusijusių su lietuviškuoju judėjimu, nedėsime. Rašant kitų pasakojimus, reikia viską aprašyti be jokių savo pagražinimų bei priedų, nes atsiminimai bus naudojami istorijai, todėl jie turi būti teisingi.

Atsarginiui. Vidaus tarnybos III laida ir Drausmės baudimo taisyklės III laida nebeveikia. Kiti dar veikia. Apie rezervinius kol kas dar nieko nežinome.

J. Pranculiui. 1935 m. „Kario“ II pusmečio numerių galės gauti kiek vėliau, kai grąžins neparduotus numerius. Kainos 4 lt.

Alf. Vaitkui. „Kario“ 1930 ir 1931 m. komplektų dar galėtų gauti, bet 1935 m. jau nebėra pilnų.

A. Ungerui. Iš vienos dalies į kitą galima persikelti tik labai svarbiam reikalui esant. Prašoma komandos keliu. Į aviacijos puskarininkių mokyklą nepriimtų. Bendro išsilavinimo cenzui įsigyti reikia lankyti atitinkamas mokyklas, kursus bei pasirengus laikyti egzaminus. Mokomosios kuopos duoda tik karinį išsilavinimą.

J. K. Pageidaujamos didesnės nuotraukos, atviruko formato. Svarbesnės ir didesnės. Mokoma honoraras nelygiai. Už geresnes ir reikšmingesnes brangiau.

A. Puteliui. 1935 m. pirmojo pusmečio kai kurių „Kario“ numerio nebeturime. Kur jų galėtų gauti — nežinome.

Igniui. „Karys“ siuntinėjamas visoms mokykloms. Marijampolės Rygiškių Jono berniukų gimnazija „Kario“ gauna 15 egz., to paties vardo mergaičių gimnazija — 9 egz. Jei yra kokia networka, reikia kreiptis į mokyklos vadovybę, kuri šiuo reikalu rūpinasi.

T. Šur-nui. „Ir gyvuliai ginasi nuo priešų“ netinka.

Skaitykim ir
platinkim
savo **KARI!**

Galvosūkiu Nr. 6 sprendimas

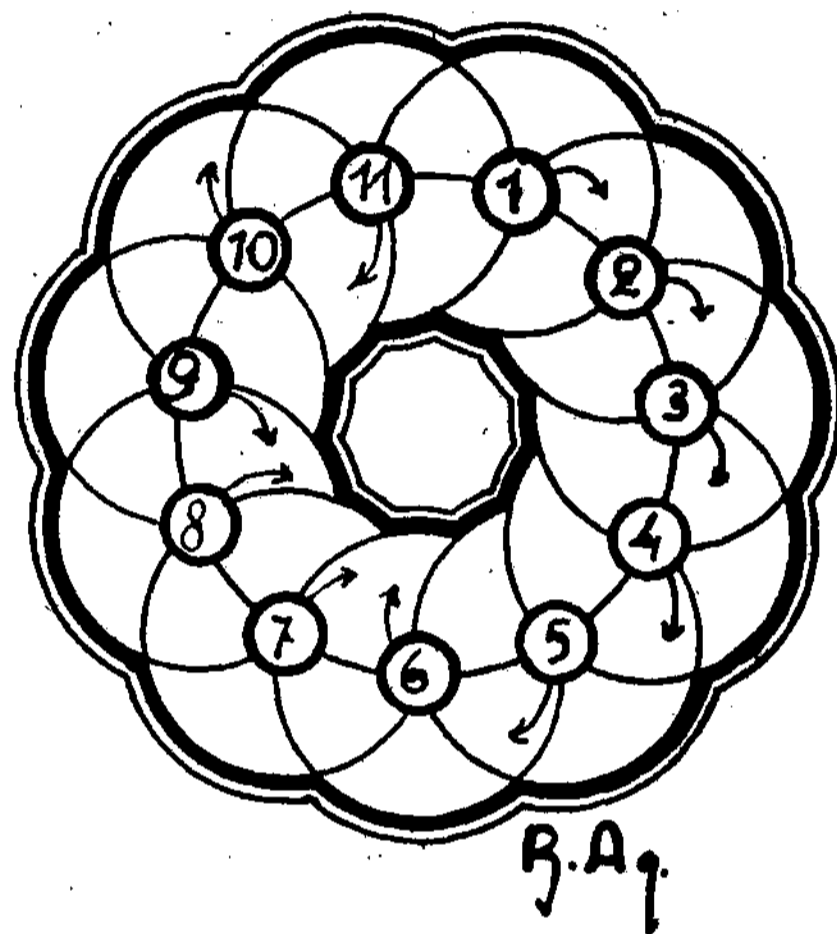
Trečias pėstininkų Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Vytauto pulkas.

Gerai išsprendė: 1) G. Rasimas, 2) v. p. Pr. Sitavičius, 3) j. p. A. Zavadskas, 4) eil. J. Lisauskas, 5) virš. J. Sinkevičius, 6) j. p. Vl. Petrauskas, 7) v. p. M. Antaniškis, 8) c. t. St. Pupkevičius, 9) gr. V. Dakteris, 10) eil. A. Lielis, 1) v. p. Piepalis, 12) eil. Z. Bačanskas, 13) v. p. Palskys, 14) v. p. J. Kesiūnas, 15) v. p. J. Zapkus, 16) v. p. J. Elvikis, 17) A. Grybauskas, 18) Alf. Markevičius, 19) eil. A. Vileišis, 20) v. s. p. Grigoras, 21) v. p. K. Bagužis, 22) J. Astrauskas, 23) Pr. Kaminskas, 24) v. p. Gelžinis, 25) E. Pilipavičius, 26) V. Junevičius, 27) Ig. Malakas, 28) j. p. S. Mikonis, 29) M. B-čius, 30) J. S., 31) j. p. J. Šileikis, 32) J. Raulinaitis, 33) J. Lebionka, 34) v. p. A. Urbonas, 35) v. p. Ign. Budrevičius, 36) A. Šutinsys.

Kitame numery bus paskelbta šio rato baigimo rezultatai.

Galvosūkis Nr. 8

(Vert. 2 tšk.)

Į šią figūrą įrašykite 11 žodžių, kurių kiekvienas turėtų 5 raides. Rašyti reikia iš nurodytos vietos, iš dešinės į kairę aplink žodžiai reiškia: 1) Grybas, 2) Gamtos kūnas, 3) Indas, 4) Azijos gyventojas, 5) Giminė, 6) Augalų „kraujas“, 7) Mineralas, 8) Afrikos aukštuma, 9) Senovės dievas, 10) Spalvos ypatybė, 11) Garsas.

Jau išspausdinti

Sieninis 1936 metų Karių kalendorius

nuplėšiamas kiekvieną mėnesį. Antroje kalendariumo pusėje pažymėti įvykiai iš mūsų praeities ir nepriklausomybės kovų ir dalių istorijėlės. Lentelėje gražus paveikslas iš mūsų pajūrio. Tai dailus mūsų kambario sienų papuošalas

Kaina visai pigi:
Kariams, šauliams ir moksleiviams tik 40 ct.;
kitiems — 60 centų.

Paštu išsirašant pridėti dar 10 centų siuntimo išlaidoms

Kišėninis 1936 metų Kario kalendorius

gana platus įvairių žinių rinkinys mūsų kariams, šauliams, moksleiviams ir kitiems. Turi 416 pusl., gražų Lietuvos žemėlapi ir įvairių sutartinių ženklų lentelių.

Šis kalendorius būtina turėti įsigyti kiekvienas, ypač jaunuolis. Čia jis ras daug sau reikalingų žinių

Kaina:
Kariams, šauliams ir moksleiviams 1 litas;
kitiems — 1 lt. 60 ct.

Paštu išsirašant pridėti dar 20 centų siuntimo išlaidoms

Abu kalendorius galima gauti Kariuomenės Štabo Spaudos ir Švietimo Skyriuje, Kaunas, Miškų gatvė Nr. 10 ir didesniuose knygynuose